

12/2013

BIBLIOTEKARZ

Elżbieta Mickiewicz

Kartoteka haseł wzorcowych UKD
w Bibliotece Politechniki Białostockiej

Anna Narloch

Zbiory Żydowskiego Instytutu
Historycznego w Judaica
Europeana

Teresa Leśniak

Tradycja w dialogu z nowymi wyzwaniami

Maria Słusznik

90 lat Powiatowej i Miejskiej
Biblioteki Publicznej
im. Marii Fihel w Miechowie

Ranking bibliotek 2013 – wyniki

Biblioteki w Wągrowcu, Świątkach i Czechowicach-Dziedzicach zdobyły czołowe miejsca w trzeciej edycji Rankingu bibliotek „Rzeczpospolitej” i Instytutu Książki. Miejska Biblioteka Publiczna w Czechowicach-Dziedzicach to także zwyciężczyni pierwszej edycji rankingu.

Ranking bibliotek publicznych działających w małych miejscowościach został przygotowany już po raz trzeci. Autorzy opracowania wysłali ponad 2300 ankiet do wszystkich gmin wiejskich, miejsko-wiejskich i miast do 15 tys. mieszkańców. Uzyskano ponad 760 odpowiedzi. Tworząc ranking brano pod uwagę m.in. powierzchnię bibliotek, liczbę pracowników, wielkość i aktualność księgozbiorów, dotację podmiotową dla bibliotek w budżecie gminy, dodatkowe środki finansowe pozyskane przez biblioteki, a także wykorzystywane nowe technologie (w tym komputery dla czytelników, dostęp do internetu i wi-fi, posiadanie strony WWW) i dostępność dla osób niepełnosprawnych.

Pierwsze 10 miejsc w rankingu zajęły biblioteki działające w następujących gminach:

1. Wągrowiec, woj. wielkopolskie
2. Świątki, woj. warmińsko-mazurskie
3. Czechowice-Dziedzice, woj. śląskie
4. Puszczykowo, woj. wielkopolskie
5. Morąg, woj. warmińsko-mazurskie
6. Barcin, woj. kujawsko-pomorskie
7. Lubaczów, woj. podkarpackie
8. Korsze, woj. warmińsko-mazurskie
9. Biesiekierz, woj. zachodniopomorskie
10. Nowy Tomyśl, woj. wielkopolskie

Więcej informacji o tegorocznym Rankingu bibliotek znajduje się w serwisie www.bibliotekaplus.pl. Pełna lista bibliotek uwzględnionych w Rankingu bibliotek 2013 jest dostępna w serwisie „Rzeczpospolitej”.

Spis treści

OD REDAKTORA (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTYKUŁY

Elżbieta Mickiewicz: Kartoteka hasel wzorcowych UKD w Bibliotece Politechniki Białostockiej – 4
Teresa Leśniak: Tradycja w dialogu z nowymi wyzwaniami – 9
Anna Narloch: Zbiory Żydowskiego Instytutu Historycznego w Judaica Europeana – 13
Irena Janowska: Konkurs im. Leona Marszałka – 16

Z BIBLIOTEK

Maria Słusznik: 90 lat Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Fihel w Miechowie – 18

O BIBLIOTEKACH W PRASIE

Lubelska Biblioteka Wirtualna... (Agnieszka Prymak-Sawic) – 22

SPRAWOZDANIA I RELACJE

Biblioteki jako centra informacyjne i multimedialne na Węgrzech (Maja Wojciechowska) – 24
Bibliotekarz uwolniony – deregulacja czy degradacja (Marek Dubiński, Jadwiga Wojtczak) – 30
Jakościowe i ilościowe metody w bibliotekach (Marzena Świigoń) – 34
Konferencja metodyczna dla nauczycieli bibliotekarzy (Paulina Bartosik) – 36
Ekologia informacji w regionalnym środowisku edukacyjnym (Beata Taraszkiewicz) – 37

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010. Szkice i materiały / pod red. Jadwigi Sadowskiej i Katarzyny Sawickiej-Mierzyńskiej (Andrzej Pietrasz) – 38
FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych (Mirosława Dobrowolska) – 41
Z oficyny wydawniczej SBP (Marzena Przybysz) – 43

PRAWO BIBLIOTECZNE

Siedziba a adres biblioteki (Rafał Gola) – 44

REFLEKSJE BIBLIOTEKARZA PRAWNIKA

Udostępnianie skopiowanego utworu (Bolesław Howorka) – 45

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Alicja Irena Grossman (Marek Dubiński) – 47

Z ŻYCIA SBP (Marzena Przybysz) – 49

List Przewodniczącej SBP w sprawie filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Lublinie • List Przewodniczącej SBP do Minister Edukacji Narodowej i odpowiedź • Odpowiedź MRR na pismo SBP i Konferencji Dyrektorów WBP dot. udziału bibliotek w programach podnoszących umiejętności cyfrowe obywateli • Nagroda Młodych SBP za rok akademicki 2010/2011 i 2011/2012 • Warsztat Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – Cyfrowa Aktywizacja Społeczeństwa • Pamięć i Słowo II • Okręg Dolnośląski na FB • 13. Ogólnopolska Konferencja Bibliotekarzy Muzycznych i 5. Ogólnopolska Konferencja Fonotek • 32. Spotkanie Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej ZG SBP • Spotkania sprawozdawczo-wyborcze w komisjach, sekcjach, zespołach ZG SBP

POSTAKTUALIA (Jacek Wojciechowski) – 51

W KILKU SŁOWACH – 42

Contents

FROM THE EDITOR (Elżbieta Stefańczyk) – 3

ARTICLES

- Elżbieta Mickiewicz: UDC Authority File in Białystok University of Technology Library – 4
Teresa Leśniak: Tradition in Dialogue with the New Challenges – 9
Anna Narloch: Jewish Historical Institute Collections in *Judaica Europaea* – 13
Irena Janowska: Leon Marszałek Competition – 16

FROM LIBRARIES

Maria Szusznik: 90 Years of Maria Fihel's District and Municipal Library in Miechów – 18

ON LIBRARIES IN THE PRESS

Lublin Virtual Library... (Agnieszka Prymak-Sawic) – 22

EVENTS AND REPORTS

- Libraries as Multimedia and Information Centres in Hungary (Maja Wojciechowska) – 24
Librarian Liberated – Deregulation Or Degradation (Marek Dubiński, Jadwiga Wojtczak) – 30
Qualitative and Quantitative Methods in Libraries (Marzena Świgoń) – 34
Methodical Conference for Teacher Librarians (Paulina Bartosik) – 36
Information Ecology in Regional Educational Environment (Beata Taraszkiewicz) – 37

REVIEW OF PUBLICATIONS

- Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010. Szkice i materiały* / ed. Jadwiga Sadowska i Katarzyna Sawicka-Mierzyńska (Andrzej Pietrasz) – 38
FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych (Mirosława Dobrowolska) – 41
From the PLA Publishing House (Marzena Przybysz) – 43

LIBRARY LAW

Library Location vs. Address (Rafał Gołat) – 44

REFLECTIONS OF LIBRARIAN-JURIST

Provision of Copied Work (Bolesław Howorka) – 45

OBITUARIES

Alicja Grossman (Marek Dubiński) – 47

FROM THE PLA (Marzena Przybysz) – 49

Letter of the PLA President Regarding the Lublin Region Teacher's Library Branch • Letter of the PLA President to the Minister of National Education and the Response Received • Ministry of Regional Development's Reply to the Letter of the PLA and Conference of Voivodeship Public Libraries Directors Regarding Libraries Participation in Digital Literacy Programs for Citizens • The PLA Youth Award for the Academic Year 2010/2011 and 2011/2012 • Workshop on Operational Program Digital Poland – Digital Activation of the Society • Memory and Word II • Lower Silesian Circle on Facebook • 13 National Conference of Music Librarians and 5 National Conference of Sound Libraries • 32 Meeting of the PLA General Board's Regional Bibliography Group • Report and Election Meetings in the PLA Commissions, Sections, and Management Board Group.

POST-CURRENT EVENTS (Jacek Wojciechowski) – 51

IN A NUTSHELL – 42

Od Redaktora

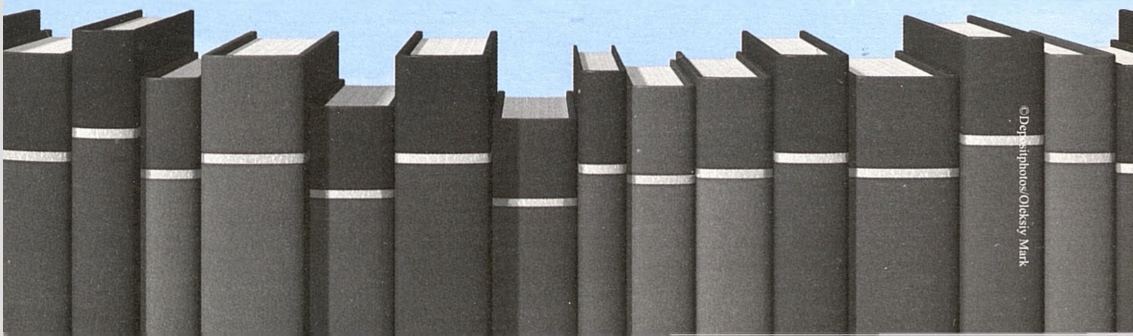
Szanowni Państwo,
Drodzy Czytelnicy,

Grudniowy numer „Bibliotekarza” to kolejny zawierający teksty odnoszące się do bieżących problemów i tematów bibliotekarskich, ale także zamykający 2013 rok i z tej racji podsumowujący środowiskowe osiągnięcia, nawiązujący do ważnych wydarzeń, rocznic. Dział „Artykuły” rozpoczynamy tekstem Elżbiety Mickiewicz, która przedstawia rolę i znaczenie Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej w opracowaniu rzeczowym zbiorów Biblioteki Politechniki Białostockiej. Drugi tekst autorstwa Teresy Leśniak prezentuje pracę biblioteki z wykorzystaniem nowych technologii. Pokazuje jak tradycyjne funkcje biblioteki wspomagane przez narzędzia komunikacyjne podnoszą jakość i efektywność prowadzonych zadań na rzecz użytkowników. O zbiorach Żydowskiego Instytutu Historycznego prezentowanych w projekcie Judaica Europeana pisze Anna Narloch z Biblioteki Głównej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Irena Janowska przedstawia działalność PTWK, w tym szczegółowo pisze o konkursie im. Leona Marszałka. W bieżącym roku jubileusz 90-lecia obchodzi Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Miechowie. O historii placówki, ludziach pracujących w bibliotece na przestrzeni minionych lat oraz bogatej działalności prowadzonej obecnie pisze w dziale „Z bibliotek” Maria Słusznik, dyrektor miechowskiej ksiąźnicy. Na szczególną uwagę zasługuje działalność środowiskowa biblioteki nawiązująca do problemów miasta i regionu, w tym aktywność wydawnicza i kulturalno-edukacyjna.

W „Przeglądzie piśmiennictwa” prezentujemy informacje o „FIDES. Biuletynie Bibliotek Kościelnych” oraz o publikacji *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010*.

Bieżące informacje i aktualne sprawy omówione są w dziale „O bibliotekach w prasie”, w „Sprawozdaniach i relacjach”, a także w rubryce „Prawo biblioteczne” oraz w „Refleksjach bibliotekarza prawnika”. W dziale „Z życia SBP”, jak zwykle zamieszczamy informacje o Stowarzyszeniu i jego członkach. Ostatni numer roku 2013 zamyka kolejny tekst prof. Jacka Wojciechowskiego „Postaktualia” oraz „W kilku słowach”.

Elżbieta Stefanowicz

Kartoteka haseł wzorcowych UKD w Bibliotece Politechniki Białostockiej

Dwa lata temu obchodzono 60-lecie istnienia Biblioteki Politechniki Białostockiej. Jej dzieje związane są z historią i etapami rozwoju Uczelni, która w 1949 r. została powołana z inicjatywy Naczelnej Organizacji Technicznej w Białymstoku, jako prywatna Wieczorowa Szkoła Inżynierska. Upaństwowiono ją w 1951 r. – wtedy też powołano do życia bibliotekę – z jednym pracownikiem i małym pomieszczeniem, w którym znajdował się magazyn książek, wypożyczalnia i czytelnia. Od ponad roku biblioteka mieści się w nowoczesnych wnętrzach. Oprócz oryginalnej bryły architektonicznej może pochwalić się także najnowszą technologią stosowaną w bibliotekarstwie.

Od początku istnienia biblioteki, jedynym językiem informacyjno-wyszukiwawczym, stosowanym do opracowania rzeczowego zbiorów, była Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna. Całość zbiorów była opracowana rzeczowo w tym jednym języku. Dawało to gwarancję przeszukiwania treściowego całości zbiorów.

Jako klasyfikacja piśmiennictwa UKD pełni dwie podstawowe role:

- system organizacji zbiorów bibliotecznych,
- narzędzie wyszukiwania i przeglądania zawartości według klas tematycznych.

W Bibliotece Politechniki Białostockiej klasyfikacja UKD w wersji uproszczonej wykorzystana jest do układu zbiorów na półkach w czytelni z wolnym dostępem, a w wersji o dużym stopniu szczegółowości znalazła zastosowanie w katalogu systematycznym (w ostatnich latach – katalogu online).

W 1993 r. zakupiony został zintegrowany system komputerowy ALEPH. Od 1995 r. rozpoczęto tworzenie bazy katalogowej w tym systemie. W trakcie wdrażania systemu najważniejszym problemem był wybór języka informacyjno-

-wyszukiwawczego do tworzenia bazy online. Musieliśmy zdecydować, czy pozostawić UKD i ewentualnie w jaki sposób dostosować ten język do systemu komputerowego, żeby spełniał swoją rolę jako narzędzie wyszukiwawcze. Za pozostawieniem UKD był oczywiście fakt, że od początku był to jedyny język stosowany do opracowania rzeczowego zbiorów.

Mieliśmy jednocześnie świadomość istnienia wielu opinii o nieprzydatności UKD w systemach zautomatyzowanych, wiele bibliotek w latach 90. rezygnowało z UKD w katalogach komputerowych. Należało rozważyć, czy przejście na inny język nie byłoby korzystniejsze dla użytkowników biblioteki. Ostatecznie doszliśmy do wniosku, że UKD mimo pewnych wad i problemów, z jakimi borykali się użytkownicy, sprawdzała się w praktyce. Widzieliśmy to w katalogach zagranicznych.

Do rozwiązania był problem dostosowania zapisu symboli UKD do wymagań formatu USMARC. Jedynym polem umożliwiającym wprowadzenie symbolu prostego, złożonego czy

też ciągu symboli było niepowtarzalne wówczas pole „080”. Okazało się, że wpisane do tego pola zdanie UKD mające postać wyrażenia, np.: 624.131:699.844]:005.745(06) nie mogło stanowić elementu wyszukiwania informacji. Zapis taki dla czytelnika jest zupełnie nieczytelny. Poza tym, system mógł wyszukiwać tylko od pierwszego symbolu, dalsze natomiast symbole, zamieszczone po „:”, „]” lub znaku „+”, były dla systemu niewidoczne, nie mogły więc być elementem wyszukiwania. Należało dodać pole do formularza katalogowania, aby każdy z symboli był wprowadzony do kartoteki w postaci odrębnych zapisów. W jednym polu musiały być wpisany symbol UKD w całości, czyli symbol cyfrowy i jego odpowiednik słowny. Danej cyfrze, symbolowi cyfrowemu UKD, musiały odpowiadać konkretny odpowiednik słowny. Powinno więc być jedno pole, ale o dwóch podpolach. Po wnikliwej analizie zapadła decyzja o wprowadzeniu do formularza katalogowania pola zmiennego o nazwie „UKD”. Miało ono strukturę :

\$\$a – zapis symbolu UKD
 \$\$b – zapis odpowiednika słownego
 Np.:
 \$\$a 510.6
 \$\$b Logika matematyczna

Jako, że zapisy z każdego pola i podpola tworzą kartoteki (tak jak tworzy się kartotekę autor-ską, tytułową, serii, itd.), podpole \$\$b posłużyło do powstania kartoteki, którą nazwano IN-UKD i były to odpowiedniki słowne, uporządkowane alfabetycznie. Taka budowa kartoteki także nie pozwalała na efektywne wyszukiwanie. Trudno jest wyszukiwać rzeczowo od hasła zaczynającego się od np.: „ogólne...”, „podstawy...”, „nowe...”, „szczególnie...”, „analiza...”, „metody...”, itp. wyrażenia. Trzeba było znaleźć inne rozwiązanie. Każdy, kto korzysta z tablic UKD wie, że nieodłączną częścią tych tablic jest indeks i wyszukiwanie wygląda zupełnie inaczej, jeżeli zaczynamy właśnie od indeksu. Tam nie ma całych zdań, tylko hasła indeksowe, które odsyłają do części systematycznej tablic. W rezultacie oba podpola \$\$a i \$\$b stały się elementami jednej kartoteki o nazwie „UKD”. Kartoteka pełniła rolę wzorcowej, bo można z niej było kopiować zapisy do rekordów bibliograficznych. Miała tę zaletę, że zminimalizowano wprowadzanie błędnych zapisów.

Kartoteka składała się z dwóch części: systematycznej i alfabetycznej. Pierwsza, systematyczna część była odpowiednikiem I części tablic UKD. Struktura tego zapisu wyglądała następująco:

Podpole \$\$a było symbolem cyfrowym a podpole \$\$b – odpowiednikiem słownym. Druga część, alfabetyczna, kartoteki UKD była z kolei odpowiednikiem II części tablic UKD i składała się z haseł indeksowych, uszeregowanych alfabetycznie. W praktyce wyglądało to tak, że do każdego symbolu UKD w kartotece dodano funkcję odsyłaczy, które odsyłały do haseł indeksowych UKD, przejmowanych z tablic. Rozwiązanie takie umożliwiała przeszukiwanie bazy za pomocą haseł indeksowych UKD, które były równorzędym do symboli cyfrowych, elementem wyszukiwania. Unikało się w związku z tym problemów ze znajomością cyfr i szukaniem ich znaczenia w tablicach.

Nadając taką strukturę naszej kartotece wychodziliśmy z założenia, że indeks przedmiotowy jest narzędziem, bez którego korzystanie z tablic jest prawie niemożliwe. Chcieliśmy aby hasła indeksowe mogły być wykorzystywane alternatywnie z symbolami UKD. Ważne było, żeby czytelnik miał możliwość wyszukiwania za pomocą wyrażen języka naturalnego. Użytkownik po odnalezieniu hasła, np.: **konstrukcje zespolone** miał możliwość zapoznania się z symbolem UKD, jaki jest stosowany na określenie tego zagadnienia i oczywiście odwrotnie, jeżeli użytkownik znał tylko symbol UKD **624.016** mógł zapoznać się z hasłami indeksowymi powiązаныmi z tym symbolem. Takie połączenie symboli nie tylko z ich odpowiednikami słownymi, ale przede wszystkim z konstruowanymi na ich podstawie hasłami indeksowymi, umożliwiała przeszukiwanie bazy katalogowej w prosty i efektywny sposób.

W tej pierwszej, tekstowej wersji systemu ALEPH 300, kartoteka UKD powstawała tylko z zapisów w rekordzie bibliograficznym i pełniła tylko funkcję kartoteki wzorcowej. W momencie wdrożenia nowej wersji systemu ALEPH 500 pojawiła się możliwość obsługi kartoteki wzorcowej UKD. Dla samej idei tworzenia bazy sytuacja ta

nie wniosła istotnych zmian. Nowością było to, że system obsługiwał kartotekę wzorcową UKD, która powstawała niezależnie od rekordu bibliograficznego. Nie zmieniły się pola 080 i pole UKD w rekordzie bibliograficznym. Zmieniła się tylko filozofia tworzenia kartoteki UKD. Mieliśmy możliwość rozbudowy KHW UKD niezależnie od wprowadzanego księgozbioru. Szybciej można było dokonywać reklasyfikacji i rozbudowy poszczególnych działów.

W bazie online można przeglądać i wyszukiwać dokumenty według symboli UKD, ale także według słów z UKD, czyli haseł przedmiotowych utworzonych z odpowiedników słownych UKD. Jest to idealna sytuacja dla użytkownika, który może poszukiwać wyrażeni języka naturalnego a nie tylko symboli cyfrowych. Taki model jest bardzo przydatny także dla samych bibliotekarzy, ponieważ porządkuje księgozbiór w bazie i na półkach (część systematyczna), natomiast dla czytelnika do poszukiwań lepiej służy część alfabetyczna w postaci indeksu przedmiotowego do części systematycznej.

Praca z rekordem bibliograficznym polega na „ręcznym” wypełnieniu pola 080, tzn. wpisaniu pełnego symbolu UKD, opracowywanego dokumentu oraz uzupełnieniu pól UKD poprzez pobranie odpowiednich symboli z kartoteki wzorcowej UKD. Każdy symbol występujący w polu 080 ma swoje odzwierciedlenie w polu UKD.

Kartoteka wzorcową UKD ma obecnie postać bazy danych w obowiązującym formacie MARC 21. Nazwy ujednolicone KHW to nic innego jak symbole UKD wraz z odpowiednikami słownymi a nazwy odrzucone to hasła indeksu przedmiotowego UKD. Indeks w porządku alfabetycznym wymienia wyrażenia występujące w odpowiednikach słownych symboli. Układ alfabetyczny skupia w jednym miejscu wszystkie ujęcia przedmiotu rozrzucone w wielu działach. Podaje także wyrażenia synonimiczne,

nie występujące w odpowiednikach słownych. Hasła wielowyrzowe poddawane są inwersji. Takie połączenie symboli UKD nie tylko z ich odpowiednikami słownymi, ale i z konstruowanymi na ich podstawie hasłami indeksowymi, umożliwiają przeszukiwanie bazy w bardzo prosty sposób.

Katalog komputerowy, a w nim kartoteka wzorcową UKD, może funkcjonować tak samo jak tablice UKD, które posiadają dwie części: systematyczną i alfabetyczną. Jeżeli nie znamy symbolu UKD poszukiwanego zagadnienia, to sięgamy do indeksu i tam szukamy terminu w porządku alfabetycznym. Indeks przedmiotowy, kiedyś pełniący funkcje pomocnicze w klasyfikowaniu dokumentów, stał się narzędziem do wyszukiwania według zagadnień w katalogu komputerowym biblioteki. Zaczął spełniać równorzędną rolę z katalogiem systematycznym.

Na potrzeby kartoteki UKD wybrano kilka pól z formatu MARC 21 przeznaczonego do klasyfikacji danych (<http://www.loc.gov/marc/classification/eccdhome.html>). Są to pola: 153, 453 i 553. Pole 153 składa się z podpola „a” i podpola „h” i zawiera symbol cyfrowy UKD wraz z odpowiednikiem słownym. Podpole „a”, pola 153 to symbol UKD, natomiast podpole „h” to odpowiednik słowny symbolu cyfrowego.

W polu 453 zamieszczane są hasła indeksowe, powstałe z odpowiednika słownego symbolu. Jest to pole powtarzalne i można utworzyć dowolną ilość haseł do konkretnego odpowiednika słownego. Natomiast pole 553 służy do umieszczania terminów związanych z konkretnym symbolem UKD.

Obecnie format MARC 21 dla klasyfikacji danych jest przetłumaczony w całości przez Pracownię UKD Biblioteki Narodowej i stosowany do tworzenia khw UKD przez Bibliotekę Narodową.

Kartoteka haseł wzorcowych UKD w Bibliotece Politechniki Białostockiej zawiera symbole

Etykieta	DR	—	—	^AAAA^nz^AAAAAAAA^AAAA
Dane st.d/ugos	008	—	—	980714baaaaana
Symbol UKD	153	—	a	517.518.8
			b	Aproksymacja funkcji przez wielomiany i ich uogólnienia
Termin odrzuc.	453	1	a	Aproksymacja funkcji przez wielomiany - teoria metryczna
Termin odrzuc.	453	1	a	Aproksymacja funkcji przez wielomiany - uogólnienia ich
Termin odrzuc.	453	1	a	Uogólnienia wielomianów - aproksymacja funkcji przez nie
Termin odrzuc.	453	1	a	Wielomiany - aproksymacja funkcji przez nie - teoria metryczna
Termin odrzuc.	453	1	a	Wielomiany - uogólnienia - aproksymacja funkcji przez nie
Zobacz też	553	—	a	519.651 Aproksymacja funkcji

Przebieganie

Baza: Włączając rozszerzone dane waz:
 Lista haseł: Włączając dane BIB/HOT
 Wyświetl od:
 Zawierające tekst:

#	Dane	Ref.	Headings	Auth. info
1			Nauczanie na odległość (zob. 37.018.43 Nauczanie na odległość; E-learning; Kształcenie korespondencyjne)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - cele i ideaty (zob. 37.017 Cele i ideaty nauczania)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - formy (zob. 37.091.31 Formy nauczania; Nauczanie indywidualne; Nauczanie grupowe)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - materiały nauczony - utrwalenie/zebranie (zob. 37.091.322.7 Zebranie i utrwalenie nauczonego materiału; Notatki; Konspekty; Mnemotechnika)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - materiały (zob. 37.091.64 Pomoc naukowe (szkolne) i materiały nauczania; Podręczniki szkolne; czasopisma szkolne; mapy; globusy; Ekspozyty; modele; Gry dydaktyczne; gry edukacyjne)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - materiały dla nauczycieli - podrzązy wspólne	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - metody - pedagogika	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - podstawy (zob. 37.01 Podstawy nauczania i wychowania (materiale, teoretyczne, filozoficzne); Cele wychowania)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie - teoria (zob. 37.013 Ogólna teoria wychowania i nauczania; Metody wychowania; Zasady działań pedagogicznych; Pedagogia wyspecjalizowane)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie architektury (zob. 37.016:72 Nauczanie architektury)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie automatyki	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie biologii (zob. 37.016:57/59 Nauczanie biologii)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie chemii	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie ekologii (zob. 37.016:502+574 Nauczanie edukacji ekologicznej; Nauczanie ekologii)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie ekonomiczne (zob. 37.016:33 Nauczanie ekonomiczne)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie elektrotechniki (zob. 37.016:621.3 Nauczanie elektrotechniki)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie fizyki (zob. 37.016:53 Nauczanie fizyki)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie geodezji (zob. 37.016:528 Nauczanie geodezji)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie grupowe (zob. 37.091.31 Formy nauczania; Nauczanie indywidualne; Nauczanie grupowe)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie indywidualne (zob. 37.091.31 Formy nauczania; Nauczanie indywidualne; Nauczanie grupowe)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie informatyki (zob. 37.016:004 Nauczanie informatyki)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie inżynierii budowlanej (zob. 37.016:624 Nauczanie inżynierii budowlanej)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie języka angielskiego (zob. 37.016.811.111 Nauczanie języka angielskiego)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie języka niemieckiego (zob. 37.016.811.112.2 Nauczanie języka niemieckiego)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie języka rosyjskiego (zob. 37.016.811.161.1 Nauczanie języka rosyjskiego)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie języków (zob. 37.016:811 Nauczanie języków)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie marketingu (zob. 37.016.339.138 Nauczanie marketingu)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie matematyki (zob. 37.016:51 Nauczanie matematyki)	KHW UKD, 4531, , UPD=Y
1			Nauczanie mniejszości narodowych (zob. 376-054.57 Wychowanie i nauczanie grup narodowościowych (mniejszości narodowych))	KHW UKD, 4531, , UPD=Y

Hasła indeksowe uszeregowane alfabetycznie

proste, rozwinięte, jak również symbole złożone, także symbole z tablic pomocniczych (podziału hasła, miejsca, podziału A/Z). W chwili obecnej kartoteka liczy ponad 11 mln. 500 tys. haseł, symboli UKD wraz z odpowiednikami słownymi. Natomiast odsyłaczy od tych haseł jest ok. 25 tys.

Tworząc hasła przedmiotowe musimy często działać intuicyjnie. Duże znaczenie ma przeznaczenie i wielkość tworzonego indeksu. Im większy jest księgozbiór, tym bardziej szczegółowy będzie indeks. Z zasady staramy się jak najbardziej uszczegóławiać symbole UKD, a co za tym idzie i hasła indeksowe. Łatwiej wówczas wprowadzić do wyszukiwania szczegółowe terminy naukowe i techniczne. Na nasze potrzeby stosujemy w kartotece symbole złożone.

Są to nazwy własne, nazwy instytucji, organizacji, itd. Np.:

72.071Garcia de Paredes

913(438.152-751.2)Białowiecki:502.5 Białowiecki Park Narodowy

061.1(438):347.77 Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

061.1(100):001 UNESCO

Dzięki hasłom osobowym i geograficznym możliwe są poszukiwania nazwisk np. malarzy,

rzeźbiarzy, architektów, a także architektury konkretnych miast, państw czy kontynentów. Innym rodzajem symboli złożonych są symbole przewodników turystycznych, parków narodowych, symbole słowników językowych czy przekładowych a także symbole określające zagadnienia, na które nie ma w tablicach symbolu prostego.

681.5:004:621.38 Mechatronika

621.31:621.38 Energoelektronika

69+624](038) Słowniki budowlane

811.134.3:811.111]374 Słowniki portugalsko-angielskie i angielsko-portugalskie

72(438.151) Architektura Białegostoku

913(520)(036) Przewodniki turystyczno-krajoznawcze po Japonii

69-021.163 Wady budowlane. Straty budowlane

331-057.17 Dyrekcja. Kierownicy. Szefowie.

Przełożeni. Menedżerowie

Sporym problemem jest to, że indeksy przedmiotowe, znajdujące się w tablicach UKD, w zależności od wydania tablic, różnią się sposobem tworzenia zapisów indeksowych. Nasze hasła indeksowe tworzone są do symboli UKD zaczerpniętych z różnych wydań Tablic UKD, o bardzo różnym stopniu szczegółowości, w zależności od potrzeb i reprezentacji literatury z różnych dziedzin. Korzystając z którychkolwiek wydań tablic,

Katalog centralny PB - Przeglądaj indeks alfabetyczny

Wpisz słowo lub frazę:

Wybierz indeks do przeglądania:

UKD [Uniwersalna Klasyfikacja Dokumentów] - kilka słów o tym jak poszukać literatury na określony temat
Nowe zasady transliteracji znaków. Ważne przy wyszukiwaniu w katalogu!

Lista przeglądania: Zagadnienie/UKD [Przejdź stronę] [Widź stronę]

Liczba rekordów	Rekordy skrócone	Hasło
	Nauczanie - cele i cele (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.012 - Cele i cele nauczania	
	Nauczanie - formy (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.091.31 - Formy nauczania. Nauczanie indywidualne. Nauczanie grupowe	
	Nauczanie - materiały nauczony - wiersze i referaty (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.091.32.2 - Zdobycie i wykorzystanie zasobów informacyjnych. Nauki. Kształcenie. Mowa i wyrażanie	
	Nauczanie - materiały (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.091.44 - Porozumienie naukowe (zob. hasła) / materiały nauczania. Podręczniki i podręczniki. Zajęcia szkolne. Masz. Drobny. Ekspozycje, modele. Gry dydaktyczne. Gry edukacyjne	
	Nauczanie - materiały dla nauczycieli - podręczniki wydane (Zob. hasła)	
	Zobacz: 02.0 - Materiały dla nauczania dla nauczycieli	
	Nauczanie - metody pedagogiczne (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.091.33 - Metody nauczania. Kursy. Odczyty. Wykłady. Drama. Sugestopedia. Metody aktywizujące itp.	
	Nauczanie - podręczniki (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.01 - Podstawy nauczania i wychowania (matematyka - wstępne. Biologiczne. Fizyczne). Cele wychowania	
	Nauczanie - sceny (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.01.3 - Działania i sceny wychowania i nauczania. Metody wychowania. Zasady działalności pedagogicznej. Praktyka i wykład	
	Nauczanie architektury (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.016.72 - Nauczanie architektury	
	Nauczanie automatów (Zob. hasła)	
	Zobacz: 37.016.61.4 - Nauczanie automatów	

Kartoteka wzorcowa UKD w katalogu online – hasła indeksowe

staramy się wybierać te, które zawierają najbardziej szczegółową rozbudowę oraz te, które są najbardziej aktualne. Dochodzi więc kwestia ujednolicenia zapisów indeksowych. Dopuszczamy także korzystanie ze źródeł zamieszczanych w internecie, bo zależy nam na aktualności symboli UKD.

Źródła pomocne w klasyfikowaniu dokumentów:

1. „Extensions and Corrections to the UDC” (<http://www.udcc.org/cancellations.htm>).
2. MDT [Mazjarnodni desetinn trideni] czeskie tłumaczenie pliku MRF (<http://aip.nkp.cz/mdt/>).
3. Biblioteka Techniczna w Hajfie w Izraelu (The Technion Library – Israel Institute of Technology) (<http://library.technion.ac.il>).
4. NEBIS – baza sieci bibliotek i ośrodków informacji w Szwajcarii (<http://www.nebis.ch>).

Biblioteki te stosują do opracowania rzeczowego księgozbioru UKD, a co najważniejsze dla nas – utrzymują kartotekę hasel wzorcowych UKD, którą można przeglądać w internecie.

W chwili obecnej nowe hasła KHW UKD są wprowadzane do kartoteki w momencie pojawienia się nowego zagadnienia zawartego w dokumencie wprowadzanym do bazy komputerowej. Wszystkie rekordy hasel wzorcowych wprowadzamy ręcznie i ręcznie robimy powiązania z rekordami bibliograficznymi.

W momencie założenia rekordu nowego hasła, musimy powiązać to hasło ze wszystkimi rekordami, w których ono występuje jako charakterystyka rzeczowa.

Mimo ciągłych poprawek i reklasyfikacji, stwierdzamy, że pomysł stworzenia kartoteki hasel wzorcowych UKD był i jest bardzo trafiony, zdaje egzamin zarówno w pracy, jak i w poszukiwaniach czytelniczych. Czytelnik może wpisać zarówno symbol UKD, jak też hasło indeksowe do wyszukiwania. Za każdym razem uzyska rezultat w postaci rekordów bibliograficznych dokumentów, szukanym tematom.

Prace nad kartoteką wzorcową UKD trwają już 18 lat. Staramy się, aby była ona możliwie wygodna w użyciu dla wszystkich użytkowników. Ostatnie lata utwierdzają nas w przekonaniu, że pozostanie przy UKD było słuszną decyzją. KHW UKD w katalogu komputerowym Biblioteki Politechniki Białostockiej miała być rozwiązaniem lokalnym, na potrzeby tylko tej uczelni i jej użytkowników. Obecnie, w dobie internetu, może z niej korzystać każdy. Wymaga ona od bibliotekarzy dużo pracy lecz daje także ogromną satysfakcję, gdyż dobrze służy użytkownikom.

Elżbieta Mickiewicz
Biblioteka Politechniki Białostockiej

Tradycja w dialogu z nowymi wyzwaniem

Nowoczesne technologie – ich wykorzystywanie w bibliotece to od wielu lat konieczność. Wszystkie tradycyjne funkcje wspomagane są przez różnego typu narzędzia komunikacyjne i informacyjne – co nie tylko ułatwia pracę bibliotekarzom, ale przede wszystkim podnosi jakość i efektywność realizowanych zadań na rzecz użytkowników – od automatyzacji procesów udostępniania po działania promocyjne.

Krośnieńska Biblioteka Publiczna (KBP) od wielu lat dostosowuje swoją ofertę do zmieniających się technologii – łącząc tradycję z nowoczesnością. W wyniku konsekwentnie realizowanych od 1995 r. prac automatyzujących procesy gromadzenia i udostępniania zbiorów, jak i pozyskiwanych dodatkowych środków finansowych, wszystkie agendy biblioteki są wyposażone w stanowiska komputerowe z dostępem do internetu i niezbędny sprzęt peryferyjny. Wszystkie placówki KBP (Biblioteka Główna i siedem filii) pracują w systemie SOWA/MARC 21 na jednej instalacji systemu na głównym serwerze. Informacja o wszystkich zbiorach znajduje się w jednej bazie dostępnej lokalnie, jak i przez internet z możliwością rezerwacji i zamawiania wybranych pozycji online. Użytkownicy biblioteki korzystają z jednej karty identyfikacyjnej we wszystkich działach i filiach, bez konieczności każdorazowego zapisu.

W systemie SOWA/MARC 21 tworzymy bibliografię Krosna i powiatu krośnieńskiego. Łącząc automatyzację z tradycją – bibliografię tę publikujemy także w wersji drukowanej. W 2006 r. ukazał się tom obejmujący lata 2000-2005, natomiast w grudniu 2012 r. za lata 2006-2010 (tom liczy blisko 8 tys. pozycji).

Obecnie KBP dysponuje 4 serwerami i 83 stanowiskami komputerowymi. 49 komputerów w Bibliotece Głównej pracuje w sieci lokalnej połączonej z internetem, 34 komputery w filiach na terenie miasta (każda posiada co najmniej 3 kom-

putery) łączą się siecią przez WWW. W Bibliotece Głównej i filiach czytelnicy mogą bezpłatnie korzystać z usług i zasobów internetu. KBP posiada dwie czytelnie internetowe – jedna zlokalizowana w Bibliotece Głównej, druga w Filii nr 6 – w sumie w tych dwóch placówkach – od 9.00 do 19.00 – dostępnych jest 16 stanowisk; 2-3 stanowiska internetowe dostępne są dla użytkowników w mniejszych filiach. W 2012 r. z tych stanowisk skorzystało blisko 20 tys. użytkowników.

Istotne w kontekście wolnego dostępu do polek wydaje się zabezpieczenie zbiorów. Krośnieńska Biblioteka w wyniku zrealizowanego w 2007 r. projektu „Biblioteka w sieci” – zainstalowała w Wypożyczalni Głównej elektroniczny system zabezpieczenia zbiorów. Obecnie dwie bramki zabezpieczające i magnetyczne paski umieszczone w książkach stanowią skuteczną ochronę przed ewentualną kradzieżą 97 tys. książek tej wypożyczalni.

Krośnieńska Biblioteka od wielu lat oferuje zbiory nieksiążkowe – kiedyś były to m.in. kasety magnetofonowe, płyty gramofonowe, czy kasety VHS. Od momentu pojawienia się płyt CD, e-booków, filmów DVD – również ten typ nośników znalazł się w zbiorach KBP. Obecnie mieszkańcy mają do dyspozycji ok. 4 tys. tytułów książki mówionej, blisko 2,5 tys. audiobooków na płytach CD i ponad 2 tys. tytułów filmów na płytach DVD. Zbiory te zlokalizowane są w Filii nr 6 – Centrum Multimedialnym, którego siedzi-

ba jest w samym centrum miasta. Tutaj również osoby z dysfunkcją wzroku mogą skorzystać ze specjalistycznego sprzętu ułatwiającego im korzystanie ze zbiorów i internetu.

Jako jedyna placówka w regionie Filia nr 6 dysponuje specjalistycznym sprzętem komputerowym przeznaczonym dla osób niewidomych i słabowidzących.

Użytkownicy niepełnosprawni mają do dyspozycji: 2 multilektory, powiększalnik tekstu, linijkę brajlowską, 7 czytników, 5 e-ektorów, specjalistyczne oprogramowanie udźwiękawiające umożliwiające korzystanie ze sprzętu komputerowego przez te osoby.

Urządzenia typu „czytnik” i „e-ektor”, będące odtwarzaczami książki mówionej, wyposażone w syntezytor mowy, dają możliwość korzystania z książek zapisanych cyfrowo w różnych formatach na kartach elektronicznych. Urządzenia te wypożyczone są czytelnikom wraz z nagraniem pozycjami książkowymi na karcie pamięci. Posiadany sprzęt umożliwia również czytanie i redagowanie tekstów pismem Braille’a, a oprogramowanie udźwiękawiające i powiększające bezwzrokową obsługę komputera, daje niewidomym i słabowidzącym dostęp do tych samych informacji, co osobom pełnosprawnym. Istnieje możliwość powiększenia obrazu i tekstu do 32 razy.

Duża część osób korzystających z e-booków posiada własne urządzenia do odtwarzania tych zbiorów i wypożycza tylko nośniki elektroniczne z konkretnymi tytułami. Przykładem wychodzenia naprzeciw nowym możliwościom udostępniania zbiorów z wykorzystaniem nowych technologii jest niewątpliwie powstanie w KBP – biblioteki cyfrowej – www.kbc.krosno.pl. Otwarta w grudniu 2009 r. Krośnieńska Biblioteka Cyfrowa była czterdziestą czwartą polską biblioteką cyfrową pracującą na platformie dLibra i zarejestrowaną w Federacji Bibliotek Cyfrowych (obecnie jest 105).

Krośnieńska Biblioteka Cyfrowa na koniec kwietnia 2013 r. posiadała 3250 publikacji, a łączna liczba odwiedzających wyniosła 1 707 422 osoby.

Jej zasoby pochodzą ze zbiorów KBP, instytucji kultury, stowarzyszeń i osób prywatnych.

Zarówno zbiory specjalne, sprzęt dla osób z dysfunkcją wzroku, jak i pracownia digitalizacji zlokalizowane są w Filii nr 6 – Centrum Multimedialnym. Za jego utworzenie i prowadzoną działalność Krośnieńska Biblioteka Publiczna otrzymała w 2012 r.

Główną Nagrodę w ogólnopolskim konkursie Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej pod patronatem Polskiego Komitetu ds. UNESCO i Narodowego Centrum Kultury – w kategorii samorządowe instytucje kultury – za wybitne przedsięwzięcia o charakterze kulturowym i kulturotwórczym, które w latach 2010-2011 w znaczący sposób przyczyniły się do wzmocnienia więzi i tradycji lokalnych oraz aktywizacji społeczności, jako podstawowych czynników rozwoju samorządności i demokracji lokalnej w Polsce.

BIBLIOTEKA – UŻYTKOWNIK W PRZESTRZENI WIRTUALNEJ

Obecność biblioteki w miejscach, gdzie znajdują się rzeczywisci i potencjalni jej użytkownicy, to jeden z podstawowych warunków dotarcia z ofertą do klientów. Takim miejscem niewątpliwie jest internet i portale społecznościowe.

Również KBP od początku pojawienia się możliwości technicznych stara się docierać do użytkownika w przestrzeni wirtualnej i komunikować za pomocą aplikacji internetowych.

Niewątpliwie tym podstawowym narzędziem umożliwiającym kontakt z rzeczywistymi i potencjalnymi użytkownikami jest nasza strona www.kbp.krosno.pl, witryna jest poddawana ciągłym modyfikacjom, dostosowywanym do zmieniających się możliwości technicznych i oczekiwań czytelników. Strona WWW pełni głównie rolę informacyjną, jest przewodnikiem po zbiorach i usługach biblioteki, ale również daje możliwość interakcji ze strony użytkownika – czego przykładem może być podstrona „Z noskiem w książce” skierowana głównie do dzieci. Co miesiąc prezentowana jest nowa książka oraz zagadka z nią związana – często w formie graficznej. Za pomocą elektronicznego formularza zamieszczonego na stronie dzieci mogą przesyłać odpowiedzi. Wśród uczestników co miesiąc losowana jest nagroda.

W ubiegłym roku Krośnieńska Biblioteka postanowiła dotrzeć do swoich użytkowników również przez popularny portal społecznościowy – Facebook. Pod adresem www.facebook.com/KBPKrosno prezentujemy ciekawe wydarzenia, relacje, zapraszamy do udziału w organizowanych imprezach.

W kontekście Facebooka warto tu wspomnieć o akcji promującej „modę na czytanie”, którą KBP przeprowadziła w ubiegłym roku wspólnie z portalem krosno24.pl na krośnieńskim rynku pod hasłem „Przewertuj mnie – książka to dobry

wabik". Głównie za pośrednictwem Facebooka ludzie zostali zaproszeni do pojawienia się na rynku o określonej godzinie z książką. Młodzi ludzie czytający książki na krośnieńskim Rynku – na ławkach, skwerach, w kawiarnianych ogródkach – taki niecodzienny obraz można było zobaczyć w popołudniowych godzinach w centrum Krosna. Ponadto na ławkach wokół Rynku pojawiły się książki, które można było „uwolnić”. Bibliotekarze zostawili kilkadziesiąt egzemplarzy, które bardzo szybko znalazły swoich nowych czytelników.

Z nie mniejszym zainteresowaniem spotkał się kiermasz książki za 1 zł przygotowany przez bibliotekę. Cała akcja spotkała się z bardzo pozytywnym przyjęciem zarówno ze strony młodzieży, która głównie za pośrednictwem Facebooka informowała się o tym wydarzeniu, ale również od osób, które w tym czasie przyszyły na Rynek.

Biblioteka jest również obecna na You Tube, gdzie zamieszczamy fragmenty nagrań ze spotkań autorskich i wernisaży wystaw.

Najnowszą inicjatywą o charakterze międzynarodowym, wykorzystującą możliwości internetu, jest foto-blog pod nazwą *Bibliorodzynki 365* – dostępny pod adresem bibliorodzynki365.com.ua (lub link z głównej strony KBP).

W projekcie uczestniczą: Lwowska Obwodowa Biblioteka dla Dzieci, Krośnieńska Biblioteka Publiczna i Khersońska Obwodowa Biblioteka. Te trzy biblioteki za pomocą jednego zdjęcia – od 1 marca 2013 r. – pokazują ciekawe wydarzenia i miejsca – „rodzynki” z bibliotecznego życia. 365 dni – dzień za dniem. Komentarze do zdjęć są dwujęzyczne – polskie i ukraińskie.

Inicjatywą, która odbiega od standardowej oferty biblioteki, a łączącą m.in. tradycyjne wystawy z możliwościami jakie dają technologie komputerowe, na pewno jest też serwis prowadzony przez bibliotekę – Krośnieńska Baza Informacji Regionalnej (KBIR) – www.kbir.krosno.pl i prezentowane tutaj od końca 2009 r. wystawy. Są to prace wystawiane w Saloniku Artystycznym Biblioteki, gdzie w każdą drugą środę miesiąca odbywają się tradycyjne wernisaże malarstwa, grafiki, rzeźby, fotografii. Równolegle, każda z tych wystaw pokazywana jest w internecie i archiwizowana w serwisie. W tej chwili dostępnych jest ponad 30 takich wystaw. KBIR – to również serwis zawierający aktualne dane m.in. na temat szkół, prasy lokalnej i regionalnej, instytucji kultury, gmin w powiecie krośnieńskim. Za pomocą odsyłaczy do stron internetowych,

adresów e-mailowych, a także spisów bibliograficznych – ma za zadanie kierować do źródeł informacji tworzonych przez właściwe placówki i instytucje. Tu także gromadzimy informacje biobibliograficzne na temat twórców związanych z Krosnem i powiatem krośnieńskim.

BIBLIOTEKA PRZESTRZENIĄ SPOŁECZNĄ

Korzystając z nowoczesnych technologii ciągle pamiętamy, że biblioteka to również lokalne centrum kultury i przestrzeń działań społecznych, gdzie m.in. użytkownicy spotykają się żeby porozmawiać, podzielić się własnymi doświadczeniami, spędzić wspólnie czas przy książce, filmie, internecie – nie zawsze w działaniach bezpośrednio związanych z książką, ale na pewno dających obraz biblioteki jako miejsca otwartego na wszelkiego rodzaju inicjatywy i dla osób w każdym wieku.

W tym kontekście warto wspomnieć o powstających od kilku lat przy Krośnieńskiej Bibliotece klubach. Osoby, które chcą rozwijać swoje zainteresowania, ciekawie spędzić wolny czas, porozmawiać o literaturze, filmie czy podróżach – mogą uczestniczyć w licznych spotkaniach klubowych.

Dyskusyjny Klub Książki – to znany wszystkim wspólny projekt Instytutu Książki i Bibliotek Wojewódzkich adresowany przede wszystkim do czytelników korzystających z bibliotek publicznych. Krośnieński klub działa od 2007 r. – jego członkowie spotykają się raz w miesiącu. Za działalność w 2012 r. klub został nagrodzony przez WiMBP w Rzeszowie, która koordynuje działalność tych klubów w naszym województwie.

Klub *Miłośników Filmu* – rozpoczął działalność w lutym 2009 r. Częścią każdego z klubowych spotkań jest projekcja filmu, należącego do klasyki kina, a także nowości filmowych, które stają się przedmiotem ożywionych dyskusji. Klub powstał z myślą o pasjonatach kina o ukształtowanej wrażliwości artystycznej, dla których rozmowa o filmie jest znakomitą okazją do wymiany poglądów, doświadczeń i spostrzeżeń.

Klub *Podróżnika* – comiesięczne spotkania realizowane pod wspólnym tytułem „Podróże bliskie i dalekie”. Klub działa od listopada 2009 r. Jego uczestnikami są osoby lubiące podróżować, które często dzielą się swoimi wrażeniami z odbytych wypraw.

Literackie Forum Dyskusyjne to grupa, stawiająca sobie za cel spotkania rozmowy na tematy, które w jakiś szczególnie sposób poruszają. Dyskusje

odnoszą się do różnych sposobów przedstawiania danego zagadnienia w literaturze. W 2012 r. spotkania poświęcone były m.in. wspomnieniu Polaków z Syberii, przyrodzie w literaturze, znaczeniu zwierząt w życiu człowieka, wakacjom Polaków, toksycznym ludziom, poezji Wisławy Szymborskiej.

Krośnieński Klub Fantastyki „Elizjum” skupia fanów gatunku, głównie młodzież, którzy w trakcie cotygodniowych spotkań zajmują się propagowaniem treści związanych z szeroko rozumianą fantastyką.

Dyskusyjny Klub Książki „Wtajemniczeni” – działa dopiero od wiosny 2013 r., jego członkami są dzieci i młodzież.

Te spotkania klubowe to swego rodzaju odpowiedź na zapotrzebowanie społeczne – w środowisku lokalnym postrzegani jesteśmy jako miejsce otwarte na wszelkiego rodzaju inicjatywy, często wychodząc poza budynek bibliotek włączamy się w działania ogólnomiejskie – jesteśmy obecni tam, gdzie nasi potencjalni użytkownicy.

Równie istotne w kontekście wyzwań XXI w. dla biblioteki jest współpraca z lokalnymi organizacjami, stowarzyszeniami i instytucjami, szkołami – bez tej współpracy biblioteka „nie istnieje”. KBP może wykazać się wieloletnim doświadczeniem w tym zakresie.

Współpraca z przedszkolami i szkołami wszystkich typów oraz instytucjami kultury – w realizowanych działaniach kulturalno-edukacyjnych to standard dla bibliotek. Ponadto KBP realizuje systematyczne działania m.in. we współpracy ze Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Krośnieńskiej – organizując m.in. wspólne konferencje i wystawy, Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych, Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Świetlicą Socjoterapeutyczną w Ogródku Jordanowskim, Domem Pomocy Spo-

łecznej, Szpitalem Specjalistycznym w Krośnie. Odpowiadamy na oczekiwania i potrzeby tych organizacji.

Krośnieńska Biblioteka Publiczna jest cały czas obecna w świadomości mieszkańców miasta i regionu, jako instytucja aktywnie promująca czytelnictwo, czego potwierdzeniem jest m.in. ilość organizowanych imprez czytelniczych, stała obecność w prasie i internecie, udział w ogólnopolskich akcjach.

Wszystkie podejmowane działania na rzecz promocji czytelnictwa adresowane do społeczności lokalnej umacniają status biblioteki, jako miejsca spotkań różnych środowisk twórczych i instytucji otwartej na zróżnicowane potrzeby osób w każdym wieku, wykorzystującej tak tradycyjne, jak i nowoczesne środki przekazu.

Utrzymane od lat wysokie wskaźniki poziomu czytelnictwa w mieście potwierdzają, że oferta KBP odpowiada potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej, a przy tym cały czas poszukujemy nowych rozwiązań i pomysłów na zachęcenie do czytania osoby w każdym wieku – od przedszkolaków do seniorów. Wymierne efekty tych działań to liczba odwiedzających nas codziennie czytelników, liczba wypożyczanych dokumentów, ilość odwiedzin strony internetowej, profilu na Facebook-u oraz liczba osób korzystających z Krośnieńskiej Biblioteki Cyfrowej i Krośnieńskiej Bazy Informacji Regionalnej.

Teresa Leśniak
Krośnieńska Biblioteka Publiczna

Tekst powstał w oparciu o referat Autorki wygłoszony w maju 2013 r. w Jarosławiu podczas corocznej konferencji dyrektorów bibliotek powiatowych województwa podkarpackiego pt. „Tradycja i nowoczesność we współczesnej bibliotece publicznej”, zorganizowanej przez WiMBP w Rzeszowie, MBP w Jarosławiu i ZO SBP w Rzeszowie.

Cena 29 zł

Wkrótce w sprzedaży

Książka i młody czytelnik: zbliżenia, oddalenia, dialogi. Studia i szkice

Grzegorz Leszczyński, Michał Zajac

Zamówienia: Wydawnictwo SBP (<http://www.sbp.pl/sklep/>); sprzedaz@sbp.pl

Zbiory Żydowskiego Instytutu Historycznego w Judaica Europeana

Projekt Judaica Europeana rozpoczął się w styczniu 2010 r. Jest on inicjatywą wspieraną przez Komisję Europejską, mającą na celu zgromadzenie w jednym miejscu kolekcji związanych z tematyką żydowską oraz jej promowanie.

Od momentu uruchomienia projektu Judaica Europeana w połowie 2010 r. zostało zdigitalizowanych i udostępnionych w formie elektronicznej 3 mln 700 tys. obiektów cyfrowych¹. Są to przede wszystkim książki, wycinki z prasy, zdjęcia, pocztówki oraz obiekty muzealne, a także pliki dźwiękowe i graficzne.

Przedsięwzięcie współfinansowane jest przez Komisję Europejską w ramach programu eContentplus i wspierane przez Fundację Rothschild'a. Kierownikiem i twórcą jest Europejskie Stowarzyszenie Kultury Żydowskiej w Londynie oraz Biblioteka Uniwersytetu Goethego we Frankfurcie nad Menem. Partnerami inicjatywy są instytucje z Europy, Izraela oraz Stanów Zjednoczonych². Polskim współuczestnikiem Judaica Europeana jest Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma w Warszawie (ŻIH), który funkcjonuje od 1947 r.

Historia Żydów na ziemiach polskich liczy sobie ponad tysiąc lat, świadczą o tym różne źródła historyczne (m.in. pierwszego opisu ziem polskich w czasach Mieszka I dokonał Ibrahima Ibn Jakub). Były w niej długie okresy religijnej tolerancji i pomyślnej koniunktury dla polskiej wspólnoty żydowskiej, ale również niemal całkowita zagłada (Holokaust), dokonana przez nazi-

stowskie Niemcy podczas okupacji Polski³. Przed eksterminacją w Polsce zamieszkiwało ok. 3 mln 300 tys. Żydów⁴. Nawet po II wojnie światowej, kiedy okazało się, iż wymordowano ok. 90% populacji Żydów w Polsce, kultura żydowska nie zanikła i stanowi do dzisiaj nierozzerwalną część kultury polskiej, a zarazem europejskiej.

Żydowski Instytut Historyczny, jako jedyna w Polsce instytucja biorąca udział w Projekcie opiekuje się bogatymi zbiorami Podziemnego Archiwum Getta Warszawskiego (tzw. Archiwum Ringelbluma⁵), liczącymi ponad 11 tys. obiektów kolekcjami sztuki żydowskiej (prace malarzy, grafików, rzeźbiarzy i metaloplastyków), w tym malarstwo Maurycego Gottlieba i rysunki Brunona Schulza, a także zbiorami sztuki użytkowej, do których należą: wyroby złotnicze i metalowe z Warszawy, Berlina, Wrocławia, Wiednia, Moskwy, Kijowa i Jerozolimy – m.in. kolekcja puszek na wonności, w Polsce zwanych balsaminkami. Instytut posiada także najbogatszy w Polsce zbiór tkanin kultowych oraz zespół sreber synagogałnych z Chodzieży. Kolekcja muzealna Żydowskiego Instytutu Historycznego powstawała przez kilkadziesiąt lat i trwa nadal. Złożona jest z około 15 tys. obiektów. Najwcześniejsze eksponaty

Home My Europeana
Choose a language

Search Titles ▾ Help

Return to search results
< Previous Next >

Europeana - Rights reserved - Free access

View item at Jewish Historical Institute, Warsaw

Share

Akten betr. Grabsteine auf dem Friedhof Cosel, Felder 12 und 13.

Description: (Syngal żydowski i łowczystwo pogrzebowe we Wrocławiu: akta dotyczące nagrobków na cmentarzu w Kosłemu, plac 12 i 13. Old call number: „Aufbewahrung/Standort: The Emanuel Ringelblum Jewish Historical Institute, Warsaw

Creator: Juedische Gemeinde (zu Breslau) [Create]

Contributor: Jewish Historical Institute, Warsaw [Collection]

Date of creation: 1914-1936 [Create]

Subject: 18th - 20th century. History of Jewish Community in Wrocław, Poland. Handelsgemeinschaft für Juden. Wrocław, Poland

Identifier: local:JH-105_0612 [Metadata]

Rights: Jewish Historical Institute, Warsaw

Source: Jewish Historical Institute, Warsaw

Data provider: Jewish Historical Institute, Warsaw

Provider: Judaica Europeana

Providing country: Poland

Search also for:

Title
Akten betr. Grabsteine auf dem Friedhof Cosel, Felder 12 und 13. (898)

Who
Jewish Historical Institute, Warsaw [Collection] (219848)
Juedische Gemeinde zu Breslau [Create] (219845)

What
18th - 20th century (219846)
History of Jewish Community in Wrocław, Poland (219840)
Handelsgemeinschaft für Juden (212041)
Wrocław, Poland (219860)

Provider
Jewish Historical Institute, Warsaw (219845)
Judaica Europeana (452612)

Fot. Dokument cyfrowy w Portalu Europeana przedstawiający akta dotyczące nagrobków na tzw. Nowym Cmentarzu Żydowskim Cosel. Z kolekcji dokumentów Gminy Żydowskiej we Wrocławiu

pochodzą z XIX w., a najliczniej reprezentowana jest sztuka okresu międzywojennego. Interesującą częścią zbiorów są przedmioty kultu religijno-synagogałnego spisane na pergaminie, zwoje Tory i iluminowane Księgi Estery⁶.

ŻIH posiada również największy w Polsce liczący 80 tys. wol. księgozbiór dotyczący historii, kultury i religii Żydów, rękopisy (ok. 1130 poz.), starodruki (1400 poz.), czasopisma i książki w językach hebrajskim i jidysz. Jako jedyny w Polsce prowadzi katalog w językach oryginału, tzn. bez transliteracji na alfabet łaciński. Archiwum Żydowskiego Instytutu Historycznego posiada najliczniejszy w kraju zbiór dokumentów dotyczących historii Żydów polskich w XX w. Przez cały okres powojenny aż do dzisiaj Archiwum ŻIH uzupełnia kolekcję relacji i pamiętników dotyczących Zagłady Żydów. Obecnie zbiór relacji liczy 6967 jednostek archiwalnych, 346 pamiętników. Archiwum wciąż gromadzi, choć już na niewielką skalę, dokumenty i relacje dotyczące dziejów Żydów w Polsce. Obok przedmiotów powstałych na terenie Polski w zbiorach Instytutu znajdują się też judaika powstałe na terenie Grecji, Rosji, Austrii i Niemiec⁷.

Polska wersja Judaica Europeana⁸ informuje, że jako pierwszą Instytut zdigitalizował kolekcję dokumentów Gminy Żydowskiej z Wrocławia („Synagogengemeinde zu Breslau”), gdzie w 1947 r. znaleziono większą część akt tamtejszej Żydowskiej Gminy Wyznaniowej z lat 1852-1943.

Gmina Żydowska istniała we Wrocławiu już w XI w. (znaleziono tam najstarszy nagrobek żydowski z 1203 r.), Wrocław był w tamtym czasie znaczącym ośrodkiem nauki i kultury żydowskiej aż do 1938 r. (pod koniec stulecia zamieszkiwało tam ponad 23 tys. Żydów, prawie 4% ogółu mieszkańców miasta), kiedy to żydowsky mieszkańcy miast podzielili losy innych ofiar Holokaustu.

Archiwum utworzył Aron Hoefler w 1924 r. Gromadziło ono akta innych gmin żydowskich ze Śląska, akta stowarzyszeń żydowskich oraz osób prywatnych. Po zamknięciu i konfiskacie Archiwum przez gestapo w 1938 r. ostatecznie zamknięto magazyny z dokumentacją zgromadzoną przez Hoefera. Część kolekcji została zniszczona, część cudem ocalała. Akta zostały ukryte w budynkach cmentarnego zarządu we Wrocławiu i przejęte przez Centralną Komisję Żydowską, która przekazała je do ŻIH⁹. Zawartość akt stanowią: dokumenty zaślubin,

akta personalne, akta szpitala gminy, dokumenty administracji i finansów, akta organizacji, akta nagrobków na cmentarzach, bazy osobowe i wiele innych danych dotyczących Gminy (pełny wykaz dokumentów dostępny na stronie archiwum ŻIH)¹⁰.

Żydowski Instytut Historyczny we współpracy z Judaica Europeana planuje dalszą digitalizację zbiorów. W drugim etapie projektu przewidzianego na lata 2012-2014 ma być kontynuowana agregacja zbiorów do Europeany oraz udział w nowym projekcie finansowanym przez Unię Europejską „Digital Manuscripts to Europeana”, który ma zapewnić digitalizację rękopisów¹¹.

Spółeczność żydowska w Polsce stanowi nierozdzielalną część kultury materialnej i duchowej naszego kraju. Dla wielu jest to wartość sentymentalna, dla innych stanowi atrakcję turystyczną, nie zmienia to jednak faktu, że przedstawia niezwykle skarbnicę wiedzy o kulturze żydowskiej umożliwiając studia i badania naukowe nad judaikami, szczególnie nauczycielom akademickim, studentom i pracownikom instytucji zajmujących się dziedzictwem kulturowym, do których przede wszystkim kierowany jest Projekt Judaica Europeana.

Miejmy nadzieję, że cyfryzacja judaików będzie nadal kontynuowana. Tylko poprzez digitalizację i udostępnianie tych materiałów w bibliotekach cyfrowych możliwe jest, aby zniknęły granice w dostępie do wiedzy.

Anna Narloch
Biblioteka Główna
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

PRZYPISY:

¹ Judaica Europeana [on-line]. [dostęp 18.04.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.judaica-europeana.eu>.

² Ibidem.

³ Historia Żydów : Żydzi - od czasów biblijnych po dziś dzień. [on-line]. [dostęp 20.04.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.historiazydow.edu.pl/zydzi-w-polsce/>.

⁴ Dane statystyczne podane za artykułem Ignacego Einhorn'a pt. *Refleksje nad statystyką Żydów* opublikowanym w Kalendarzu Żydowskim na rok 5747 (1986-87), wydanym przez Związek Religijny Wyznania Mojżeszowego w PRL. [on-line]. [Dostęp 22.04.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://dabhar.org/SP/5/5Statystyki.htm>.

⁵ Archiwum Ringelbluma, wpisane na listę UNESCO „Pamięć Świata” jako zabytek światowego dziedzictwa, jest unikalnym zbiorem dokumentów stanowiących jedno z najważniejszych świadectw o Zagładzie Żydów polskich. Powstało w listopadzie 1940 r. z inicjatywy historyka dra Emanuela Ringelbluma i przy udziale utworzonej przez niego organizacji Oneg Szabat. Zgromadzone w Archiwum materiały przeważnie nie mają odpowiedników w innych zespołach archiwalnych na świecie. Nierzadko są ostatnimi świadectwami o życiu, cierpieniu i śmierci pojedynczych osób, ale też całych społeczności z miast i miasteczek rozrzuconych po całej Polsce. Stanowią bezcenne źródło do badań nad Zagładą.

⁶ Dane ze strony ŻIH. [on-line]. [dostęp 20.04.2013]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.jhi.pl/>.

⁷ Ibidem.

⁸ Dostęp pod adresem: <http://www.judaicaeuropeana.pl/>.

⁹ Dane ze strony ŻIH. [on-line]. [dostęp 20.04.2013]. Dostępny w World Wide Web http://www.jhi.pl/archiwum/zbiory_archiwum.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Judaica Europeana : single access to Jewish heritage digital collections [on-line]. [dostęp 19.04.2013]. Dostępny w World Wide Web: http://www.judaica-europeana.eu/presentations/Judaica_Europeana_project_presentation.pdf.

Katalog publikacji historycznych bibliotek 2013

Zapraszamy do zapoznania się z najnowszym *Katalogiem publikacji historycznych bibliotek* przygotowanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich specjalnie na XXII Targi Książki Historycznej, które odbyły się w dniach 28 listopada – 1 grudnia 2013 r. w Warszawie.

Zob. www.sbp.pl/arttykul/?cid=9937

Konkurs im. Leona Marszałka

Polskie Towarzystwo Wydawców Książek, zawodowo-twórcze stowarzyszenie osób zajmujących się pracą wydawniczą, prowadzi wielostronną działalność. Jednym z najdłużej realizowanych projektów są organizowane przez PTWK konkursy, w tym ten o najstarszej tradycji (od 1957 r.) – na Najpiękniejsze Książki Roku. W 1958 r. PTWK powróciło też do idei swego przedwojennego konkursu literackiego – pierwszym laureatem został Marek Hłasko. Obecnie Konkurs Literacki PTWK organizowany jest przy współdziałaniu Biblioteki Raczyńskich jako biennale – w 2012 r. miał swoją 11. edycję.

W 1980 r. powstała w Polskim Towarzystwie Wydawców Książek Komisja Historyczna, która zajęła się niemal nieznaną historią Towarzystwa. Efektem jej prac było opublikowanie w 1986 r., z okazji 60-lecia PTWK, obszernego opracowania Leona Marszałka na ten temat. Do pogłębienia i spopularyzowania wiedzy o organizacji szczególnie przyczyniły się przygotowane przez Komisję Historyczną obchody 85. rocznicy PTWK w 2006 r., w tym wystawa „W służbie książki” w Bibliotece Narodowej i szereg publikacji w czasopiśmie „Wydawca”.

Jedną z pierwszych inicjatyw Komisji Historycznej było opracowanie i wydanie *Bibliografii niepublikowanych prac poświęconych historii polskiego ruchu wydawniczego* (pod redakcją naukową prof. Marii Mlekickiej). Na łamach „Wydawcy” od przeszło dwunastu lat ukazuje się cykl „Ludzie polskiej książki”. Zgromadzona dzięki temu wiedza ułatwiła powstanie – z inicjatywy Komisji Historycznej – albumu *Artyści polskiej książki*, który ukazał się na pięćdziesięciolecie PTWK-owskiego konkursu na Najpiękniejszą Książkę Roku.

Do istotnych nurtów działalności Komisji Historycznej należą konkursy na najlepsze prace

dypłomowe dotyczące historii i współczesności polskiego edytorstwa. Celem było pobudzenie zainteresowania studentów i pracowników naukowych (głównie kierunków bibliekoznawczych, choć nie wyłącznie) tą właśnie tematyką. Zgodnie z regulaminem konkursu oceniane były: temat, źródła i literatura przedmiotu, walory poznawcze, konstrukcja pracy, styl i język, zewnętrzna forma i przydatność do druku (jako że Komisja patronowała także publikacji prac w fragmentach lub całości).

W latach 1983-1996 odbyły się cztery edycje Konkursu. Jurorami byli wybitni naukowcy, znawcy problemów książki i edytorstwa oraz czołowi przedstawiciele środowiska wydawców. Przewodniczyli jury Leon Marszałek, następnie prof. Kazimiera Maleczyńska.

W 2001 r., po kilkuletniej przerwie, w 80. rocznicę powstania PTWK i 5. rocznicę śmierci przewodniczącego gremium jurorskiego pierwszego konkursu, został ogłoszony – w odnowionej formie – Konkurs im. Leona Marszałka.

Wybór patrona nie był przypadkowy: wybitny edytor, twórca warsztatu encyklopedii uniwersalnych PWN, redaktor naczelny *Wielkiej encyklopedii*

powszechnej PWN, autor podręcznika *Edytorstwo publikacji naukowych* (PWN 1986), twórca i redaktor naczelny czasopisma „Editora”, prezes PTWK oraz przewodniczący Komisji Historycznej w latach 1980-1982 zasługiwał na to jak nikt inny.

Pierwszy odnowiony konkurs rozstrzygnięty został wiosną 2004 r., a nagrody i wyróżnienia wręczono podczas Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie. Jury pracowało pod przewodnictwem prof. Janusza Dunina. Na uroczystość wręczenia nagród oraz spotkanie z laureatami przybyli przedstawiciele rodziny patrona Konkursu, co stało się zwyczajem przy kolejnych edycjach. Sądowi jurorskiemu w następnych dwóch rozstrzygnięciach przewodniczył dr Andrzej Skrzypczak z Uniwersytetu Warszawskiego.

Na ostatni, zakończony w 2012 r. konkurs, wpłynęła rekordowa liczba prac. W kategorii prac doktorskich nagrodę zdobyła *Sylwia Bielawska* za pracę *Kultura książki Wałbrzycha 1945-1989* (Uniwersytet Wrocławski), wyróżnienia otrzymały *Anna Kocot* za pracę *Kształt typograficzny szesnastowiecznych druków krakowskich - oficyny Floriana Unglera i Macieja Wirzbięty* (Uniwersytet Jagielloński) i *Aleksandra Łamasz* za pracę *Ilustrowana literatura piękna dla dorosłych w latach 1945-1956*. Wydawcy, ilustratorzy, funkcje (Uniwersytet Wrocławski).

W kategorii prac magisterskich nagroda przypadła *Agnieszce Gorczyńskiej* za pracę *Żegota Pauli - galicyjski autor i edytor* (Uniwersytet Śląski w Katowicach), wyróżnienie - *Beacie Płuciniczak* za pracę *Książki obrazkowe Iwony Chmielewskiej i ich*

funkcjonalne wykorzystanie w środowisku dziecięcym (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu).

W kategorii prac licencjackich przyznano dwie nagrody. Otrzymali je: *Szymon Pipień* za pracę *Analiza typograficzna Biblii Paulistów w odwołaniu do Biblii Tysiąclecia z uwzględnieniem tradycji polskich starodruków biblijnych* (Uniwersytet Jagielloński) i *Małgorzata Widła* za *Projektowanie nietypowych formatów książki. Formaty wąskie i szerokie* (Uniwersytet Jagielloński).

Po raz pierwszy w historii konkursu jury przyznało dyplom honorowy promotorowi nadesłanych prac. Otrzymała go *dr Klaudia Socha* z Katedry Edytorstwa i Nauk Pomocniczych na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, opiekunka naukowa całego zespołu nadesłanych prac licencjackich.

Polskie Towarzystwo Wydawców Książek ogłasza w bieżącym roku rozpoczęcie IV Konkursu im. Leona Marszałka.

Rozpatrywane będą, jak w edycjach dotychczasowych, prace doktorskie, magisterskie i licencjackie, obronione w latach 2012-2015 (regulamin na stronie www.ptwk.pl). Przesyłki powinny być kierowane do Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek w wersji papierowej i elektronicznej do stycznia 2016 r. Rozstrzygnięcie Konkursu nastąpi z końcem 2016 r.

Irena Janowska
Polskie Towarzystwo Wydawców Książek

PIERWSZA W POLSCE KONFERENCJA OPRAWOZNAWCZA

pn. „Tegumentologia polska dzisiaj”

W dniach 26-27 czerwca 2014 r. Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oraz Biblioteka UMK organizują pierwszą w Polsce konferencję oprawoznaczącą pn. „Tegumentologia polska dzisiaj”. W referatach i komunikatach zaprezentowany zostanie stan rodzimych badań nad dawnym introligatorstwem, obejmujących procesy i zjawiska oraz warsztaty introligatorskie na ziemiach polskich od średniowiecza do pierwszej połowy XX w., ponadto charakterystykę typowych dla polskiego introligatorstwa opraw książkowych, jak również prezentację poszczególnych zbiorów dzieł zabytkowego introligatorstwa w bibliotekach, archiwach i muzeach.

Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich objęło patronatem honorowym konferencję.

Więcej informacji na stronie www.imbi.umk.pl

90 lat Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Fihel w Miechowie

TROCHĘ HISTORII...

Szeroka działalność kulturalna Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Fihel w Miechowie stanowi twórczą kontynuację jej 90-letniej tradycji.

Książnica powstała w 1923 r. i jest najstarszą instytucją upowszechniania kultury na ziemi miechowskiej.

Jej początki sięgają jeszcze czasów zaboru rosyjskiego, do którego należał Miechów i są ściśle związane z działaniami Polskiej Macierzy Szkolnej, która zorganizowała i prowadziła społeczną bibliotekę, istniejącą od 1906 do 1914 r. Z doświadczeń tych i nowych inicjatyw kulturalnych i oświatowych, powstałych w latach I wojny światowej, wyrosła już po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. miechowska biblioteka, jako odpowiedź na zwiększające się potrzeby duchowe, kulturalne i oświatowe społeczeństwa. Co więcej, w 20-leciu międzywojennym Miechów, należał do tych nielicznych w Polsce miast, które posiadały bibliotekę publiczną typu powszechnego, tzn. utrzymywaną z budżetu miasta.

W okresie niewielu miesięcy od momentu powołania książnicy rozszerzyła ona działalność na cały powiat miechowski. Już w połowie 1923 r. istniało tu 15 bibliotek ruchomych posiadających stałe komplety książek, które w drodze wymiany wędrowały od wsi do wsi. Biblioteka w Miechowie pełniła w stosunku do nich funkcję ognia centralnego. U schyłku lat 20. XX w. biblioteki publiczne w powiecie miechowskim posiadały ogółem 6051 wol. książek i rejestrowały ok. jednego tysiąca czytelników.

Do stałego rozwoju biblioteki, zarówno w sensie powiększenia jej księgozbioru, jak też poziomu udostępniania, przyczyniały się: miejscowa inteligencja oraz istniejące w Miechowie od 1916 r. Gimnazjum i (później też) Liceum im. T. Kościuszki.

W latach 30. XX w., dzięki życzliwości czytelników i ich wsparciu finansowemu, biblioteka miechowska, mogła dalej rozwijać się mimo cofnięcia subwencji przez Radę Powiatową. Dobrze rozwijającego się czytelnictwa w Miechowie i powiecie nie przerwała nawet 5-letnia okupacja niemiecka, podczas której władze hitlerowskie dążyły do pozbawienia Polaków obcowania również z książką. Wśród miechowian znalazła biblioteka wiernych przyjaciół. Ratowali książki biblioteczne, pomimo grożącej im za to kary śmierci lub zesłania do obozów koncentracyjnych. Etatowa, od 1924 r., bibliotekarka Maria Fihel (1901-1996) z najwierniejszymi czytelnikami zabezpieczyła książki przeznaczone na zniszczenie, nie przerwała swej pracy przez lata wojny i okupacji.

W ciągu 90-letniego okresu swojej działalności w gradzie Jaksy i okolicy biblioteka w Miechowie musiała zmierzyć się ze społecznym zacofaniem i biedą, zawieruchą II wojny światowej, okresem okupacji niemieckiej, socjalizmem i wolnym rynkiem. Fakt, że przetrwała do dnia dzisiejszego, zachowała ciągłość działalności kulturalnej i dopracowała się wielu osiągnięć, świadczy o tym, iż zawsze była i wciąż jest postrzegana jako ważna instytucja w życiu miechowskiej społeczności, jak również o tym, że niezależnie od zasług poszczególnych osób, trwałość i potrzebę istnienia biblioteki publicznej, sankcjonowała wola miejscowej społeczności i światłego samorządu.

Fot. Archiwum PiMBP w Miechowie

WSPÓŁCZEŚNIE....

W ostatnich latach biblioteka miechowska staje się lokalnym centrum kultury, ambitnie i szeroko promując region, jego historię i rodzimych twórców. Działania na rzecz popularyzacji i dokumentowania wiedzy o regionie nabrały ogromnego znaczenia.

Wspólne rozumienie problematyki regionalnej w działalności bibliotek ze strony Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie i PiMBP w Miechowie doprowadziło do poszerzenia i wzbogacenia zasobów Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej o wartościowe miechowskie zabytki piśmiennicze (przywileje królewskie, starodruki, gazety regionalne, jednodniówki i kalendarze) ze zbiorów Muzeum Regionalnego PTTK w Miechowie, nad którego zbiorem biblioteka w latach 1998-2013 sprawowała opiekę. Z okazji 720. rocznicy lokacji Miechowa, przypadającej w 2010 r., staraniem biblioteki 8 najcenniejszych dokumentów poddano gruntownej renowacji w Pracowni Konserwacji Papieru i Skóry na Zamku Królewskim na Wawelu (m.in. Statut cechu wspólnego w Proszowicach z 1493, Przywilej Zygmunta Augusta z 1568, starodruk „Chronica Polonorum” Macieja z Miechowa z 1521 oraz dzieło „Miechovia” Samuela Nakielskiego z 1634 r., będące historią zakonu bożogrobców).

Zwiększająca się oferta kulturalno-edukacyjna biblioteki narzuciła konieczność pozyskiwania dotacji zewnętrznych, które umożliwiłyby realizację nowych zadań. Jednym z nich stała się realizacja projektu: *Ziemia miechowska moja mała ojczyzna*. Został on zrealizowany w ramach POKL (Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki) na przełomie lat 2009-2010. Biblioteka była wydawcą publikacji, która wypełniła lukę w badaniach dziejów ziemi miechowskiej. Zawiera ona informacje i faktograficzne bogate źródła dla powiatu jako całości, jak i poszczególnych gmin. Publikacja wydana w nakładzie 5 tys. egz. trafiła, jako wydawnictwo bezpłatne – do wszystkich środowisk powiatu miechowskiego, a także dotarła do wielu osób spoza terenu. Projekt był realizowany przez nauczycieli (22) i młodzież (33) z 7 gimnazjów oraz z czterech szkół średnich z terenu powiatu. Książka uzyskała znakomitą opinię byłego dyrektora Biblioteki Narodowej Michała Jagielly na łamach prestiżowego pisma „Nowe Książki” (2010, nr 8).

W okresie od 26.01.2012 do 31.01.2013 r. PiMBP realizowała dofinansowany ze środków Unii Europejskiej projekt wydawniczy *Legendy i podania ziemi miechowskiej*.

Wiązał się on bezpośrednio z ochroną i kształtowaniem lokalnej tożsamości kulturowej i regio-

nalnej ziemi miechowskiej oraz wspierał realizację edukacji regionalnej. Podsumowaniem tego projektu było wydanie publikacji. Zamieszczone w książce teksty są pokłosiem dwóch konkursów, zorganizowanych w latach 2010-2011 przez PiMBP, na które nadesłano 106 prac będących dziełem oryginalnym, utworem spisany lub formą przetworzoną z dawnych zapisów. Do publikacji wytypowano 55 prac o dużej wartości poznawczej i literackiej, łączącej w sobie prawdę i fantazję oraz odrobinę magii i wykreowanej rzeczywistości. Pracę tę ilustrował artysta malarz Marek Holda, regionalny twórca i miłośnik rodzimych tradycji. Publikacja, która ukazała się w nakładzie 1500 egz., została również rozdana bezpłatnie mieszkańcom i gościom Miechowa. Książka stała się ogólnodostępna, przy czym połowa nakładu trafiła do szkół, placówek kulturalnych, samorządów i uczestników konkursu. Wydanie publikacji wpłynęło wyraźnie na pogłębienie tożsamości lokalnej i regionalnej nie tylko młodzieży z 11 szkół uczestniczących w konkursach, ale w ogóle mieszkańców powiatu.

DZIAŁANIA NA RZECZ MŁODZIEŻY

PiMBP zainicjowała również we współpracy z miechowskim Oddziałem PTTK i Stowarzyszeniem Edukacji Nieformalnej „Meritum” w Krakowie realizację projektu **Miechowskie Centrum Aktywności Lokalnej**, przeprowadzonego od 1.01 do 31.12.2012 r. Głównym jego celem, oprócz aktywizacji społeczności lokalnej powiatu było stworzenie, w siedzibie biblioteki, innowacyjnego ośrodka szkoleniowo-badawczego. Rozpoczęcie działalności Centrum stało się możliwe dzięki wsparciu finansowemu szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. W pierwszym etapie, do 30 czerwca 2012 r., w projekcie wzięło udział 75 uczniów z 5 miechowskich szkół ponadpodstawowych. Uczestniczyli oni w modułach szkoleniowych: Młody Miechowiec, Młody Obywatel i Młody Przedsiębiorca. W drugim etapie, od września do grudnia 2012 r., uczestniczyło 10 nauczycieli z tych samych szkół. Wzięli oni udział w szkoleniach na tematy wcześniej zaproponowane i związane z ich pracą dydaktyczną.

Efekty pracy młodzieży zostały zamieszczone na specjalnie utworzonej do tego celu stronie internetowej, która zawiera m.in. otwartą encyklopedię ziemi miechowskiej, stanowiącą interaktywną bazę wiedzy o jej historii, kulturze i tradycjach, a także informuje o aktualnych wydarzeniach z regionu (www.mojmiechov.pl).

Scenariusze z zajęć, odbywających się w ramach poszczególnych modułów, zostały opracowane i wydane w formie podręczników dla nauczycieli, w celu wdrażania ich w ramach zajęć lekcyjnych w szkołach.

Od 1.10.2013 do 30.12.2014 r. biblioteka realizuje projekt pn. **Model lokalnego partnerstwa na rzecz zarządzania kompetencjami młodzieży**, inicjowany i organizowany bezpośrednio przez Komisję Europejską. Jest on wspierany przez różnorodne podmioty, organizacje pozarządowe i samorząd. Jego celem jest redukcja wysokiego stopnia bezrobocia wśród młodzieży poniżej 24 roku życia, stanowiącej gros czytelników PiMBP. Biblioteka dba o to, aby młodzież, która nie kontynuuje nauki, nie zrywała kontaktu z przyjazną jej księżnicą. Projekt zakłada stworzenie i przetestowanie modelu współpracy lokalnej występującej między gminą Miechów, szkołami, organizacjami pozarządowymi oraz przedsiębiorstwami na rzecz rozwoju kompetencji młodzieży.

PiMBP w Miechowie we współpracy ze Stowarzyszeniem Rozwoju Wsi Przybysławice i Rogów, przystąpiła od 1.09.2012 do 30.06.2013 r. do realizacji projektu **Wyrównujemy szanse**, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Realizacja tego przedsięwzięcia miała na celu pomoc uczniom, którzy nie osiągają dobrych wyników w nauce, np. w porównaniu z ich rówieśnikami w mieście. Rola biblioteki, jako partnera sprowadzała się do wyrobienia u dzieci nawyku spędzania wolnego czasu z książką. Doświadczeni bibliotekarze stosowali najrozmaitsze formy pracy, jak głośne czytanie, rozmowa na temat przeczytanego tekstu, rysowanie i oglądanie filmów tematycznie związanych z treścią czytanych i omawianych książek. Dodatkowo lokalnymi formami zajęć były spotkania ze strażakami i leśnikami.

DZIAŁANIA NA RZECZ MIECHOWSKICH SENIORÓW

Od 1.06.2012 r. w PiMBP działa **Miechowskie Centrum Aktywności Lokalnej dla Seniora**. Stało się to możliwe dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Pozostając we współpracy ze Stowarzyszeniem Edukacji Nieformalnej „Meritum” w Krakowie i miechowskim Oddziałem PTTK biblioteka zrealizowała do końca roku moduły szkoleniowe: Miechowiec, Obywatel i Przedsiębiorca, przy czym przed ich urucho-

mieniem zorganizowano kurs podstaw obsługi komputera i internetu. Biblioteka udostępniła na wszystkie zajęcia i warsztaty swoje pomieszczenia, sprzęt komputerowy oraz materiały promocyjne. Zapewniła też obsługę zajęć.

Podobnie, jak w przypadku projektu dla młodzieży, tak i teraz uczestnictwo w zajęciach wpłynęło na aktywność seniorów. Zorganizowano Dzień Seniora (23.09) o niezwykle bogatym programie oraz m.in. Andrzejki Seniora i Wigilię Seniora. Seniorzy uczestniczyli w dwóch wycieczkach po zabytkach architektury i sztuki, miejscach walki i martyrologii oraz miejscach niezwykłych i atrakcyjnych krajoznawczo na terenach nad Nidzicą, Szreniawą, Dłubnią i dolną Nidą.

Największą popularnością wśród uczestników cieszył się moduł **Miechowanin**, który wyposażał ich w pełną i potrzebną wiedzę o historii i kulturze, dziedzictwie i tradycji ziemi miechowskiej.

PiMBP w Miechowie od 2 listopada 2012 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem Ogrody Sztuki w Krakowie, rozpoczęła realizację projektu **Rozwój Miechowskiego Centrum Aktywności Lokalnej dla Seniora**, co stało się możliwe dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Organizacjami współdziałającymi w tym projekcie były: Stowarzyszenie Edukacji Nieformalnej „Meritum” z Krakowa i miechowski Oddział PTTK. W projekcie wzięła udział grupa 50 seniorów w wieku 50+.

W trakcie przygotowań do jubileuszu biblioteka otrzymała zapewnienie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, że na realizację projektu **Nowoczesna Biblioteka w Miechowie – Otwarta dla Wszystkich** została jej przydzielona dotacja 292 654 zł na dofinansowanie potencjału edu-

kacyjnego biblioteki, w tym wdrażanie nowych technologii i przystosowanie obiektu do nowych wyzwań. Wkład własny biblioteki, przy wsparciu organizatora Gminy Miechów to kwota 100 537 zł.

ROCZNICOWE OBCHODY

Uroczystość 90-lecia przypadająca 24 października 2013 r. stała się okazją do podsumowania i refleksji nad dorobkiem, osiągnięciami i perspektywami miechowskiej księżnicy. Miejscem uroczystości jubileuszowej były zabudowania poklasztorne dawnego Zakonu Bożogrobców przy miechowskiej bazylisce.

Przybyłych gości powitała dyrektor biblioteki Maria Słusznik. Następnie zabrał głos burmistrz Miechowa Dariusz Marczewski, który pogratulował pięknego jubileuszu. Następnie rozpoczęła się prezentacja filmu dokumentalnego Tomasza Mazurka poświęconego bibliotece – jej historii i dniu dzisiejszemu.

Miłym akcentem uroczystości jubileuszowej było odczytanie aktu nadania przez Zarząd Główny SBP medalu „Bibliotheca Magna Perennisque” i jego wręczenie bibliotece na ręce dyrektora przez przewodniczącą SBP Elżbietę Stefańczyk. Po tym akcie nastąpiło przedstawienie nazwisk czterech wyróżniających się bibliotekarzy z terenu powiatu (Zofia Baster, Bożena Hess, Anna Mielus, Bożena Tabor) i przekazanie im medali „W dowód uznania” przez przewodniczącą Zarządu Okręgu SBP Dorotę Rzepkę. W dalszej części uroczystości uczestnicy mieli okazję wysłuchać znakomitego wykładu wybitnego znawcy bibliotekarstwa prof. dr hab. Jacka Wojciechowskiego na temat *Obiegu książki – dzisiaj*. Następnym punktem spotkania były wystąpienia zaproszonych gości połączone z wręczeniem miechowskiej księżnicy okolicznościowych adresów i listów gratulacyjnych. Sympatycznym gestem było przekazanie jubilatce personalizowanego znaczka i kartki pocztowej wydanych z okazji jubileuszu biblioteki przez Poczta Polską, czego dokonała naczelnik miechowskiego urzędu Jadwiga Zięba. Uroczystość zakończył koncert zespołu wokalnego „Galicya”, złożonego z czytelników biblioteki.

Uroczystości towarzyszyła wydana z okazji jubileuszu publikacja *Kartki z dziejów książki w Miechowie*, autorstwa dyrektora księżnicy Marii Słusznik oraz okolicznościowa wystawa planszowa, przedstawiająca miechowską bibliotekę w okresie 90 lat.

Fot. Włodzimierz Barczyński

Maria Słusznik
Powiatowa i Miejska Biblioteka w Miechowie

©Depositphotos/Pavel Losevsky

O BIBLIOTEKACH W PRASIE

Lubelska Biblioteka Wirtualna

Projekt, którego celem jest utworzenie internetowej platformy łączącej zasoby cyfrowe bibliotek i instytucji kultury **LUBELSZCZYZNY** oraz umożliwienie szybkiego i powszechnego do nich dostępu jest... prawdziwie wirtualny, tj. „prawdopodobnie istniejący w rzeczywistości lub mogący zaistnieć”. LBW dotychczas może się pochwalić jedynie „dużym wirtualnym opóźnieniem” – co oznajmia jeden z prasowych tytułów „Gazety Wyborczej”. Urzędnicy lubelskiego ratusza, którzy są organizatorami budowy portalu LBW planowali, że strona biblioteki będzie działać w 2013 r., ale dopiero w październiku br. ogłosili przetarg na digitalizację zbiorów. Prasa zawiadamia, że „oczyszczą z pajęczyn, przeniosą do sieci”, a użyta w tytule forma czasu przyszłego zapewne może niepokoić czytelników złąknionych dostępu do wiedzy... Poczesa jedynie stricte biblioteczna „potencja”: publikacje, dotąd skrętnie przechowywane w magazynach, mają trafić do internetu – wg urzędników – na przełomie 2014 i 2015 r. W projekcie uczestniczą: Gmina Lublin (lider); Miasto Zamość, Biblioteka Uniwersytecka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego (partnerzy); Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu, Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” (uczestnicy).

Duże wirtualne opóźnienie / Marcin Bieleśz // *Gazeta Wyborcza*. – 2013, nr 240, dod. „Lublin”, s. 27; Oczyszczą z pajęczyn, przeniosą do sieci / Dominik Smaga // *Dziennik Wschodni*. – 2013, nr 201, s. 5

Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej

Rzeczywisty jest natomiast udział Miejskiej Biblioteki Publicznej w **HRUBIESZOWIE** (woj. lubelskie, pow. hrubieszowski) w projekcie Cyfrowe Archiwa Tradycji Lokalnej. Dzięki projektowi prowadzonemu przez Ośrodek Karta (Warszawa) od 2011 r. ponad 100 gminnych bibliotek w Polsce stworzyło lokalne społeczne archiwa historyczne. Jest wśród nich także biblioteka w Hrubieszowie, która na bieżąco digitalizuje i udostępnia na stronach WWW liczne fotografie, wspomnienia i różne dokumenty związane z dziejami swojego regionu. Sukces projekt Cyfrowych Archiwów Tradycji Lokalnej swój sukces zawdzięcza głównie oddolnej akcji dokumentacyjnej – pracy bibliotekarzy i lokalnych środowisk.

Obrazy z CATL-i: archiwistyka społeczna / Małgorzata Kudosz // *Karta*. – Nr 76 (2013), s. 132-133

Książki dla chorych dzieci

Stowarzyszenie „Agape” z **LUBLINA** (Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „Agape”) wsparło Dziecięcý Szpital Kliniczny im. Prof. Antoniego Gębali w tworzeniu kąjaka dla dzieci, znajdujĄcego się w niedawno powstałej „strefie rodzica”. Wollontariusze przekazali szpitalowi małą biblioteczkę książek. „Zbiórka literatury dla naszego szpitala to wspaniała idea. W DSK niedawno powstała strefa rodzica z kąikiem dla dzieci pełnym nowych mebelków i zabawek. Brakowało w niej tylko książek (...)” – mówi na łamach „Gazety Wyborczej” Agnieszka Osińska, rzeczniczka szpitala. Odnotowujemy tę inicjatywę z uznaniem nie tylko dlatego, że przyświecał jej – co oczywiste – szczytny cel pomocy chorym dzieciom, ale także dlatego, że dowodzi ona, iż

organizacje społeczne w woj. lubelskim mogą aktywnie wspierać instytucje publiczne.

Książki dla pacjentów DSK / Ewelina Krzyżala // *Gazeta Wyborcza*. – 2013, nr 168, dod. „Lublin”, s. 39

Kreatywnie na 7. Lubelskich Targach Książki

Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się udostępniana w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego w LUBLINIE wystawa „Kreatywni 2013”. Ekspozycję, będącą fotograficzną opowieścią o „lubelskiej klasie kreatywnej”, czyli przedsiębiorcach, którzy ze swoich zainteresowań i pasji uczynili sposób na życie oraz samozatrudnienie, przygotował Urząd Miasta Lublin we współpracy z Biblioteką i fotografami: Maciejem Rakuszem, Martą Zgierską i Jakubem Rubatem. Wystawa stanowiła jedno z ogniw bogatego programu Lubelskich Targów Książki, którym towarzyszyły: promocje książek i spotkania z ich autorami, wręczenie Wawrzyna Pawła Konrada laureatom konkursu Książka Roku 2012, a także nagrody Białego Papirusa Darczyńcom Biblioteki oraz wernisaż wystawy pokonkursowej „Książka Roku”.

Nie korporacja, tylko kreatywny sposób na życie / Sławomir Skomra, Justyna Górniak. – Fot. kolor. // *Gazeta Wyborcza*. – 2013, nr 149, dod. „Lublin”, s. 8-9; Lubelskie Targi Książki w WBP / SH // *Polska Kurier Lubelski*. – 2013, nr 137, dod. „Lublin Piątek Wieczorem”, s. 4; Jaki tam ze mnie bohater... Zobacz Kreatywnych 2013 / AGDY [Agnieszka Dybek] // *Dziennik Wschodni* (wyd. spec.). – 2013, nr 21, s. 6; Weekend z targami książek / PAF // *Polska Kurier Lubelski*. – 2013, nr 136, s. 4; Wójtowicz Barbara. Artyści podbijają świat biznesu // *Polska Kurier Lubelski*. – 2013, nr 131, dod. „Magazyn”, s. 11

Kosztowna ochrona przeciwpożarowa

Kluczowa dla zbiorów bibliotecznych ochrona przeciwpożarowa często wymaga ogromnych nakładów finansowych i inwencji w pracach remontowych, zwłaszcza, jeśli modernizacja odbywa się w zabytkowych wnętrzach, jak to ma miejsce w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego w LUBLINIE. Biblioteka zastosowała się do zaleceń Straży Pożarnej i obecnie trwa instalowanie nowoczesnego systemu przeciwpożarowego. Podobne prace prowadzone były również na Zamku Lubelskim. Dyrektor Biblio-

teki, Zofia Ciurusz szacuje, że remont pochłonie ponad 2,4 mln. złotych.

Ochrona przed ogniem kosztuje / Małgorzata Szlachetka // *Polska Kurier Lubelski*. – 2013, nr 165, s. 6

Nagroda im. Anny Platto

Nagroda dla najlepszego pracownika bibliotek samorządowych województwa lubelskiego, pracującego z dziećmi i młodzieżą, w tym roku trafiła w ręce Agnieszki Zagajewskiej – dyrektorki Gminnej Biblioteki Publicznej w BORZECZOWIE (woj. lubelskie, pow. lubelski). Impreza corocznie współorganizowana jest przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego, Towarzystwo Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Okręgu w Lublinie oraz prywatnych sponsorów. Nagroda nosi imię Anny Platto – przedwcześnie zmarłej bibliotekarki, która była pracownikiem WBP im. H. Łopacińskiego, metodykiem bibliotekarstwa dziecięcego.

Nagroda im. A. Platto / PAF // *Polska Kurier Lubelski*. – 2013, nr 185, dod. „Lublin Piątek Wieczorem”, s. 4; Nagroda za pracę z dziećmi / Kmo // *Dziennik Wschodni*. – 2013, nr 152, s. 5

J-23 książkę promuje

„J-23 książkę promuje” – parafraza jednego z najśłynniejszych tekstów Hansa Klossa („J-23 znowu nadaje”) najpełniej oddaje atmosferę spotkania autorskiego Stanisława Mikulskiego – legendy polskiego kina, które miało miejsce w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. H. Łopacińskiego w LUBLINIE. Obszerna Galeria Biblioteki z trudem pomieściła wszystkich fanów aktora, zaś autobiograficzna książka zatytułowana „Niechętnie o sobie” niejako promowała się sama – na spotkanie przybyły tłumy gości uwiedzionych magią ekranu i możliwością osobistego zetknięcia się z człowiekiem-ikoną kultury popularnej.

Hans Kloss w świetnej formie : znany aktor nie potrafi pozbyć się... swej popularności / Marek Rybolowicz. – Fot. kolor. // *Nowy Tydzień w Lublinie*. – 2013, nr 37, s. 12; Legendarny Hans Kloss przyjeżdża do Lublina / Marta Szczecina // *Gazeta Wyborcza*. – 2013, nr 213, dod. „Lublin”, s. 23

Wybór:

AGNIESZKA PRYMAK-SAWIK
WBP im H. Łopacińskiego w Lublinie

Biblioteki jako centra informacyjne i multimedialne na Węgrzech

Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie oraz Unia Europejskich Federalistów, kontynuując wieloletnią tradycję wyjazdów edukacyjnych dla bibliotekarzy, przygotowały program edukacyjny „Biblioteki jako centra informacyjne i multimedialne na Węgrzech”.

W ramach programu, w dniach 14-21 września 2013 r., blisko 40-tu bibliotekarzy uczestniczyło w wyjeździe do stolicy Węgier. Jak napisali organizatorzy głównymi celami projektu było:

- poznanie systemu oświaty i struktury bibliotek na Węgrzech;
- obserwacja funkcjonowania różnego typu bibliotek ze szczególnym uwzględnieniem organizacji i funkcjonowania centrów informacyjnych i multimedialnych;
- zapoznanie się z systemem kształcenia zawodowego nauczycieli i bibliotekarzy, a także systemem ich doskonalenia zawodowego w zakresie technologii komputerowych;
- wizytowanie biblioteki narodowej, a także bibliotek szkolnych, publicznych i uniwersyteckich;
- poznanie metod pracy z uczniami i czytelnikami;
- nawiązanie kontaktów pomiędzy bibliotekami polskimi i węgierskimi.

W ramach wyjazdu przewidziano wizyty w ośmiu obiektach bibliotecznych oraz spotkanie z przedstawicielem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Węgierskich prof. dr Agnes Hajdu – wiceprezes AHL. Wizytowano zatem: Bibliotekę Narodową Széchényi’ego w Budapeszcie, Bibliotekę Parlamentu Węgierskiego w Budapeszcie, Narodową

Bibliotekę Literatury Obcojęzycznej i Muzyki w Budapeszcie, Bibliotekę Publiczną Ervina Szabó w Budapeszcie, bibliotekę szkolną gimnazjum Baár-Madas w Budapeszcie, bibliotekę szkolną w Szegedzie, bibliotekę uniwersytecką Klebelsberg w Szegedzie, Centralną Bibliotekę Uniwersytetu Zachodnio-Węgierskiego w Sopron.

Pierwszą odwiedzaną Biblioteką była **Biblioteka Parlamentu Węgierskiego** (Országgyűlési Könyvtár) [2] – odpowiednik polskiej Biblioteki Sejmowej. Jest to instytucja usytuowana w pięknym zabytkowym i właśnie remontowanym budynku parlamentu węgierskiego.

Biblioteka została założona pod koniec XIX w. Pierwsze dokumenty mówiące o powołaniu tej placówki datowane są na 1868 r., zaś w 1870 r. instytucja ta otrzymała swój budżet, pracowników i pierwsze zbiory, faktycznie rozpoczynając działalność. W latach 1870-1902 nie miała swojej właściwej siedziby i dopiero w 1902 r., kiedy ukończono budynek parlamentu, została do niego przeniesiona, działając w nim nieprzerwanie do dnia dzisiejszego. Biblioteka do 1952 r. była dostępna jedynie dla członków parlamentu. Jednakże wraz z rozwojem jej księgozbioru Węgrzy zaczęli postulować o otwarcie jej dla szerszej publiczności. Rada Ministrów wydała rezolucję, na mocy której udostępniono bibliotekę wszystkim

Węgom oraz osobom przybywającym z zagranicy, które ukończyły 18 rok życia. Od 1952 r. biblioteka zaczęła podlegać Ministerstwu Kultury. Od 1990 r., wraz ze zmianą systemu politycznego na Węgrzech, bibliotekę ponownie powiązano z parlamentem, a dokładnie ze zgromadzeniem narodowym. Od 2013 r. biblioteka podlega parlamentowi, jak i ministerstwu kultury. Obecnie placówka ta pełni funkcję biblioteki prawnej (legalnej), publicznej i akademickiej.

Biblioteka Parlamentu Węgierskiego gromadzi zbiory z wielu dyscyplin. Jej profil w 1958 r. określony został na mocy rezolucji ministra kultury. Do dziedzin podstawowych zaliczono: prawo, nauki polityczne i historię współczesną. Dziedziny uzupełniające to: historia Węgier oraz nauki społeczne (w tym socjologia, statystyka itp.). Z zakresu dziedzin podstawowych gromadzone są wszystkie publikacje ukazujące się na terenie Węgier oraz wybrane publikacje zagraniczne, zaś z zakresu dziedzin dodatkowych biblioteka gromadzi tylko wybrane pozycje węgierskie i zagraniczne. W 1902 r., a więc w roku uzyskania siedziby w budynku parlamentu, biblioteka posiadała ok. 50 tys. wol., dziś jej zasoby liczą ok. 1 mln jednostek. Od 1992 r. na mocy aktu prawnego otrzymała prawo do egzemplarza obowiązkowego każdego czasopisma i książki wydanych na Węgrzech. W związku z tym większość nabytków pochodzi aktualnie z egzemplarza obowiązkowego. Placówka ta pełni również od 1956 r. funkcję biblioteki depozytowej ONZ i UE (od 1999 r.). Wobec znacznego przyrostu zbiorów od 1990 r. boryka się z problemem braku powierzchni magazynowych. Konieczna okazała się więc budowa dodatkowych magazynów. Aktualnie główny magazyn znajduje się w budynku parlamentu, zaś rzadziej wykorzystywane materiały ulokowano w magazynie zewnętrznym. Na zamówienie czytelników książki z magazynu zewnętrznego przywożone są do czytelni dwa razy w tygodniu.

Biblioteka Parlamentu Węgierskiego posiada w swoich zbiorach unikatowe kolekcje. Niezwykle cenny jest komplet dokumentów dotyczących historii parlamentu węgierskiego i zbiory (wybrane) na temat historii innych parlamentów, które zostały pozyskane m.in. w wyniku współpracy z innymi krajami, nawiązanej zaraz po założeniu biblioteki. Kolekcja dotycząca parlamentu węgierskiego to największy zbiór z tego zakresu na świecie. Zawiera materiały współczesne i historyczne, począwszy od XVI w. Składają się na

nią zapiski z sesji parlamentarnych, przemowy, projekty aktów prawnych, sprawozdania z działań komisji i oczywiście publikacje. Biblioteka, jako placówka depozytowa ONZ, posiada bogate kolekcje zbiorów materiałów Światowej Organizacji Handlu, UNESCO i Rady Bezpieczeństwa, posiada też pełny dostęp do baz danych UE. Ma też w swoich zasobach publikacje Ligi Narodów, poprzedniczki ONZ. Biblioteka rozpoczęła digitalizację swoich zasobów. Pierwszy duży projekt cyfryzacji zbiorów rozpoczęto w 2001 r. Obecnie w wersji elektronicznej dostępnych jest 600 tys. obiektów. Kompletnie zdigitalizowana została dokumentacja prac parlamentu z wieku XIX i XX. Ponadto bibliotekarze na bieżąco opracowują bazy danych dotyczące informacji prawnej.

W 1991 r. powstał Wydział Obsługi Posłów, który świadczy dedykowane dla nich usługi informacyjne. Dla członków parlamentu przeznaczone są dwie czytelnie: jedna – poza budynkiem parlamentu oraz druga – mieszcząca się w parlamencie i nosząca imię Széchényi'ego. Struktura biblioteki obejmuje: dział informacji dla parlamentarzystów, dział obsługi czytelnika oraz dział gromadzenia i opracowania zbiorów. W bibliotece zatrudnionych jest aktualnie 50 osób. Do głównych grup użytkowników tej instytucji należą: studenci, głównie prawa, politologii i nauk społecznych, którzy stanowią 60% wszystkich zarejestrowanych czytelników, a także dziennikarze, sędziowie, urzędnicy, prawnicy, ale też zwykli użytkownicy przeglądający prasę codzienną i oczywiście parlamentarzyści. Obecnie zarejestrowanych jest ok. 8 tys. czytelników.

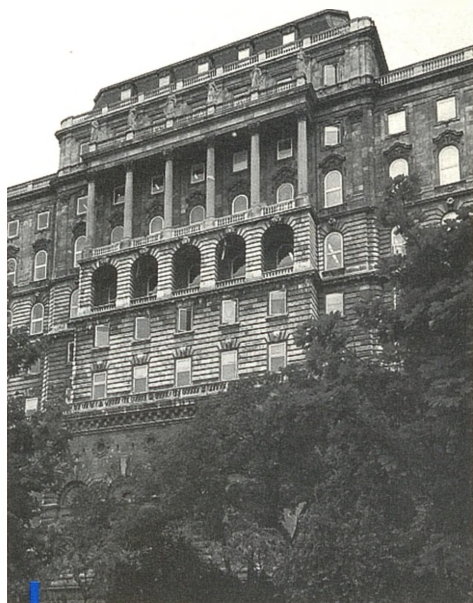
Na Węgrzech, podobnie jak w Polsce, można wyróżnić sieć bibliotek uniwersyteckich, sieć bibliotek szkolnych, sieć bibliotek publicznych i biblioteki fachowe – dziedzinowe, takie jak np. biblioteka parlamentu czy biblioteka rolnicza. Pracę tych placówek koordynuje biblioteka narodowa. W przypadku Węgier można mówić o tzw. głównej bibliotece narodowej mieszczącej się w Budapeszcie oraz o drugiej bibliotece narodowej mieszczącej się w Debreczynie.

Biblioteka Narodowa Széchényi'ego w Budapeszcie (Országos Széchényi Könyvtár) [1] została powołana w 1802 r., a jej założycielem był hrabia Ferenz Széchényi, który przekazał narodowi węgierskiemu ok. 15 tys. dokumentów (książek, map, rycin), pochodzących z jego licznych podróży. Obecnie biblioteka posiada najcenniejszy księgozbiór na Węgrzech, liczący ok. 9 mln wol. (3 mln to zbiory książkowe,

zaś 1 mln to zbiory zdigitalizowane). Gromadzi głównie publikacje węgierskie, z czego 80% pochodzi z egzemplarza obowiązkowego – otrzymuje 6 kopii, 2 wprowadza do własnych zbiorów, a pozostałe rozprowadza po innych bibliotekach (w tym do biblioteki w Debreczynie). W zbiorach biblioteki znajdują się liczne cymelia, m.in. kodeksy króla Macieja Korwina (tzw. biblioteka korwiniana – pierwsza humanistyczna biblioteka w Europie na północ od Alp, licząca 2,5 tys. pozycji, z których do dnia dzisiejszego zachowało się 216 dzieł), wspaniała kolekcja ksiąg z XI w., pierwsze drukowane egzemplarze biblii, pierwszy druk w języku węgierskim pochodzący z 1473 r., mapy do nawigacji z XIV w. sporządzone przez mistrzów flamandzkich, bogatą kolekcję korespondencji ludzi kultury i sztuki, i wiele innych. Co ciekawe w bibliotece nadal obowiązują papierowe rewery, gdyż nie wszystkie zbiory ujęte są w katalogu elektronicznym. Katalog ten obejmuje bowiem publikacje wydane po 1960 r. Biblioteka Narodowa w bardzo ograniczonym zakresie udostępnia kopie cyfrowe swoich dokumentów. Nie prowadzi ogólnodostępnej biblioteki cyfrowej, a kopie cyfrowe przekazuje zainteresowanym czytelnikom na CD lub w formie drukowanej. Za to na podstawie egzemplarza obowiązkowego sporządza wzorcowy opis bibliograficzny dla całego kraju. Pracuje we własnym programie bibliotecznym o nazwie Amicus.

Bibliotekę Narodową wspiera **Narodowa Biblioteka Literatry Obcojęzycznej i Muzyki** (Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjtemény) [5]. Jest to jedna z najważniejszych bibliotek fachowych na Węgrzech, która w 2010 r. zdobyła tytuł Biblioteki Roku. Powstała w 1956 r., ulokowana została w letnim budynku powstałym na cele kulturalne katolików węgierskich. Biblioteka gromadzi dokumenty w 148 językach, głównie pozycje poświęcone kulturze, literaturę piękną (dzieła klasyków i literaturę współczesną), zbiory muzyczne (głównie nagrania muzyki klasycznej, jazzu i muzyki ludowej) oraz publikacje poświęcone sprawom narodowościowym (księgozbiór rozmieszczony jest według działów UKD). Biblioteka jak dotąd nie gromadzi e-booków. Prenumeruje 350 tytułów czasopism, w tym 17 polskich. To największa tego typu biblioteka w Europie.

Na Węgrzech jest 13 grup, które mają status mniejszości narodowych, w tym mniejszość polska. Grupy te mają w bibliotece szczególnie bo-

Budynek Biblioteki Narodowej
Źródło: <http://www.budapestz.infinity.waw.pl>.

gatą reprezentacją zbiorów w swoich językach. Biblioteka prowadzi intensywną współpracę z Polską, Instytutem Polskim na Węgrzech, ambasadą polską, Instytutem Chopina, Instytutem Miłosa i innymi instytucjami polskimi. Przygotowywała m.in. wspólną wystawę chopinowską z Instytutem Chopina. Zbiór książek polskich liczy ponad 800 tys. wol. (w Budapeszcie są 2 uniwersytety, które prowadzą filologię polską, zaś mieszka ok. 2 tys. Polaków). Informacje o bibliotece umieszczone są na stronie w 13 językach, w tym w języku polskim. Usługa „zapytaj bibliotekarza” dostępna jest również w 13 językach. Do biblioteki może zapisać się każdy. Aktualnie pracuje w niej 60 osób. Jest otwarta od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-20.00.

Przykładem znakomicie działającej biblioteki publicznej jest **Biblioteka Publiczna Ervina Szabó** (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár) [3]. Jest to największa miejska biblioteka na Węgrzech. Należy do sieci bibliotek publicznych, która obejmuje: biblioteki wojewódzkie, miejskie i wiejskie. Mimo pojawiających się problemów związanych z finansowaniem tego typu placówek, na Węgrzech jak dotąd nie łączy się bibliotek szkolnych z bibliotekami publicznymi. Niekiedy biblioteki

szkolne w małych miejscowościach, w których nie ma biblioteki publicznej, przejmują również funkcje bibliotek publicznych, ale nigdy biblioteki szkolne nie podlegają placówkom publicznym.

Biblioteka Publiczna Ervina Szabó mieści się w zabytkowym pałacu zbudowanym na potrzeby hrabiego austro-węgierskiego. Sam budynek powstał w 1889 r. Po śmierci właściciela wykupiło go miasto, przeznaczając na siedzibę biblioteki. Bibliotekę założono w 1904 r. Na przestrzeni lat biblioteka przechodziła różne okresy. W latach 90. biblioteka znacznie zmieniła swoją strukturę organizacyjną, powstały nowe działy, pojawiły się nowe funkcje. Aktualnie odchodzi się od podziału zbiorów według działów UKD w kierunku hasel przedmiotowych. Dziś biblioteka miejska ma ok. 50 filii. Można zaobserwować lekki zastój jeśli chodzi o liczbę czytelników – w całej sieci jest zarejestrowanych 350 tys. czytelników i zatrudnionych 462 bibliotekarzy. Od 2002 r. rozpoczął się proces reorganizacji. W 2004 r. zcentralizowano system komputerowy – zakupiono system węgierski Korvina (wcześniej w bibliotekach filialnych funkcjonowały różne systemy komputerowe). Czytelnicy mogą rezerwować książki przez internet oraz zamawiać zdalnie kopie cyfrowe. Scenarizowano też system zakupu i katalogowania zbiorów. W 2006 r. w bibliotece głównej powstała czytelnia e-booków i baz danych. Czytelnicy, którzy mają karty biblioteczne mogą korzystać z baz danych w domu. Biblioteka jest nowoczesną placówką posiadającą system RFID wdrożony w 2011 r. i bramki bezpieczeństwa (od 2012 r.). W latach 2009-2011 otrzymała fundusze europejskie na rozbudowę baz danych i usług zdalnych.

W bibliotece centralnej zarejestrowanych jest 70 tys. czytelników. Zdarzają się dni, że bibliotekę główną odwiedza 6 tys. czytelników. Trendy czytelnicze na Węgrzech nie są niepokojące. W ciągu ostatnich 10 lat zaobserwowano spadek wypożyczenia zbiorów o 17% oraz spadek liczby czytelników o 7%. Wzrasta za to zdalne korzystanie ze zbiorów. Aktualnie trwają prace nad wypracowaniem modelu współpracy między bibliotekami a wydawcami książek elektronicznych. Biblioteka współuczestniczy również w projektach europejskich dotyczących rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Na razie czytelnicy mogą korzystać z e-booków tylko na terenie biblioteki. Rynek książek elektronicznych na Węgrzech jest stosunkowo ubogi, przede wszystkim dominują książki elektroniczne w języku angielskim. Korzystanie z usług bibliotek publicznych jest

częściowo odpłatne. Czytelnicy płacą 5700 forintów za kartę roczną, jeśli chcą korzystać również z filii to opłata jest wyższa. Dodatkowo płaci się za wypożyczanie filmów, nagrań muzycznych i korzystanie z internetu. Wypożyczenia książek i wypożyczenia międzybiblioteczne są bezpłatne. Również dla dzieci (do 17 roku życia) i seniorów biblioteka jest bezpłatna. Szacuje się, że ponad połowa użytkowników korzysta z biblioteki za darmo. Książki wypożycza się na miesiąc, dokumenty elektroniczne, w zależności od kategorii, na okres od 2 dni do 2 tygodni. Maksymalnie można pożyczyć 18 dokumentów. Biblioteka czynna jest od poniedziałku do soboty.

Interesującym miejscem na mapie Węgier jest Sopron, położone ok. 60 km od granicy austriackiej. 60-tysięczne miasteczko, ze względu na swą bliskość z granicą państwa przez wiele lat było izolowane i przez długi okres pozostawało praktycznie nieznane dla ruchu turystycznego. **Centralna Biblioteka Uniwersytetu Zachodnio-Węgierskiego** (Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtár és Levéltár) [4] powstała wraz z utworzeniem uczelni, którą założył cesarz Austrii – Karol III w 1735 r. Początkowo była to Szkoła Górnicza, z biblioteką fachową o profilu górniczo-hutniczym, dopiero z czasem rozwinęła swój księgozbiór w kierunku leśnictwa i drzewnictwa. W 1770 r. szkołę przemianowano na akademię, tym samym podwyższając jej status. W 1780 r. w bibliotece znajdowało się 2,5 tys. tyt. książek i ok. 50 tyt. czasopism fachowych. Zbiory gromadzone były głównie w języku niemieckim – języku wykładowym uczelni. W związku z burzliwymi losami biblioteki jej księgozbiór był wielokrotnie pakowany do drewnianych skrzyń i przenoszony w celu ochrony. Biblioteka pełni funkcję narodowej biblioteki fachowej w zakresie leśnictwa, drzewnictwa i dziedzin pokrewnych, pełni również funkcję biblioteki publicznej. Dopiero w 1997 r. otrzymała ona budynek wybudowany specjalnie na jej potrzeby. Biblioteka składa się z placówki centralnej w Sopron, w której zatrudnionych jest 10 osób, oraz filii wydziałowych. Biblioteka centralna w Sopron pełni funkcję koordynacyjną dla bibliotek połączonych w jedną sieć w wyniku fuzji trzech mniejszych uniwersytetów. Zbiory biblioteki centralnej liczą 240 tys. wol., z czego 40% znajduje się w wolnym dostępie. Gromadzenie nowych nabytków jest znacznie utrudnione z uwagi na ograniczenia finansowe, dlatego wzrosła rola wypożyczeń międzybibliotecznych, które są na Węgrzech mocno

Biblioteka Publiczna Ervina Szabó

Źródło: <http://ephemeraltrace.com/post/28914010877/fovarosi-szabo-ervin-konyvtar-chances-are-if>

promowane i stosunkowo dobrze zorganizowane. 70% księgozbioru zostało skatalogowane w katalogu komputerowym. Retrokonwersja ciągle trwa i dąży się do wprowadzenia całości zbiorów. Biblioteka stosuje węgierski program biblioteczny Korvina i stosuje format USMARC. Komputeryzację rozpoczęto w 1995 r. Do klasyfikacji zbiorów stosuje się UKD. Ponadto biblioteka opracowuje bibliografię z zakresu leśnictwa, w której zamieszczane są informacje o artykułach z tego zakresu z węgierskiej prasy od 1965 r. Biblioteka pomimo starań bibliotekarzy wydaje się placówką mało nowoczesną i borykającą się z trudnościami finansowymi, co przekłada się na jakość i kompletność zbiorów, a także na rozwiązania architektoniczne zastosowane w budynku, wpływające na funkcjonalność rozwiązań i komfort użytkowników.

Na Węgrzech pracę bibliotek i przedstawicieli zawodu wspierają, podobnie jak w Polsce, stowarzyszenia bibliotekarskie. Największym z nich jest **Stowarzyszenie Bibliotekarzy Węgierskich** (Association of Hungarian Librarians and Archivists – AHL) – odpowiednik SBP oraz Federacja Bibliotekarzy. Stowarzyszenie jest pozarządo-

wą organizacją użytku publicznego, niezależną, ale i pozbawioną dotacji rządowych. Powstało w 1935 r., a od 1938 r. jest członkiem IFLA i FID. Od lat 60. notuje się ekspansję stowarzyszenia na cały kraj i wzrost liczby członków – aktualnie liczy ok. 2 tys. członków indywidualnych i ok. 60 członków instytucjonalnych. Od 1969 r. organizuje doroczną konferencję, na którą przyjeżdża ok. 700 osób. Stowarzyszenie ma też w swoim dorobku zorganizowanie kongresu IFLA w 1972 r. Do głównych celów AHL należą:

- działania na rzecz zachowania dorobku naukowego;
 - wzmocnienie roli bibliotek i bibliotekarzy w społeczeństwie;
 - zagwarantowanie nieograniczonego dostępu do informacji;
 - współpraca zawodowa bibliotekarzy;
 - podnoszenie standardów w zawodzie bibliotekarza;
 - chronienie interesów zawodowych bibliotekarzy;
 - formułowanie wizji i rozwoju zawodu.
- Wizja AHL została sformułowana w następujących punktach:

- biblioteki zatrudniają profesjonalistów z wysokimi kompetencjami i aktualną wiedzą;
- nowoczesne biblioteki zapewniają usługi najwyższej jakości;
- biblioteki są w stanie ograniczać różnice w możliwościach dostępu do wiedzy;
- biblioteki to również instytucje pełniące funkcje centrów kulturalnych, które mają podnosić jakość życia;
- są miejscem nauki, kultury i rozrywki;
- mają oferować nowe narzędzia, służące pozyskiwaniu wiedzy.

Główne zadania, jakie stawia przed sobą AHL to:

- udział w formułowaniu rozwiązań prawnych dotyczących bibliotek i sektora informacji;
- udział w rozwoju edukacji bibliotekarskiej;
- koordynacja relacji z innymi profesjonalistami, zarówno na Węgrzech, jak i za granicą;
- wspieranie współpracy bibliotek funkcjonujących w jednej sieci lub w jednym regionie;
- organizowanie profesjonalnych forów do dyskusji i wspierających najnowszą wiedzę naukową;
- organizacja konferencji, wykładów i wizyt studyjnych;
- prezentowanie osiągnięć grupy zawodowej bibliotekarzy;
- kształtowanie etyki zawodowej – zajmowanie stanowiska w sprawach spornych.

Zarząd AHL składa się ze:

- zgromadzenia ogólnego;
- zarządu (9 członków, w tym prezydent i 3 wiceprezydentów: ds. kontaktów międzynarodowych, ds. bibliotek publicznych i ds. bibliotek specjalistycznych);
- rady (31 członków).

Aktualnie prezydentem stowarzyszenia jest Klára Bakos. AHL w swojej strukturze, podobnie jak SBP, posiada podział na oddziały regionalne, które odpowiadają podziałowi administracyjnemu kraju oraz na oddziały specjalistyczne, które powoływane są zgodnie z aktualnymi potrze-

bami. Do oddziałów specjalistycznych można zaliczyć m.in. sekcję bibliografii, sekcję bibliotek publicznych, sekcję bibliotek dziecięcych, sekcję bibliotek prawnych, sekcję muzealną, sekcję bibliotek muzycznych, specjalnych, technicznych itd. AHL prowadzi również działalność wydawniczą. W 2013 r. rozpoczęło wydawanie serii *Twórczy bibliotekarze*, wydaje również czasopismo elektroniczne. Zajmuje się również certyfikowaniem kursów doskonalących dla bibliotekarzy, którzy są zobowiązani do regularnych szkoleń (raz na 7 lat należy zrealizować 120-godzinny program).

Podsumowując, wyjazd należy uznać za niezwykle udany, z uwagi na ciekawe biblioteki, zarówno pod względem organizacji pracy bibliotecznej, jak i walorów architektonicznych, bowiem wiele bibliotek ulokowanych jest w zażytkowych, wspaniale odrestaurowanych wnętrzach pałaców. Również organizatorzy dołożyli wszelkich starań by zdobywanie wiedzy fachowej odbywało się w miłej atmosferze.

MAJA WOJCIECHOWSKA
Uniwersytet Gdański

BIBLIOGRAFIA:

1. *Biblioteka Narodowa na Węgrzech* [dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: www.oszk.hu. Stan z dnia 24.09.2013.
2. *Biblioteka Parlamentu Węgierskiego* [dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: www.ogyk.hu. Stan z dnia 24.09.2013.
3. *Biblioteka Publiczna Ervina Szabó* [dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: www.fszek.hu. Stan z dnia 24.09.2013.
4. *Centralna Biblioteka Uniwersytetu Zachodnio-Węgierskiego* [dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <http://ilex.efe.hu>. Stan z dnia 24.09.2013.
5. *Narodowa Biblioteka Literatury Obcojęzycznej i Muzyki* [dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: www.oik.hu. Stan z dnia 24.09.2013.

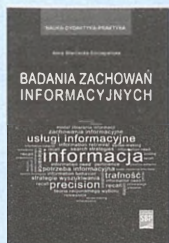
Zapraszamy do zakupu

najnowszej pozycji Wydawnictwa SBP z serii „Nauka – Dydaktyka – Praktyka”

Badania zachowań informacyjnych Anna Mierzecka-Szczepańska

Zamówienia: Wydawnictwo SBP (<http://www.sbp.pl/sklep/>); sprzedaz@sbp.pl

Cena 35 zł

Bibliotekarz uwolniony – deregulacja czy degradacja

„Bibliotekarz uwolniony – deregulacja czy degradacja?” – sprawozdanie z IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, zorganizowanej 12-14 czerwca 2013 r. przez Bibliotekę Uniwersytecką im. J. Giedroycia w Białymstoku.

W dniach 12-14 czerwca 2013 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku miała miejsce IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliotekarz uwolniony – deregulacja czy degradacja?”, nad którą honorowy patronat objął rektor Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr hab. Leonard Etel. Celem konferencji była dyskusja nt. przyszłości zawodu bibliotekarza w związku z projektem przygotowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości dotyczącym deregulacji 49 zawodów oraz ustalenie, czy proponowane rozwiązania przyczynią się do deregulacji czy też do degradacji zawodu bibliotekarza dyplomowanego. Podczas trzydniowych obrad odbyło się siedem sesji, na których wygłoszono 25 referatów poświęconych zagadnieniom związanym ze stanowiskiem bibliotekarza dyplomowanego, ich statusem prawnym, miejscem w środowisku bibliotek akademickich, ewolucją i etyką zawodu oraz kształceniu bibliotekarzy w Polsce i na świecie.

W konferencji wzięło udział blisko 100 przedstawicieli bibliotek oraz pracowników Instytutów Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa ze wszystkich stron Polski. Znaczącą część (ponad 30 osób) stanowili dyrektorzy bądź wicedyrektorzy bibliotek szkół wyższych w Polsce.

Konferencję uroczystie otworzyła dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej im. J. Giedroycia w Białymstoku mgr Halina Brzezińska-Stec, która wśród znamienitych uczestników powitała komitet naukowy, w skład którego weszli: prof. Wanda Pindlowa (nieobecna z powodu choroby), prof. Jadwiga Sadowska, prof. Jadwiga Woźniak-Kasperek, dr hab. Katarzyna Materska, dr Katarzyna Zimnoch oraz prof. Annę Sitarską (od 60 lat związaną z bibliotekarstwem polskim) oraz Radę Wykonawczą Konferencji Dyrektorów Akademickich Szkół Polskich (Ewę Dobrzyńską-Lankosz i dra Marka Górskiego), prof. Hannę Tadeusiewicz (przewodniczącą Komisji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla Bibliotekarzy Dyplomowanych).

W imieniu nieobecnego Rektora Uniwersytetu w Białymstoku głos zabrała prof. Beata Godlewska-Żyłkiewicz – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, która życzyła owocnych obrad i zapewniała o wschodniej gościnności gospodarzy.

Pierwszego dnia konferencji odbyły się dwie sesje. Sesję pierwszą dotyczącą ewolucji zawodu bibliotekarza na przestrzeni dziejów poprowadziła prof. Jadwiga Woźniak-Kasperek (Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego). Referat otwiera-

jący „Ewolucja zawodu bibliotekarza – od strażnika zbiorów, poprzez bibliotekarza oświatowego i naukowego do specjalisty zarządzającego wiedzą” dr Katarzyny Zimnoch (Zakład Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku) przedstawiał zmiany w zawodzie, w świetle wykonywanych przez bibliotekarza zadań w ujęciu historycznym. Według prof. Jadwigi Woźniak-Kaspepek w Polsce nastąpiła dewaluacja zawodu bibliotekarza na poziomie leksykalnym, ponieważ potocznie bibliotekarz to osoba, która pracuje w bibliotece, natomiast np. w USA bibliotekarz jest w pierwszym rzędzie kojarzony z dyrektorem biblioteki. Drugi referat „Bibliotekarze wyższych uczelni – przyczynek do historii 100-letniej walki o prestiż zawodu” w zastępstwie dr Agaty Samsel (Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku) wygłosiła dr Urszula Wróblewska (Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku). Był to przegląd trwającej cały XX wiek walki o pozycję i prestiż zawodu bibliotekarza w odniesieniu do proponowanych aktualnie zmian w ustawodawstwie.

Dr Marian Butkiewicz (Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie) w referacie „Bibliotekarz w pragmatyce zawodowej. Quo vadis bibliothecare?” nawiązał do istniejącego stereotypu bibliotekarki, by podkreślić znaczenie dokonań wybitnych bibliotekarzy, bibliotekoznawców lub twórców bibliotek w Polsce i za granicą. Zwrócił uwagę na fakt, że aktualnie brakuje ścieżki rozwoju bibliotekarzy, notowany jest spadek użytkowników korzystających z bibliotek tradycyjnych na rzecz korzystania z zasobów wirtualnych. Natomiast nowoczesna biblioteka, zaraz po miejscu pracy i domu, powinna stanowić trzecie miejsce spotkań.

Sesja druga, której przewodniczyła Ewa Dobrzyńska-Lankosz, dyrektor Biblioteki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, koncentrowała się wokół etyki zawodu bibliotekarza. Marcin Pędich (Zakład Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku) w swoim wystąpieniu „Uwarunkowania kulturowe a etyka zawodu bibliotekarza” omówił badania opinii studentów I i II roku Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa w Białymstoku na temat korzystania i dostępu do zbiorów w kontekście etycznym. Kolejne referaty: Elżbiety Kuźmy (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu Biblioteka Filologiczna NOVUM) „Etyka zawodu bibliotekarza a etyczność w awansowaniu pra-

cowników bibliotek” oraz Joanny Kępko i Iwony Ławreniuk (Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku) „Moralno-etyczne aspekty pracy bibliotekarza – analiza kodeksów etyki bibliotekarskiej oraz wyników badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku bibliotek białostockich” dotyczyły spraw związanych z zawodowymi kodeksami etyki, pełnionych przez nich ról oraz znikomej znajomości kodeksu etyki zawodu bibliotekarza wśród pracowników bibliotek. Prof. Mariola Antczak (Katedra Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego) w referacie „Deregulacja zawodu bibliotekarza. Przegląd najważniejszych zmian proponowanych w latach 2011-2012” przeniesionym z sesji VI wypowiedziała się na temat degradacji zawodu w kontekście propozycji nowych zapisów legislacyjnych. Celem deregulacji miał być łatwiejszy dostęp do pracy dla młodych, spadek bezrobocia, skrócony czas możliwości podjęcia pracy przez absolwentów. Wymieniła różne formy protestu przeciwko zmianom deregulacyjnym: opinie Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; listy dyrektorów i pracowników bibliotek wpływające do przewodniczącej Komisji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla Bibliotekarzy Dyplomowanych prof. Hanny Tadeusiewicz; artykuły w czasopismach bibliotekarskich, w prasie; blogi i fora (wypowiedzi m.in. Aleksandra Radwańskiego, Stefana Kubowa, Jacka Wojciechowskiego). Swoje poparcie dla sprawy zachowania procedury egzaminu na bibliotekarza dyplomowanego udzielili posłowie Andrzej Romanek, Andrzej Sztorc. W kolejnym referacie prof. Hanna Tadeusiewicz przedstawiła procedury przystępowania do egzaminu na bibliotekarza dyplomowanego oraz reakcję środowiska bibliotekarskiego na propozycję Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczącą deregulacji zawodu.

Po tych dwóch sesjach miała miejsce dyskusja, w czasie której gospodarz konferencji dyrektor Halina Brzezińska-Stec postuluowała powołanie komisji do zebrania wniosków wpływających z obrad konferencyjnych. Potencjalni kandydaci w związku z podejmowanymi wcześniej działaniami wyrazili swoją wątpliwość w skuteczność kolejnej komisji.

W dyskusji podsumowującej dzień pierwszy głos zabrali: dr hab. Artur Jazdon, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Ewa Dobrzyńska-Lankosz.

Kolejnym punktem programu było zwiedzanie miasta, podczas którego uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z pięknie odrestaurowanym Pałacem Branickich, rynkiem oraz innymi zabytkami Białegostoku. Zwieńczeniem wieczoru była uroczysta kolacja w Czytelni Ogólnej Biblioteki Uniwersyteckiej w Białymstoku.

Drugiego dnia konferencji odbyły się kolejne trzy sesje. Sesja trzecia, prowadzona przez dra hab. Artura Jazona, była poświęcona kształceniu bibliotekarzy w krajach europejskich i na świecie. Izabela Nowakowska (Biblioteka Wydziału Farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi) wygłosiła referat „Proces zmian w kształceniu bibliotekarzy w krajach europejskich – unifikacja czy różnorodność?”. Ewa Amgahar (Biblioteka Jagiellońska w Krakowie) w referacie „Droga do zawodu bibliotekarza w Niemczech” skupiła się m.in. na wykazaniu w bibliotekarstwie niemieckim podziału między pracownikami biblioteki z wykształceniem podstawowym, średnim, podwyższonym (studia licencjackie 1 stopnia) i najwyższym (studia magisterskie 2 stopnia). Referentka omówiła zakres zadań i kwalifikacji każdego z ww. absolwentów. Z badań wynika, że w latach 1997-2007 aż 94% absolwentów znalazło zatrudnienie, a co roku ok. 1000 wolnych etatów zgłaszanych jest do Federalnego Urzędu Pracy. Katarzyna Ślaska (Biblioteka Narodowa w Warszawie) w swoim wystąpieniu „Bibliotekarz doskonały? – profil kandydata do pracy w bibliotekach naukowych a profil absolwenta studiów bibliotekoznawczych w Europie i USA” wskazała na kwalifikacje, jakie powinien posiadać bibliotekarz: pisać bezwzrokowo na komputerze, znać w stopniu komunikatywnym język angielski, posługiwać się programami Excel, Word, Power Point oraz posiadać umiejętność zdobywania dotacji unijnych na działalność. Wyraziła swój pogląd na temat systemu edukacji w Stanach Zjednoczonych, który przypomina pandę – jest pełen uroku i cieszy się powszechną akceptacją, ale bez wprowadzenia radykalnych zmian systemowych jest na najlepszej drodze do wyginięcia. Agnieszka Wolańska i Beata Starosta (Biblioteka Główna i OINT Politechniki Wrocławskiej) w wystąpieniu „Współczesne tendencje w kształceniu bibliotekarzy w wybranych krajach europejskich” przybliżyły współczesne tendencje związane z kształceniem bibliotekarzy w wybranych krajach europejskich (Dania, Szwecja, Finlandia, Grecja, Włochy, Hiszpania).

Kształcenie bibliotekarzy w Polsce było tematem sesji czwartej prowadzonej przez dra Henryka Hollendra, dyrektora Biblioteki Uczelni Łazarskiego w Warszawie. Dr Małgorzata Janiak (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie) w referacie „Kształcenie akademickie bibliotekarzy po wprowadzeniu Krajowych Ram Kwalifikacji” omówiła zmiany wprowadzone w kierunkach kształcenia w szkolnictwie polskim. Uczelnie obecnie nie tylko kształcą bibliotekarzy, bibliotekoznawców, ale też brokerów informacji, informatologów, pracowników informacji, edytorów i prasoznawców. Dr Danuta Konieczna (Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) wprowadziła słuchaczy w temat: czy możliwe jest zrobienie kariery w bibliotece oraz osiągnięcie satysfakcji zawodowej? W referacie „Kształtowanie kariery zawodowej w bibliotekarstwie. Czy to możliwe w polskich realiach?” przytoczyła wyniki swoich badań ankietowych, które przeprowadziła na grupie osób, pracujących w bibliotekach różnego typu w Olsztynie. Ostatnie wystąpienie w tej sesji dotyczyło „Roli praktyk zawodowych studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej w ich dalszych losach zawodowych na przykładzie praktykantów Biblioteki Śląskiej” Anety Sokół i Wisławy Bertman (Biblioteka Śląska w Katowicach). Autorki przybliżyły wpływ praktyk studenckich na dalsze losy zawodowe na przykładzie praktykantów Biblioteki Śląskiej. Jako ciekawostkę podały, że wśród respondentów nie ma osób bezrobotnych, czyli wszyscy studenci odbywający praktykę w Bibliotece Śląskiej zdobyli pracę.

Sesja piąta, w której w roli moderatora wystąpiła prof. Jadwiga Sadowska z Zakładu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku, traktowała o miejscu bibliotekarzy dyplomowanych w środowisku bibliotek akademickich. Ewa Dąbrowska (Biblioteka Jagiellońska w Krakowie) przedstawiła referat pt. „Rola i znaczenie bibliotekarzy dyplomowanych w opiniach dyrektorów bibliotek akademickich” w oparciu o badania ankietowe. Dr Danuta Patkaniowska (Biblioteka Jagiellońska w Krakowie) wygłosiła referat „Rola nauczycieli akademickich i bibliotekarzy dyplomowanych w Bibliotece Jagiellońskiej”, w którym podkreśliła znaczenie działalności bibliotekarzy dyplomowanych jako nauczycieli akademickich oraz poruszyła problem okresowej oceny tej grupy pracowników uczelni. Marek Dubiński (Biblioteka Główna

i OINT Politechniki Wrocławskiej), wygłosił referat „Aktywność naukowa i zawodowa bibliotekarzy dyplomowanych Wrocławia – badania ankietowe” przygotowany wspólnie z Ewą Parzonką (Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu). Przeanalizował w nim działalność 66 bibliotekarzy dyplomowanych czynnych zawodowo, zatrudnionych we wrocławskich bibliotekach i archiwach uczelnianych. Emilia Czerniejewska (Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu), mówiła o „Korporacji Bibliotekarzy Wrocławskich – organizacji pracowników bibliotek naukowych”, która powstała jako organ wspierający (organizujący konferencje i wydający publikację „Z problemów bibliotek naukowych Wrocławia”) działania bibliotekarzy dyplomowanych i kandydatów przygotowujących się do egzaminu na bibliotekarza dyplomowanego z inicjatywy profesor Marii Piłtypczak-Majerowicz oraz pracowników bibliotek wrocławskich uczelni. Jadwiga Wojtczak (Biblioteka Główna i OINT Politechniki Wrocławskiej) i Małgorzata Świrad (Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu) przedstawiły temat: „Ocena bibliotekarzy dyplomowanych w bibliotekach akademickich”. Omówiły kryteria i procedury związane z okresową oceną bibliotekarzy dyplomowanych, przeprowadzaną w uczelniach w Polsce. Podsumowania sesji dokonała prowadząca prof. Jadwiga Sadowska. Do dyskusji włączyli się prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek, Krystyna Hoffman (Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Małgorzata Bartosik (Książnica Pomorska w Szczecinie), dr Marek Górski, dyrektor Biblioteki Politechniki Krakowskiej oraz dr Henryk Hollender.

Wieczorną atrakcją konferencji było zwiedzenie nowego budynku Opery i Filharmonii Podlaskiej oraz spektakl pt. „Pięćksiąg Izaaka” w Białostockim Teatrze Lalek.

Sesja szósta – „Bibliotekarz dyplomowany – aspekt prawny” i siódma, prowadzone były przez prof. Uniwersytetu Warszawskiego Katarzynę Materską. Pierwszą tego dnia osobą referującą była Ewa Dobrzyńska-Lankosz (Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie), która w referacie „Status prawny bibliotekarzy dyplomowanych” przedstawiła historię, stan obecny i rokowania na przyszłość statusu bibliotekarzy w ustawodawstwie polskim. Kolejna prelegentka Violetta Perzyńska (Biblioteka Główna im. Jędrzeja Śniadeckiego Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie),

w referacie „Środowisko bibliotekarskie w obliczu zmian regulacji prawnych a solidarność zawodowa” omówiła prawdopodobne scenariusze związane z przyszłością awansu na stanowisko bibliotekarza dyplomowanego, w obliczu proponowanych przez Ministerstwo zmian oraz przytoczyła opinie pracowników bibliotek odnośnie projektu Ustawy „o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów” a Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r.

Dr inż. Scholastyka Baran (Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) prelegentka ostatniej sesji, zatytułowanej „Bibliotekarz dyplomowany dziś i jutro”, referując temat „Egzamin na bibliotekarza dyplomowanego jako jedna z form samokształcenia” przedstawiła w tej kwestii punkt widzenia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich oraz branżowych autorytetów. Przytoczyła też opinie kilku osób na temat przygotowań do egzaminu na bibliotekarza dyplomowanego, które pomyślnie go zaliczyły w przeciągu dwóch ostatnich lat. Dr hab. Artur Jazdon w referacie pt. „Zarządzanie grupą bibliotekarzy dyplomowanych w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu. Czego oczekują od bibliotekarza dyplomowanego?” odniósł się do stanowiska bibliotekarza dyplomowanego oraz wymagań przed nim stawianych na przykładzie Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. Podkreślił także znaczenie oceny nauczycieli akademickich przeprowadzanych w uczelniach.

Dr Henryk Hollender (Uczelnia Łazarskiego w Warszawie) zaproponował w referacie pt. „Biblioteczna Komisja Certyfikacyjna” powstanie takiej komisji, która zajęłaby miejsce zlikwidowanej poprzez nowelizację Ustawy – Komisji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla Bibliotekarzy Dyplomowanych.

Po wysłuchaniu referatów ostatniej sesji odbyła się wspólna dyskusja. Konferencję zakończyła organizator spotkania dyrektor Halina Brzezińska-Stec dziękując uczestnikom za udział.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele firm współpracujących z bibliotekami naukowymi, którzy przedstawili nowe rozwiązania technologiczne i informatyczne (ALEPH, EBSCO, DDP, Mikrofilm-Service, MCB).

MAREK DUBIŃSKI
JADWIGA WOJTCZAK
Biblioteka Główna i OINT Politechniki Wrocławskiej

Jakościowe i ilościowe metody w bibliotekach

Piąta międzynarodowa konferencja z cyklu „Jakościowe i ilościowe metody w bibliotekach” (*Qualitative and Quantitative Methods in Libraries, QQML*) odbyła się na Uniwersytecie Rzymskim (Sapienza Università di Roma, Włochy), w dniach 4-7 czerwca 2013 r. Konferencja była zorganizowana pod patronatem międzynarodowego stowarzyszenia naukowego ISAST (International Society for the Advancement of Science and Technology) oraz przewodnictwem Anthi Katsirikou z Uniwersytetu w Pireusie w Grecji. Lokalnymi koordynatorami byli Raimondo Manca z Uniwersytetu „La Sapienza” oraz Carla Basili z Włoskiej Narodowej Rady Badań (National Research Council).

W tym roku lista nazwisk autorów referatów, licząca ponad 650 osób z 65 krajów, była najliczniejsza w porównaniu z poprzednimi konferencjami z tego cyklu. Obrady, trwające cztery dni, odbywały się aż w pięciu (dla porównania przed rokiem w trzech) równoległych sesjach (w języku angielskim). Oprócz zwyczajnych sesji z piętnastominutowymi wystąpieniami, miały miejsce także sesje z krótkimi pięciominutowymi prezentacjami oraz sesje posterowe. To ogromne przedsięwzięcie cieszy się rosnącym zainteresowaniem nie tylko ze strony przedstawicieli bibliologii i informatologii, w tym głównie bibliotekarzy, ale także reprezentantów z innych dyscyplin, np. ekonomii, marketingu, informatyki, statystyki, archiwistyki i muzealnictwa.

Do wystąpień w sesjach plenarnych zaproszeni zostali: Lynne Marie Rudasill z prezentacją o uniwersum informacji (*Looking out and looking in – the universe of information*), Karen E. Fisher z referatem o wadze współpracy w badaniach naukowych (*Collaboration – the most wicked enabler to*

fabulously successful research) oraz Anna Galluzzi, która mówiła o postrzeganiu bibliotek (*Libraries and public perceptions: a comparative analysis of the European press. Methodological insights*).

Sesje poświęcone były takim zagadnieniom, jak m.in.: Zmiany w uczeniu się i badaniach oraz postawy użytkowników, Kompetencje informacyjne, Badania bibliometryczne, Badania naukowe: teoria i zastosowania, Współpraca bibliotek, Sieci społeczne, Wykorzystanie metod ilościowych i jakościowych w badaniach i edukacji związanej z bibliotekami cyfrowymi, Badania w praktyce – z doświadczeń bibliotekarzy akademickich, Metody i podejścia do zagadnienia sprawiedliwości społecznej w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej, Zmiany w bibliotekach i techniki zarządzania, Statystyka i analiza danych w bibliotekach, Badania w bibliotekoznawstwie i informacji naukowej, Serwisy informacji i wiedzy, Serwisy i technologie internetowe, Kolekcje i źródła elektroniczne, Serwisy informacji zdrowotnej, Zarządzanie innowacjami, Koszty i wartość kolekcji

czasopism, Analiza tematyczna i narzędzia bibliograficzne, Zasoby ludzkie, Poznanie postaw użytkowników, Metody w badaniach bibliotek – w świetle prac doktorskich, Rozwój serwisów informacyjnych w bibliotekach publicznych, Projekty i biblioteki cyfrowe, Wsparcie badań naukowych, Polityka informacyjna w nauce, Źródła osobowe i zachowania ludzkie, Dostęp i wyszukiwanie, Pomiary i ocena efektywności.

Udział w rzymskiej konferencji QQML zgłosiło kilku autorów z Polski. Oto ich nazwiska i tytuły referatów: Mirosław Górny z Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu (*Intensity of information system use as a factor in evaluations made by information users. The example of Polish digital library users*), Tomasz Kruszewski z Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu (współautor: *Have library symbols been changed by cultural differences? A study of the example of the warchwords and logos of libraries*), Diana Pietruch-Reizes z Uniwersytetu Jagiellońskiego (*Transfer of knowledge and new technologies from science to the economy: the example of Polish universities*), Oriana Reizes-Dzieduszycka i Szymon Seweryn (wspólny referat: *Digitization in polish scientific institution. Case study: Digital Repository of Scientific Institutes*), Magdalena Paul z Uniwersytetu Warszawskiego (*The quality of services of Warsaw public media libraries – in youth's view. Research by the SERVQUAL method*), Jolanta Szulc z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (*Formal ontologies and their role in the integration of library resources*), Honorata Zarębska z Uniwersytetu

Śląskiego (*Web accessibility standards in libraries*) oraz Marzena Świгоń z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (*Knowledge and information management behaviour – in the light of empirical studies among students*)¹.

Kolejne spotkania z cyklu QQML zaplanowano w Istambule (Turcja) oraz w Paryżu (Francja). Szczegółowe informacje o wszystkich dotychczasowych i przyszłych konferencjach dostępne są na stronie <http://www.isast.org/>. Znaleźć tam można nie tylko programy konferencji, księgi abstraktów (tegoroczna: *QQML 2013. Book of Abstracts*, Editor Anthi Katsirikou, Rome, Italy), ale także link do nowego elektronicznego kwartalnika z dziedziny bibliotekoznawstwa pt. *QQML-e-journal*. <http://www.qqml.net/>. Czasopismo to (ISSN 2241-1925) jest obecnie głównym miejscem publikowania referatów z konferencji QQML. Jak do tej pory ukazały się trzy numery (jeszcze z datą 2012) z artykułami prezentowanymi jeszcze w Irlandii.

MARZENA ŚWIGOŃ
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

PRZYPISY:

- 1 Referat wygłoszony przez dr M. Świгоń oraz niniejsze sprawozdanie z konferencji przygotowane zostały w ramach realizacji projektu badawczego realizowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki 2011/03/B/HS2/04436.

Już w sprzedaży

nowa książka z serii „Bibliotekarze Polscy we Wspomnieniach Współczesnych”

Kustosze księgozbiorów polskich za granicą pod red. Hanny Łaskarzewskiej

Publikacja poświęcona jest nieżyjącym już, zasłużonym bibliotekarzom i opiekunom zbiorów polskich, którzy pracowali poza granicami kraju, zarówno w bibliotekach polskich, jak i zagranicznych. Celem edycji jest m.in. ocalenie od zapomnienia ludzi książki, często mało znanych w kraju. Tom zawiera 22 biogramy bibliotekarzy z Francji, Kanady, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Ukrainy, Wielkiej Brytanii i Włoch.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Wydanie publikacji dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Zamówienia: Wydawnictwo SBP (<http://www.sbp.pl/sklep: sprzedaz@sbp.pl>)

Cena: 25 zł

Konferencja metodyczna dla nauczycieli bibliotekarzy

W dniu 5 września 2013 r. Biblioteka Pedagogiczna w Sieradzu zorganizowała konferencję metodyczną dla nauczycieli bibliotekarzy z powiatu sieradzkiego.

Tematyka konferencji koncentrowała się wokół oferty: szkoleniowej i edukacyjnej organizatora przedsięwzięcia oraz Wojewódzkiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli (WODN) w Sieradzu, pokazania platformy informacyjnej, a także przedstawienia zmian w polityce oświatowej w roku szkolnym 2013/2014.

Spotkanie, które odbyło się w sali konferencyjnej Biblioteki Pedagogicznej w Sieradzu otworzyła dyrektor tej placówki – Elżbieta Kowalska, która przywitała uczestników. Pierwsza prelekcja zaprezentowana przez dr Violetę Florckiewicz z WODN w Sieradzu) odnosiła się do przedstawienia zmian w zakresie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej wg rozporządzenia MEN z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. Słuchacze dowiedzieli się m.in. jaki jest cel tej pomocy, których uczniów obejmuje wsparcie w roku szkolnym 2013/2014 oraz zaznajomili się ze sposobem jej dokumentowania. Dodatkowo zostali poinformowani o rozporządzeniu MEN z dnia 2 sierpnia 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach. Została także wskazana rola bibliotekarzy szkolnych, którzy będą pomagać nauczycielom w ich pracy poprzez zdobywanie różnorodnej literatury przedmiotu odnoszącej się do dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przygotowywania zestawień bibliograficznych dotyczących konkretnego zagadnienia w kształceniu specjalnym, wskazywania zainteresowanym rodzicom literatury dotyczącej wsparcia nauczycieli podczas kształcenia ich dzieci w szkole ogólnodostępnej.

Drugie wystąpienie przedstawione przez Wiesławę Chlebowską z WODN w Sieradzu dotyczyło prezentacji wspólnego projektu WODN Sieradz

oraz Biblioteki Pedagogicznej, utworzenia platformy informacyjnej dla nauczycieli. Słuchacze dowiedzieli się, że z tego przedsięwzięcia będą mogli korzystać wszyscy nauczyciele powiatów: zduńskowolskiego, łaskiego, pajęczańskiego, poddębickiego, sieradzkiego, wieluńskiego, wierzuszwoskiego. Platforma będzie zawierała rozproszone informacje o szkoleniach, specjalistach, raportach rządowych, czasopiśmie pedagogicznych oraz zapewni dostęp do zasobów bibliotek (głównie dostęp do katalogów online różnych księżnic). Projekt ten ma ułatwić pracę dydaktyczną wielu pedagogom, którym niejednokrotnie jest trudno znaleźć wiadomości rozrzucone po licznych stronach WWW oraz ukryte w „czeluściach” stron domowych konkretnych instytucji.

W trzeciej prezentacji Elżbieta Kowalska, dyrektor Biblioteki Pedagogicznej w Sieradzu przedstawiła ofertę edukacyjną przygotowaną przez pracowników placówki – tematykę lekcji bibliotecznych w roku szkolnym 2013/2014 oraz zadania instytucji.

Następnie Wiesława Chlebowska przedstawiła zebranych kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2013/2014 oraz zapoznała nauczycieli bibliotekarzy z ofertą szkoleniową zawartą w informatorze przygotowanym na bieżący rok szkolny (z kursami, warsztatami, seminariami dla nauczycieli oraz szkoleniami rad pedagogicznych poruszających różnorodną tematykę) przygotowaną przez WODN w Sieradzu.

Po każdej prelekcji uczestnicy konferencji brali udział w dyskusji oraz dzielili się swoimi spostrzeżeniami i przemyśleniami nad poruszonym wcześniej zagadnieniem.

Konferencję zakończyło wystąpienie dyrektora Biblioteki Pedagogicznej w Sieradzu, która podziękowała zebranych za przybycie oraz zapewniła o przyszłorocznej edycji spotkania dla nauczycieli bibliotekarzy.

PAULINA BARTOSIK

Ekologia informacji w regionalnym środowisku edukacyjnym

20 września 2013 r. w Auli Akademii Pomorskiej w Słupsku odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa pod hasłem „Ekologia informacji w regionalnym środowisku edukacyjnym”. Honorowy patronat nad konferencją objęli: Mieczysław Struk – Marszałek Województwa Pomorskiego, Sławomir Ziemanowicz – Starosta Powiatu Słupskiego oraz Maciej Kobyliński – Prezydent Miasta Słupska.

Organizatorami konferencji byli: Zarząd Okręgu Pomorskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Zarząd Oddziału Słupskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Koło Bibliotek Naukowych i Fachowych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich przy Akademii Pomorskiej w Słupsku, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku oraz Biblioteka Uczelniana Akademii Pomorskiej w Słupsku. W konferencji uczestniczyło ponad 140 osób, w tym pracownicy nauki wielu uczelni w Polsce, bibliotekarze, nauczyciele oraz uczniowie klasy księgarskiej z Zespołu Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Słupsku.

Wśród referentów pierwszej sesji znaleźli się: prof. dr hab. Wiesław Babik z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z ważnym referatem *Człowiek w zderzeniu z informacją w sytuacji nadmiaru i niedoboru informacji. Rzecz o zachowaniach informacyjnych w XXI wieku – spojrzenie z punktu widzenia ekologii informacji*, dr Beata Taraszkiewicz z Akademii Pomorskiej w Słupsku, która podkreśliła problem cyberprzemocy w referacie *Cyberprzemoc – wirtualne ciosy, prawdziwe rany!* oraz mgr Paweł Kisiel również z Akademii Pomorskiej w Słupsku, który w bardzo ekspresyjny sposób przedstawił *Problem achiwizowania i wartościowania informacji w internecie*.

Ważne i interesujące dla zgromadzonych bibliotekarzy były też referaty zaprezentowane podczas drugiej sesji: wystąpienie dr Krystyny Michniewicz-Wanik z Uniwersytetu Wrocławskiego we Wrocławiu pod tytułem *Otwarty dostęp (Open Access) jako sposób na niektóre deformacje środowiska informacyjnego* oraz referat dr Jolanty La-

skowskiej z Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku *Biblioteki szkolne i ich rola w kształtowaniu kultury informacyjnej społeczeństwa* oraz prelekcja Jadwigi Zdanowskiej z Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie oraz Zofii Brzeskiej z Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni *Znaczenie alfabetyzacji informacyjnej z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa informacyjnego*, które podkreśliło ważny problem kształtowania kultury informacyjnej w środowisku akademickim.

Wystąpienia przedstawione podczas trzeciej sesji: mgr Gabrieli Chamier-Gliszczyńskiej z Akademii Pomorskiej w Słupsku pt. *Uzależnienie od nowych mediów: powstanie, skutki, terapia* oraz Wioletty Jachym z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie *Ekologia informacji w walce z zagrożeniami infosfery* zostały bardzo dobrze przyjęte przez uczestników konferencji, ze względu na ciekawą formę graficzną.

Podczas dyskusji uczestnicy konferencji podkreślali bardzo dobre przygotowanie konferencji pod względem merytorycznym i organizacyjnym oraz zgłosili swój akces do udziału w kolejnej III konferencji.

Po zakończeniu obrad chętni zwiedzili jeszcze przepławki dla troci na rzece Słupi i dowiedzieli się od pracownika Pomorskiego Zespołu Parku Krajobrazowego Anny Marioli Kasprzak wiele ciekawostek na temat życia tych ryb.

BEATA TARASZKIEWICZ
Biblioteka Uczelniana Akademii Pomorskiej
w Słupsku

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA

- *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010. Szkice i materiały / pod red. Jadwigi Sadowskiej i Katarzyny Sawickiej-Mierzyńskiej. Białystok : Wydawnictwo UwB 2013, 295 s., ISBN 978-83-7431-376-6*

Publikacja *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010. Szkice i materiały* pod redakcją Jadwigi Sadowskiej i Katarzyny Sawickiej-Mierzyńskiej jest zbiorem tekstów traktujących o periodykach, które ukazywały się na terenie obecnego województwa podlaskiego. Rok 1989 jest przełomowy przede wszystkim ze względu na zmiany społeczno-ustrojowe, ale także ze względu na zniesienie oficjalnej państwowej cenzury, wprowadzonej dekretem w 1946 r. reprezentowanej przez Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk. Nie należy jednak przypisywać nadmierne znaczenia chronologii, którą wyznacza tytuł publikacji. Mamy bowiem do czynienia z tekstami monograficznymi, dotyczącymi takich czasopism, jak „Roczniki Akademii Medycznej w Białymstoku”, ukazujące się od 1955 r., „Tygodnik Suwalski”, którego początki sięgają 1906 r. (pierwszy okres wyznaczają lata 1906-1914, drugi – 1924-1935, okres trzeci rozpoczyna się w 1990 r. i trwa do dnia dzisiejszego). Omówione zostały czasopisma o różnych profilach: medyczne, ekonomiczne, kulturalno-literackie, naukowe, wydawane przez jednostki administracji samorządowej. Publikacja zawiera poza tym tabele, zestawienia, indeks osobowy oraz geograficzny, które mogą być pomocne w prześledzeniu rozwoju prasy regionalnej województwa podlaskiego.

We Wstępie Jadwiga Sadowska zaznacza, że „prasa z terenu województwa podlaskiego nie doczekała się dotychczas opracowania monograficznego, pojawiają się natomiast opracowania cząstkowe” i wymienia teksty dotyczące podlaskich czasopism naukowych Jana Leończuka, prasy samorządowej Jadwigi Juchniewicz i zawodowej Grzegorza Zysa. Wszystkie ukazały się na łamach „Bibliotekarza Podlaskiego”, będącego organem Książnicy Podlaskiej w Białymstoku. Wymienione zostały również artykuły o białostockiej prasie katolickiej w okresie międzywojennym ks. Adama Szota, o prasie podziemnej w latach 1976-1989 ks. Kazimierza Litwiejki, o prasie regionalnej w Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej Edyty Bezzubik oraz o czasopismach ukazujących się w województwie podlaskim w latach 2000-2001 Edyty Bezzubik i Anny Sitarskiej. Jest to właściwie wszystko, co ukazało się na temat prasy z regionu białostockiego. Publikacja pod redakcją Sadowskiej i Sawickiej-Mierzyńskiej jest więc pewnym *novum* w badaniach dotyczących powojennego czasopiśmiennictwa Białostockizny. Zebrana liczba 385 tytułów ukazujących się od 1989 r. jest imponująca, zwłaszcza w porównaniu z okresem PRL.

Już w pierwszym tekście autorstwa Jadwigi Sadowskiej *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010* mamy do czynienia z dokładnym przeglądem czasopism i aneksem w postaci alfabetycznego wykazu, w którym zostało zastosowane kryterium geograficzne – w porządku alfabetycznym wymienione są miejscowości, w których poszczególne periodyki się ukazywały. Autorka zwraca uwagę na decentralizację rynku wydawniczego i w tym upatruje możliwości rozwoju prasy regionalnej i lokalnej. Zresztą regionalizm jest w przypadku całej publikacji słowem-kluczem.

Za bardzo istotne wypadła uznać zwrócenie uwagi na fakt, że rozwój czasopiśmiennictwa regionalnego i lokalnego związany jest z rozwojem społecznym, kulturalnym i ekonomicznym danej społeczności. Być może najważniejsze są ekonomiczne uwarunkowania, które w zasadniczy sposób wpływają na świadomość społeczną i możliwości ukazywania się czasopism traktujących o problemach społeczności lokalnych, przede wszystkim w XXI w., w okolicznościach silnego rozwoju kapitalistycznego kraju i jego poszczególnych regionów.

Ważną część tekstu J. Sadowskiej stanowi statystyka, za pomocą której bardzo dokładnie ujęty i zobrazowany został rozwój prasy regionalnej i lokalnej, przez podanie liczby tytułów ukazują-

cych się w województwie podlaskim (ale też białostockim, łomżyńskim i suwalskim przed reformą administracyjną w 1999 r.), odsetek wydawnictw ciągłych w stosunku do czasopism ogółem, czy dynamikę wydawania tychże w porównaniu z innymi województwami tzw. ściany wschodniej. Niemale znaczenie ma również podział czasopism ze względu na miejsce wydania. Autorka zwróciła też uwagę na profile wydawanych czasopism i odbiorców, do których są one adresowane (grupy społeczne, etniczne i wyznaniowe), otrzymujących periodyki skupiające się na problemach tych grup („Życie Tatarskie”, „Nad Bugom i Narwoju”, „Aušra”, Rrom P-O Drom”). Czasopisma te mają przede wszystkim charakter społeczno-kulturalny. Kolejne grupy, na które autorka podzieliła ukazujące się periodyki to: wydawane przez jednostki administracji samorządowej, o charakterze społeczno-kulturalnym, religijnym, przyrodniczym, ekonomicznym, przeznaczone dla dzieci i młodzieży oraz czasopisma bez wyraźnego profilu tematycznego. Tekst zamyka wspomniany już obszerny wykaz czasopism według miejsc wydania.

Tekst Kamili Hościło daje obraz rozwoju podlaskich czasopism naukowych. Autorka posłużyła się metodą bibliograficzną, statystyczną i porównawczą w celu przedstawienia specyfiki wydawanych periodyków. Zwraca także uwagę na fakt wydawania ich przede wszystkim przez wyższe uczelnie, w tym największego wydawcę, którym jest Uniwersytet w Białymstoku. Czasopisma naukowe ukazują się przy poszczególnych wydziałach, podobnie zresztą jak w przypadku Politechniki Białostockiej, drugiego wielkiego wydawcy naukowego w regionie podlaskim. Autorka pisze też o czasopismach historycznych poświęconych historii danego terenu („Sokólski Zeszyt Historyczny”, „Sztabiński Zeszyt Historyczny”), czasopismach naukowych wydawanych przez muzea i biblioteki, a także tych, które ukazują się pod auspicjami różnych fundacji i stowarzyszeń. Warto podkreślić, że podane zostały przykłady czasopism publikowanych w wersji elektronicznej, które stanowią około 45% tytułów naukowych województwa podlaskiego. Omówiono też częstotliwość, miejsca wydania, nakład i specyfikę periodyków ze względu na treść. W podsumowaniu autorka zaznacza, że 81% z 81 czasopism naukowych ukazujących się w województwie podlaskim pojawiło się po 1989 r. Mocną stroną tego artykułu jest statystyka, która pozwala prześledzić rozwój czasopism naukowych w badanym okresie. Tekst kończy się wykazem alfabetycznym podlaskich czasopism naukowych.

W tekście *Białostockie czasopisma kulturalno-literackie po 1989 roku* Katarzyna Sawicka-Mierzyńska omawia stricte literackie czasopisma ukazujące się na terenie Białegostoku. Są to: „Witraże”, „Graffiti”, „Kultura”, „Kartki” oraz trzy czasopisma wydawane przez Książnicę Podlaską: „Bibliotekarz Podlaski”, „Epea” i „Środy Literackie”. Analiza czterech pierwszych tytułów pokazuje, że łączą je, mimo różnych okresów ukazywania się, nazwiska osób, które miały największy wpływ na kształtowanie się literackiej i kulturalnej atmosfery Białegostoku: Robert Kasprzyński, Grzegorz Leończuk, Katarzyna Ewa Zdanowicz i Bogdan Dudko. Wszyscy oni kojarzą się nieodłącznie z białostocką sceną literacką, która zaczęła się rozwijać wraz z pierwszym numerem „Witraży”, pisma, gdzie, mimo jego efemerycznego charakteru, debiutowali późniejsi znani młodzi poeci białostoccy. „Witraże” stanowiły łamy dla wypowiedzi grupy literackiej o tej samej nazwie oraz dla grupy „Eterna”, której członkowie publikowali tu swoje pierwsze utwory.

Inny periodyk, „Graffiti”, był już chyba dziełem jednoosobowym. Inicjatorem jego powstania był Grzegorz Leończuk, a w stopce redakcyjnej wymieniona była Katarzyna Ewa Zdanowicz, późniejsza założycielka „Kultury”. Autorka zwraca uwagę na „różnorodność i otwarcie na przeróżne formy słownej ekspresji” i rzeczywiście można stwierdzić, że było to nowoczesne czasopismo, jak na standardy ówczesnej prasy literackiej w Białymstoku. Sawicka-Mierzyńska przedstawia jednocześnie środowisko literackie tworzące się wokół tego periodyku, co zresztą wyłania się jako pewna prawidłowość w rozwoju kulturalno-literackiego czasopiśmiennictwa w stolicy Podlasia. Jeśli chodzi o „Kartki”, najbardziej znane czasopismo literacko-kulturalne Białegostoku, jego *spiritus movens* był, do 2010 r., Bogdan Dudko. Autorka, pisząc o tym periodyku, który ukazywał się przez 15 lat, zarysowuje też obraz pewnego środowiska literackiego, krystalizującego się wokół niego.

Na uwagę zasługuje też przegląd periodyków wydawanych przez Książnicę Podlaską, które łączą się z nazwiskiem jej dyrektora, Jana Leończuka. Z „Bibliotekarz Podlaski” współpracują przede wszystkim pracownicy Książnicy, w „Epei” drukowani są znani i mniej znani twórcy podlascy, „Środy Literackie” natomiast stanowią dokumentację spotkań z poetami, pisarzami i ludźmi kultury, odbywającymi się w każdą środę w Wypożyczalni Głównej Książnicy.

Osobnymi tekstami są monografie dotyczące „Roczników Akademii Medycznej w Białymstoku”, „Białostoczczyzny”, „Tygodnika Suwalskiego” oraz „Gońca Knyszyńskiego”. Szczególnie ważną wydaje się publikacja dotycząca regionalnego czasopisma naukowego, jakim była „Białostoczczyzna”, ukazująca się w latach 1986-2002, będąca periodykiem historycznym, traktującym o Podlasiu, ale zawierająca również artykuły na temat Wilna czy Grodna. Tu również zwraca uwagę aneks z bibliografią zawartości czasopisma za lata, w którym się ono ukazywało.

Patrząc całościowo na zawartość wydawnictwa *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010. Szkice i materiały* należy stwierdzić, że jest to ważna pozycja, która przede wszystkim dokumentuje stan badań i powinna zainteresować regionalistów zajmujących się Podlasiem. Wypada zaznaczyć, że jest to pierwsza część większego projektu badawczego, w którym ma być opracowana powojenna prasa północno-wschodniego regionu Polski. Warto podkreślić, że na terenie województwa podlaskiego wydawana jest prasa mniejszości narodowych i miejmy nadzieję, że znajdzie ona miejsce w kolejnej publikacji powstałej pod auspicjami Zakładu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie w Białymstoku.

ANDRZEJ PIETRASZ
Książnica Podlaska w Białymstoku

650 lat w służbie książki

650 LAT
W SŁUŻBIE
KSIĄŻKI

Jubileusz 650-lecia książki polskiej nawiązuje do doniosłego wydarzenia w historii i kulturze Polski, powołania do życia przez króla Kazimierza Wielkiego Akademii Krakowskiej, późniejszego Uniwersytetu Jagiellońskiego – na mocy aktu fundacyjnego z 12 maja 1364 r. W Akcie tym wymieniono stacjonariusza – pracownika średniowiecznego uniwersytetu, który organizował wytwarzanie, udostępnianie i rozprowadzanie ksiąg rękopiśmiennych, pełniąc jednocześnie funkcje wydawcy, księgarza i bibliotekarza.

Organizatorami Jubileuszu są przedstawiciele księgarstwa, wydawców i bibliotekarzy. W skład Komitetu Organizacyjnego Obchodów Jubileuszu weszli przedstawiciele Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Polskiej Izby Książki, Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Księgarzy, Izby Księgarstwa Polskiego, Stowarzyszenia Księgarzy Polskich, Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Stowarzyszenia Wydawców Katolickich, Polskiej Izby Druku.

Celem Jubileuszowego Roku 2014 jest zwrócenie uwagi, zwłaszcza młodego pokolenia, na bogatą historię książki polskiej, w kontekście obecnej sytuacji, kiedy spada czytelnictwo książek, kiedy pojawiają się nowe jej formy (książka elektroniczna, audiobooki), kiedy wieści się koniec epoki Gutenberga.

W ramach obchodów Komitet Organizacyjny Jubileuszu proponuje zorganizowanie szeregu przedsięwzięć popularyzujących dzieje książki i czytelnictwo:

- uruchomienie na ogólnopolskim portalu bibliotekarskim www.sbp.pl specjalnego serwisu informacyjnego,
- spotkania z pracownikami sfery książki w szkołach księgarskich, poligraficznych, w bibliotekach i większych księgarniach,
- przygotowanie prezentacji multimedialnej do rozpowszechniania w szkołach, bibliotekach, księgarniach, dyskusyjnych klubach książki, na wystawach i targach,
- zorganizowanie konferencji naukowej nt. historii i znaczenia książki oraz przyszłości zawodów z nią związanych,
- organizowanie konkursów, spotkań, wykładów, prelekcji na tematy związane z bibliotekarstwem, księgarstwem, ruchem wydawniczym oraz typografią,
- wydanie publikacji okolicznościowych i związanych tematycznie z książką, publikowanie artykułów dotyczących tematyki książki w pismach zawodowych.

Uroczysta inauguracja Roku Jubileuszowego będzie miała miejsce 12 grudnia 2013 r. w Warszawie, w przeddzień Dnia Księgarza.

Redakcja „Bibliotekarza” włącza się również do obchodów „Jubileuszowego Roku 2014 – Roku Czytelniaka” poprzez popularyzację dziejów książki i bibliotek, zagadnień księgarstwa, edytorstwa i czytelnictwa oraz zawodu bibliotekarza.

Jubileusz objęty jest patronatem honorowym Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego.

FIDES

Biuletyn Bibliotek Kościelnych

Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych ukazuje się od roku 1995 i jest wydawany przez Federację Bibliotek Kościelnych FIDES powołaną przez Konferencję Episkopatu Polski w marcu 1995 r.

Obecnie redaktorem naczelnym biuletynu jest Bogumiła Warząchowska z Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach a Radę Naukową czasopisma tworzą wybitni uczeni: prof. Maria Kocójowa, prof. Maria Piđtypczak-Majerowicz, prof. Roland Prejs, biskup prof. Andrzej Siemieniewski oraz prof. Irena Socha.

FIDES jest czasopismem punktowanym i ukazuje się jako półrocznik w nakładzie 200 egzemplarzy.

Jak czytamy w słowie od redakcji jej intencją jest, aby „czasopismo było [...] organem informacyjnym bibliotek kościelnych a jednocześnie, by spełniało funkcję integrującą całe środowisko biblioteczne. Łamy biuletynu otwarte są [...] dla archiwistów, muzealników i wszystkich, którzy chcą przedstawić problemy bibliotek kościelnych oraz szeroko pojętej kultury książki religijnej”¹.

Publikowane w biuletynie teksty są pogrupowane w następujących działach: Artykuły i materiały, Komunikaty, Omówienia i recenzje, Sprawozdania, Życia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Numer pierwszy biuletynu z 2012 r. otwiera bardzo interesujący tekst pióra Marii Kocójowej poświęcony public relations w odniesieniu do bibliotek kościelnych. Właśnie public relations powoduje, że stosujące jego zasady biblioteki kościelne mogą pochwalić się wzrostem prestiżu swoich działań i zwiększoną aktywnością w środowisku zawodowym oraz lokalnym i społecznym. To sprawiło także m.in., że na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim są prowadzone studia podyplomowe w zakresie umiejętności menedżerskich w zarządzaniu i kierowaniu parafią i instytucją kościelną.

Kolejny tekst jest poświęcony zasobom księgozbiorowym Biblioteki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Jego autorka Justyna Waluś przedstawia działalność biblioteki wy-

działu teologii, która funkcjonuje od połowy lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku, dysponując już ponad stutysięcznym księgozbiorem, w całości skatalogowanym elektronicznie w systemie MAK. Autorka zwraca szczególną uwagę na problem gromadzenia zbiorów i prowadzenia planowej polityki, która w konsekwencji zapewni użytkownikom biblioteki dostęp do najnowszych publikacji.

Na uwagę zasługuje także artykuł Ewy Olszowy prezentujący dedykacje znajdujące się w książkach będących własnością biskupa Szczepana Wesołego, związanego ze środowiskami emigracyjnymi Polonii. Biskup S. Wesoły był wielkim miłośnikiem książek, zbierał je przez wiele lat i propagował czytelnictwo wśród Polaków przebywających na emigracji z powodów politycznych czy też ekonomicznych.

Równie interesujący jest tekst Małgorzaty Rek prezentujący księgozbiór pochodzący z Zarządu Głównego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, przekazany pod koniec roku 2011 Bibliotece Głównej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Autorka sporo miejsca poświęca publikacjom wchodzącym w skład tego księgozbioru i prezentującym działalność duszpasterstwa polskiego podczas II wojny światowej.

Na uwagę zasługuje artykuł ks. Jerzego Witczaka dotyczący centralnego serwisu informacji katalogowej i bibliograficznej FIDES.

Warto także podkreślić, że zarówno pierwszy, jaki i drugi numer omawianego biuletynu w równym stopniu starają się prezentować czytelnikom teksty ukazujące biblioteki kościelne, w tym zarówno działające w seminariach duchownych, na wydziałach teologicznych uniwersytetów czy w klasztorach, ale i także funkcjonujące w parafiach.

W bibliotekach kościelnych występuje wiele problemów dotyczących ich działania, polityki gromadzenia czy opracowywania. Dobitnie świadczy o tym choćby tekst Arletty Nersesyan i Elżbiety Słoń poświęcony metodologii opracowywania

książek ormiańskich gromadzonych w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Kielcach.

Interesujący jest także artykuł Weroniki Pawłowicz, który zapoznaje czytelników biuletynu FIDES z wydaniem starodrukowymi Biblii pochodzącymi z przełomu XVI i XVIII w. znajdującymi się w zasobach Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Zbiór ten liczy ponad 500 wol. niezwykle cennych druków Biblii.

Lektura obu numerów (1 i 2) wydanej w roku 2012 FIDES. Biuletynu Bibliotek Kościelnych wskazuje, że redakcja stara się tak dobrać artykuły do publikacji – i czyni to słusznie – aby równoważyć zagadnienia bibliotek kościelnych w kontekście ich funkcjonowania we współczesnym świecie techni-

ki i społeczeństwa wiedzy, gdzie istotne są działania nowoczesne takie jak: digitalizacja, bazy danych itp. Jednocześnie nie traci z pola widzenia rozważań historycznych, poszerzających naszą wiedzę o tym co było, jak działały dawne biblioteki, co gromadziły i dla jakiego kręgu odbiorców, o czym pisały przedwojenne czasopisma diecezjalne itp.

MIROŚLAWA DOBROWOLSKA
Biblioteka Narodowa

PRZYPISY:

- ¹ Od Redakcji. *FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych* 2012, nr 1, s. 3.

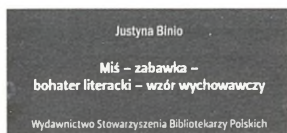
▶▶ W KILKU SŁOWACH

ZAPROSILI NAS

- Społeczne Centrum Dokumentacji Pontyfikatu Jana Pawła II, WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie na otwarcie wystawy „Polska światu Papieża dała” Jan Paweł II na plakatach i w wydawnictwach albumowych (16.10.)
- WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 w Lublinie na otwarcie wystawy „Nasza szkoła” (17.10.)
- Centralna Biblioteka Rolnicza im. M. Oczapowskiego w Warszawie, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie na X Rolniczy Festiwal Nauki (17-18.10.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na konferencję „Zabajani! Bajeczne manewry literackie – rozważania o kondycji współczesnej bajki” (21.10.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na uroczystość wręczenia Nagrody im. Karola Miarki 2013 (22.10.)
- WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie na spotkanie z okazji Roku Juliana Tuwima „Uczy, bawi, wzrusza – o poezji dla dzieci Juliana Tuwima i jej przekładach na język rosyjski” (24.10.)
- Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego w Warszawie na XXII Sesję Varsavianistyczną „Warszawskie pracownie konserwacji papieru i skóry” (24.10.)
- Fundacja Solidarność-Wschód, Biblioteka Publiczna im. Z. J. Rumla w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy na spotkanie Muzyką Malowane w ramach cyklu edukacyjno-kulturalnego Sztuka Jesieni (25.10.)
- Akademia Sztuki w Szczecinie na 254 urodziny Marii Fiodorowny do TRAF0 Trafostacja Sztuki w Szczecinie (25.10.)

- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu na Międzynarodową Konferencję Naukową „Biblioteki w kulturze Kresów” (28.10.)
- Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka J. Piłsudskiego, Koło SBP przy CBW na spotkanie okolicznościowe z A. K. Kunertem, z okazji Narodowego Święta Niepodległości pt. „Niepodległość niejedno ma imię” (05.11.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na prelekcję M. Noszczyk i S. Borowego „Książki dla pokoju i rozwoju – najaktywniejsza biblioteka w Kenii” w ramach spotkań podróźniczych (05.11.)
- Miejska Biblioteka Publiczna w Oświęcimiu na spotkanie z cyklu „Uprawiaj turystykę górską z PTT – baza w Bibliotece” – W górach Azji Mniejszej, cz. 1 (05.11.), cz. 2 (07.11.)
- Dolnośląska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego na kolejne spotkanie w Akademii Wiedzy o Filmie „Cenzura w kinematografii” (06.11.)
- Biblioteka Śląska w Katowicach na Katowickie Prezentacje Biblioteczne – „W samo południe Tuwimowo – pojedynek z Mistrzem na słowo!” – program z okazji Roku Juliana Tuwima (15.11.)
- Polska Izba Książki na IV Forum PIK pt. „Zjawisko plagiatu na rynku wydawniczym, naukowym i edukacyjnym” (15.11.)
- WiMBP im. C. Norwida w Zielonej Górze na cykl spotkań w ramach konserwatorów bibliotekoznawczych: M. Góralska „Oferty księgarń internetowych a kierunki rozwoju piśmiennictwa” (20.11.), K. Migoń „Bibliologia polityczna, czyli pracownicy książki w trybach ideologii” (18.12.)
- Miejska Biblioteka Publiczna w Żarach – Galeria Ekslibrisu na wystawę „Tuwim dla każdego” (do 30.11.)

Z OFICYNY WYDAWNICZEJ SBP

BIBLIOTEKAZKA PORADNIKA BIBLIOTEKARZA [w. 18]

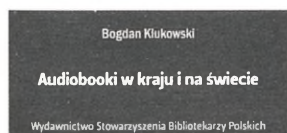
Binio, Justyna. Miś – zabawka – bohater literacki – wzór wychowawczy: poradnik / Justyna Binio. – Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2013. – 76 s.: il. kolor. – (Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza; 19).

Postacie, czy też zdarzenia, bądź wątki w literaturze stanowią niejednokrotnie wzór do naśladowania przez naszych najmłodszych rodaków. Dziecko często identyfikuje się z bohaterem fikcyjnym. Obcowanie z książką zaspokaja potrzebę informacji i wzbogaca zasób wiadomości, utrwalając te, które dziecko zdobyło obserwując otaczającą je świat. Postać Misia jest bardzo często spotykanym motywem w literaturze, filmach, grach itd.

Omawiany poradnik składa się z trzech rozdziałów. Pierwszy zawiera refleksje na temat tekstów dla najmłodszych czytelników w kontekście misia, jako bohatera literackiego. Dwa kolejne rozdziały to propozycje autorki: scenariusza wystawy, warsztatów in-

terdyscyplinarnych inspirowanych sylwetką misia. Publikację uzupełnia bibliografia oraz gra „Ćwiczy pamięć z Misiem”.

Jest to książka dla osób pracujących z dziećmi, rodziców oraz sympatyków misia.

BIBLIOTEKAZKA PORADNIKA BIBLIOTEKARZA [w. 20]

Klukowski Bogdan. Audiobooki w kraju i na świecie: poradnik / Bogdan Klukowski. – Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, 2013. – 64 s. – (Biblioteczka Poradnika Bibliotekarza; 20).

Do upowszechnienia audiobooków przyczyniło się wmontowanie do urządzeń odtwarzających programu MP3. W odniesieniu do książki mówionej było to duże udogodnienie. Często odsłuchiwanie tekstu określa się „czytanie uchem”.

Autor w omawianym poradniku analizuje audiobooki zaczynając od ich definicji oraz charakterystyki najczęstszych użytkowników – osób niewidomych. Przedstawia dystrybucję audiobooków w wybranych krajach: Polsce, Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Rosji, Indiach, Chinach oraz Japonii. W dalszej części książki autor ukazuje rozwój cyfrowych modeli biznesowych w odniesieniu do audiobooków oraz przykłady gromadzenia audiobooków w bibliote-

kach i repozytoriach. Dodatkowo tekst wzbogaca aneks: Krótka historia audiobooków oraz wykazy literatury przedmiotu i stron internetowych czasopism branżowych i newsletterów.

Publikacja przydatna zarówno dla bibliotekarza i księgarza, jak i pracownika książki.

MARZENA PRZYBYSZ

Zamówienia: Wydawnictwo SBP (<http://www.sbp.pl/sklep/>); sprzedaz@sbp.pl

PRAWO BIBLIOTECZNE

Siedziba a adres biblioteki

©iStockphoto.com/rzetlich

Od strony formalnej związek biblioteki z miejscem jej działania określany jest poprzez podanie informacji na temat siedziby i adresu biblioteki. Są to dwa odrębne parametry, które nie powinny być ze sobą mylone (najczęściej zdarza się błędne utożsamianie siedziby biblioteki z jej adresem).

Siedzibą biblioteki jest określona miejscowość, w której biblioteka się znajduje i działa. Wniosek taki płynie zarówno z ogólnych zasad, dotyczących osób prawnych (samodzielne biblioteki publiczne jako instytucje kultury mają status osób prawnych), jak również z przepisów ustawy o bibliotekach.

Art. 41 Kodeksu cywilnego stanowi, że jeżeli ustawa lub oparty na niej statut nie stanowi inaczej, siedzibą osoby prawnej jest miejscowość, w której ma siedzibę jej organ zarządzający. Z kolei w ustawie o bibliotekach na potrzebę łączenia siedziby biblioteki z odpowiednią miejscowością wskazują postanowienia art. 20 i 20a tej ustawy. Na przykład w ust. 2 art. 20a ustawy o bibliotekach jest mowa o gminie działającej w mieście będącym siedzibą samorządu powiatowego. Przepis ten jako siedzibę gminy traktuje miasto, a więc określoną miejscowość.

Art. 11 ust. 2 pkt 1 ustawy o bibliotekach wymaga, aby akt o utworzeniu biblioteki określał m.in. jej siedzibę. Jeżeli chodzi natomiast o statuty samodzielnych bibliotek publicznych, to co prawda z treści art. 11 ust. 3 ustawy o bibliotekach nie wynika, że w statucie powinna być określona siedziba biblioteki, ale wymóg w tym zakresie przewiduje wyraźnie dotyczący wszystkich instytucji kultury, a więc również bibliotek publicznych będących odrębnymi instytucjami kultury, art. 13 ust. 2 pkt 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Z przepisów powyższych wynika zatem, że statut samodzielnej biblioteki publicznej powinien określać jej siedzibę, czyli odpowiednią miejscowość, w której biblioteka się znajduje i działa. Nie jest natomiast bezwzględnie konieczne, aby w statucie określony został również adres biblioteki (ulica z numerem i kodem pocztowym miejscowości), choć w praktyce często się zdarza, że w statucie biblioteki wskazana jest nie tylko jej siedziba, ale i adres.

Adres biblioteki mającej status instytucji kultury musi być natomiast wpisany do rejestru instytucji kultury oraz do prowadzonej dla biblioteki księgi rejestrowej. Wymóg w tym zakresie został wyraźnie określony w przepisach rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 26 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury (Dz. U. z 2012 r. poz. 189). Rozporządzenie to wymaga w art. 3 ust. 1 pkt 5, aby w rubryce piątej rejestru wpisane zostały siedziba i adres biblioteki jako instytucji kultury. Natomiast zgodnie z załącznikiem do powyższego rozporządzenia, określającym wzór księgi rejestrowej instytucji kultury, w Dziale I księgi powinny być również wpisane siedziba i adres biblioteki. Oczywiście wpisom do rejestru i księgi rejestrowej podlegają także zmiany danych w tym zakresie, co dotyczy zwłaszcza ewentualnych zmian adresowych.

RAFAŁ GOLAT

© Depositphotos/filmfoto

Refleksje bibliotekarza prawnika

Udostępnianie skopiowanego utworu

Art. 28 pkt 2 ustawy o prawie autorskim pozwala bibliotekom, archiwom i szkołom sporządzać lub zlecać sporządzenie egzemplarzy rozpowszechnionych utworów¹ w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów. W związku z tymi przepisami otrzymałem pytanie: czy biblioteka może sporządzić kilka kopii posiadanego w zbiorach utworu, który jest poszukiwany przez wielu użytkowników, a posiadany przez bibliotekę jeden egzemplarz nie jest w stanie zaspokoić ich oczekiwań.

Odpowiedź jest prosta: oczywiście, że nie. Nie wolno kopiować utworów po to, aby lepiej zaspokoić potrzeby czytelnicze, jedynym sposobem pozwalającym na optymalizację usług biblioteki jest zakupienie większej liczby egzemplarzy utworu. Trzeba pamiętać o tym, że twórca oczekuje, aby jego dzieło było nie tylko czytane, ale także kupowane i to w jak największej liczbie egzemplarzy. Wysokość honorarium autora często zależy od wielkości nakładu, autorowi zależy na tym, aby ukazały się kolejne wydania jego dzieła. Nie wolno nam, bibliotekarzom, zapomnieć o tym, że wielu autorów utrzymuje się, utrzymuje swoją rodzinę z honorariów, że jego warunki bytowe zależą m.in. od tego, jak wiele osób, bibliotek, kupi jego książki. Bibliotekarz musi być sojusznikiem twórcy, namawiać czytelników poszukujących określonych utworów, aby kupowali książki, musi propagować twórczość pisarza, organizować wspólnie z zaprzyjaźnionymi księgarzami spotkania autorskie połączone ze sprzedażą dzieł, uatrakcyjnione możliwością otrzymania autografu, wpisu do kupionego dzieła.

Sporządzenie kopii, zamówienie kopii utworu możliwe jest tylko w kilku wyraźnie przez ustawę określonych sytuacjach.

1. Ustawa dopuszcza możliwość zlecenia sporządzenia egzemplarza utworu, m.in. przez inną bibliotekę, w sytuacji, kiedy zachodzi potrzeba uzupełnienia własnych zbiorów o dzieło potrzebne użytkownikowi, którego nie można nabyć w księgarni, w antykwariacie i tp., w szczególności wówczas, kiedy nakład został wyczerpany i nie ma szans na kolejne wydanie. Najczęściej dotyczy to egzemplarzy czasopism, których wydawnictwa już nie istnieją. W swojej praktyce zawodowej nie spotkałem się z II wydaniem jakiegoś czasopisma.

Trzeba tu wspomnieć, że w uchylonych w 2004 r. przepisach obowiązującej ustawy o prawie autorskim art. 28 pkt 2 stanowił o możliwości sporządzania lub zlecenia sporządzania pojedynczych egzemplarzy utworów opublikowanych, niedostępnych w handlu – w celu uzupełnienia, ochrony swoich zbiorów i nieodpłatnego ich udostępniania. Te przepisy już nie obowiązują, obecnie art. 28 pkt 2 pozwala na sporządzanie lub zlecenie sporządzania egzemplarzy rozpowszechnionych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów; nie wspomina o niedostępności w handlu. Nie mniej o tych postanowieniach nie wolno zapomnieć, mają one znaczenie przy interpretowaniu prze-

pisów, dodajmy: interpretacja musi mieć na uwadze także zasady współżycia społecznego².

2. Biblioteka ma obowiązek zapewnienia ochrony swoim zbiorom. Szczególną ochroną muszą być otoczone dzieła unikalne, bardzo cenne. W naszych zbiorach specjalnych jest wiele takich pozycji. Należą do nich m.in. starodruki, a także dzieła nowsze, które wydane były przed wielu laty i zachowały się w niewielkiej liczbie egzemplarzy. Egzemplarze takich dzieł nie powinny być udostępniane w oryginale. Udostępnianie takiego utworu, w uzasadnionych okolicznościach, może nastąpić w postaci kopii, którą powinno się wykonać w bibliotece, a jeśli nie ma tam odpowiednich do tego warunków, urządzeń, to w specjalistycznym zakładzie, zapewniając dziełu właściwą ochronę. Użytkownikowi można udostępnić kopie, to powinno mu wystarczyć. Oryginał powinien pozostać w chronionym magazynie zbiorów specjalnych. Żądanie udostępnienia oryginału powinno zawsze budzić ostrożność i podejrzenia bibliotekarza. Nie można się zgadzać na takie udostępnienie, jeśli jednak w szczególnie uzasadnionej sytuacji

trzeba będzie oryginał udostępnić (np. starodruk profesorowi szkoły wyższej, upoważnionemu archiwście), to musi to być udostępnienie prezencyjne, pod szczególną ochroną, a wypożyczający powinien, wychodząc z czytelni choćby na chwilę, deponować dzieło u dyżurnego bibliotekarza.

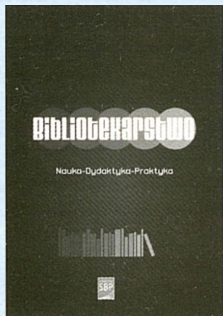
BOLESŁAW HOWORKA

P.S.: Wspominam tu o sprawach ochrony cennych dzieł, wiedząc, że wykraczam tu poza temat tego opracowania, ale stale pamiętam o kradzieży unikalnego dzieła w jednej z bibliotek naukowych.

PRZYPISY:

- 1 Art. 6 pkt. 3) ustawy o prawie autorskim: *utworem rozpowszechnionym jest utwór, który za zezwoleniem twórcy został w jakikolwiek sposób udostępniony publicznie;*
- 2 Art. 5 k. c.: *Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.*

Bibliotekarstwo. Wydanie nowe

Podręcznik adresowany jest do bibliotekarzy praktyków, osób kształcących się w zakresie bibliotekarstwa i zainteresowanych tą tematyką oraz studentów kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo w dyscyplinie bibliologia i informatologia. (...) Zaplanowany jest jako kompendium wiedzy, które w lapidarny i, mam nadzieję, motywujący do dalszych, samodzielnych poszukiwań sposób umożliwi uzyskanie odpowiedzi na temat aktualnego stanu bibliotekarstwa, ale także kierunków jego rozwoju w przyszłości. (...)

Walorem podręcznika jest pokazanie bibliotekarstwa w perspektywie bibliotekoznawczej, począwszy od miejsca biblioteki w przestrzeni informacyjnej i systemie kultury w dobie globalizacji społeczeństw, do jej projektowania, jako przestrzeni bibliotecznej i architektonicznej (...) Wśród omawianych zagadnień wiele dotyczy wypracowanych norm i standardów bibliotecznych, nawet tych, które są dyskutowane w środowisku bibliotekarskim.

Cena podręcznika w twardej oprawie wynosi 99 zł. Książka ukaże się najpóźniej do połowy stycznia 2014 roku. Przyjmujemy już przedpłaty. Dla tych, którzy dokonają zakupu książki do końca 2013 r. – wysyłka GRATIS!

Zapraszamy do przedprzedaży!

Zamówienia: Wydawnictwo SBP (<http://www.sbp.pl/sklep>); sprzedaz@sbp.pl

Alicja Irena Grossman

15.12.1918 - 20.12.1988

20 grudnia br. minie 25 lat od śmierci Alicji Ireny Grossman, kustosa Biblioteki Głównej i OINT Politechniki Wrocławskiej, wieloletniego kierownika Oddziału Gromadzenia i Opracowania Wydawnictw Ciągłych, zasłużonego pracownika Politechniki Wrocławskiej. Pani Alicja - z wykształcenia historyk, z powołania bibliotekarz - w Bibliotece Politechniki Wrocławskiej przepracowała 20 lat.

Urodziła się 15 grudnia 1918 r. w Sosnowcu (dzielnica Konstantynów) w rodzinie Tomasza i Domiceli Hanyszów. Ojciec prowadził firmę handlową. Matka zajmowała się domem i wychowaniem dzieci. Alicja, najmłodsza, miała starszą siostrę (rodzoną) Bogusławę oraz dwójkę przyrodniego rodzeństwa: siostrę Zofię oraz brata Wiesława - kapitana Wojska Polskiego, który zginął w Starobielsku.

Alicja dzieciństwo spędziła na Górnym Śląsku w Chorzowie. 1 września 1930 r. została przyjęta do Miejskiego Gimnazjum Żeńskiego w Chorzowie. 23 maja 1938 r. zdała gimnazjalny zwyczajny egzamin dojrzałości typu humanistycznego, uzyskując świadectwo dojrzałości.

Zapisała się na studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, niestety wybuch II wojny światowej przekreślił możliwość studiowania. Kilka dni przed wybuchem II wojny światowej rodzice Alicji przeprowadzili się do Częstochowy.

20 października 1940 r. Alicja wyszła za mąż za Arkadiusza Grossmana i od tej chwili aż do wybuchu powstania warszawskiego mieszkała z mężem

w Warszawie na ul. Wspólnej 19. Dnia 3 stycznia 1942 r. urodziła córkę Lidę. Od listopada 1944 r. (po upadku powstania warszawskiego) z mężem i córką zamieszkali u rodziców w Częstochowie.

W maju 1945 r. mąż Arkadiusz wyjechał na Dolny Śląsk, gdzie we Wrocławiu rozpoczął pracę w Urzędzie Wojewódzkim jako zastępca naczelnika Wydziału Aproprowiacji i Handlu, a od 1950 r. równolegle pracował w Wyższej Szkole Ekonomicznej w charakterze zastępcy profesora. W tym okresie powiększyła się rodzina Grossmanów. 27 lipca 1949 r. przeszedł na świat syn Cezary Arkadiusz, a 13 września 1951 r. drugi syn Klaudiusz Tomasz. Pani Alicja zajmowała się domem i wychowywaniem dzieci.

1 lutego 1960 r. podjęła pracę na Politechnice Wrocławskiej w charakterze pomocnika bibliotekarza. 1 stycznia 1963 r. awansowała na stanowisko młodszego bibliotekarza, a następnie kolejno: 22 lipca 1965 r. na stanowisko bibliotekarza, 1 stycznia 1968 r. - starszego bibliotekarza i 1 stycznia 1970 - kustosa służby bibliotecznej. 16 marca 1970 r. została powołana na stanowisko kierownika Oddziału Wydawnictw Ciągłych, który zorganizowała od podstaw. Funkcję sprawowała do 31 stycznia 1980 r.

W latach 1960/61 - 1965/66 studiowała zaocznie historię na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego i dnia 15 lipca 1966 r. uzyskała tytuł magistra historii. Napisała pracę magisterską na temat: „Szkoly kolegiackie we Wrocławiu”.

wiu, Legnicy i Głogowie” pod opieką naukową prof. Ewy Maleczyńskiej.

W opinii dyrekcji Biblioteki była pracownikiem sumiennym, obowiązkowym, energicznym i zdyscyplinowanym. Wykazywała zalety dobrego organizatora pracy Oddziału Gromadzenia i Opracowania Wydawnictw Ciągłych oraz inicjatywę w zakresie gromadzenia i opracowania zbiorów. Jako kierownik Oddziału wniosła duży wkład pracy w uporządkowanie wstępnej ewidencji nowych nabytków oraz wdrożenie właściwego rozliczenia i wycen zbiorów. Szczególnie aktywnie organizowała tworzenie zbiorów czasopism, m.in. pod Jej kierunkiem zostały scalone i uporządkowane zbiory czasopism pochodzące z bibliotek byłych katedr PWr. W toku dalszych prac zbiory te zostały zewidencjonowane i skatalogowane. Na uwagę zasługuje wykonanie, wraz z pracownikami oddziału, w krótkim czasie centralnego katalogu czasopism całej sieci biblioteczno-informacyjnej Uczelni. Oprócz centralnego katalogu czasopism został tak-

że pod Jej kierownictwem sporządzony kompletny inwentarz czasopism, który stanowił podstawę do zautomatyzowanego systemu opracowania i udostępnienia tej części zbiorów.

Dzięki temu sieć biblioteczno-informacyjna PWr. posiadała w tym czasie ewidencję i katalogi uznawane za wzorcowe wśród bibliotek szkół wyższych. Jako kierownik organizowała i prowadziła prace przygotowawcze nad wdrożeniem opracowania i ewidencji czasopism w systemie zautomatyzowanym.

W latach 1962-1980 pracowała czynnie w Radzie Zakładowej ZNP. Została odznaczona Złotą odznaką PWr. w 1975 r.

1 lutego 1980 r. w wieku 62 lat przeszła na emeryturę.

Alicja Grossman zmarła 20 grudnia 1988 r. po długiej i ciężkiej chorobie. Została pochowana 23 grudnia 1988 r. na Cmentarzu św. Rodziny przy ul. Smętnej we Wrocławiu.

MAREK DUBIŃSKI

Zmarł Jan Burakowski

W dniu 14 listopada 2013 r. w wieku 79 lat zmarł Jan Burakowski – instruktor, kierownik Działu Instrukcyjno-Metodycznego i zastępca dyrektora Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie w latach 1956-1987; od 1988 r. dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sierpcu. W latach 1983-1990 członek Państwowej Rady Bibliotecznej.

Długoletni członek Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; w latach 1981-1985 zastępca przewodniczącego Zarządu Głównego SBP, przewodniczący Zarządu Okręgu SBP w Olsztynie (1977-1980). Aktywnie działał również w innych organizacjach, m.in. w: Związku Literatów Polskich, Związku Zawodowym w Olsztynie, Towarzystwie Przyjaciół Ziemi Sierpeckiej.

Autor kilkunastu publikacji i kilkuset artykułów w czasopismach bibliotekarskich i społeczno-kulturalnych, były redaktor naczelny „Wiadomości Sierpeckich”.

Za pracę zawodową i społeczną został uhonorowany wysokimi odznaczeniami państwowymi, resortowymi i stowarzyszeniowymi. Otrzymał m.in.: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1997), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1980), Medal Zygmunta Kolberga (2002) oraz odznaki: Zasłużony dla Warmii i Mazur, Zasłużony Działacz Kultury, Honorową Oznakę Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W roku 1988 został wyróżniony Nagrodą Ministra Kultury i Sztuki (Fundusz LiteratURY), a w roku 2002 otrzymał tytuł honorowy „Sierpczanin Roku”.

Żegnamy cenionego Kolegę, dobrego człowieka, zasłużonego dla naszej organizacji.

Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

Z ŻYCIA SBP

■ LIST PRZEWODNICZĄCEJ SBP W SPRAWIE FILII PEDAGOGICZNEJ BIBLIOTEKI WOJEWÓDZKIEJ W LUBLINIE

Przewodnicząca SBP Elżbieta Stefańczyk, w liście do Kuratora Oświaty w Lublinie Krzysztofa Babisza w sprawie likwidacji filii PBW w Lublinie, wyraziła zaniepokojenie planami likwidacji 8 filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie. Problem dotyczy placówek w Kraśniku, Puławach, Lubartowie, Janowie Lubelskim, Bełżyczach, Bychawie, Opolu Lubelskim i Rykach. [...] Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich jako ogólnopolska organizacja reprezentująca interesy całego środowiska bibliotekarskiego apeluje o umożliwienie dalszego funkcjonowania wszystkich 8 filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Lublinie.

■ LIST PRZEWODNICZĄCEJ SBP DO MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ I ODPOWIEDŹ

Przewodnicząca SBP Elżbieta Stefańczyk skierowała list do Minister Edukacji Narodowej Krystyny Szumilas w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty. W liście czytamy m.in.: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich wyraża zaniepokojenie informacjami napływającymi ze środowiska bibliotekarzy, które wynikają z opublikowanego na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty. Uważamy, że niektóre sformułowane w nim zapisy stanowią zagrożenie dla bibliotek pedagogicznych i pracujących w nich nauczycieli bibliotekarzy. [...] Jesteśmy zaniepokojeni brakiem konsultacji przy pracach nad projektami Ministerstwa Edukacji Narodowej i prosimy o możliwość opiniowania zwłaszcza tych projektów, które dotyczą działalności bibliotek pedagogicznych i szkolnych. [...] Zwracamy się też z prośbą o wprowadzenie zapisów chroniących biblioteki pedagogiczne i ich kadre, czyli nauczycieli bibliotekarzy.

W odpowiedzi wpłynęło pismo z uzasadnieniem: Celem projektowanych w ustawie o systemie oświaty zmian w art. 5 ust. 5 g było doprecyzowanie przepisów związanych z nowymi zasadami rekrutacji do szkół i placówek. Zmiany te nie obejmują kwestii związanych z przekazywaniem szkół, w drodze umowy, osobie prawnej niebędącej jednostką samorządu terytorialnego lub osobie fizycznej (art. 5 ust. 5g ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie nie-

których innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 458, z późn. zm.). Tym samym nie dotyczą spraw związanych z działalnością bibliotek pedagogicznych. [...] Odnosząc się do kwestii prowadzenia konsultacji społecznych, należy podkreślić, że [...] projekt trafił do kilkudziesięciu partnerów społecznych i związków zawodowych. Projekt ustawy został skierowany do konsultacji społecznych 28 sierpnia 2013 r. Proces konsultacji zakończył się 26 września 2013 r.

■ ODPOWIEDŹ MINISTERSTWA ROZWOJU REGIONALNEGO NA PISMO SBP I KONFERENCJI DYREKTORÓW WBP DOT. UDZIAŁU BIBLIOTEK W PROGRAMACH PODNOSZĄCYCH UMIEJĘTNOŚCI CYFROWE OBYWATELI

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przesłało odpowiedź na pismo dotyczące włączenia bibliotek publicznych w realizację założeń programów operacyjnych w latach 2014-2020 w zakresie upowszechniania technologii cyfrowych. List podpisany przez Elżbietę Stefańczyk, Przewodniczącą SBP oraz Andrzeja Tywsa, Przewodniczącą Prezydium Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, został przesłany w dn. 12 czerwca br. do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz Ministra Rozwoju Regionalnego. W liście czytamy m.in. Zaproponowane przez Państwa rozwiązania w zakresie potencjału bibliotek publicznych [...] wpisują się w potencjalne kierunki interwencji [...] w EFS na poziomie regionalnym. [...] Włączenie proponowanych przedsięwzięć w założenia RPO wymagałyby przeprowadzenia dodatkowych uzgodnień z właściwymi samorządami województw, które będą pełniły rolę Instytucji Zarządzających dla tych programów.

■ NAGRODA MŁODYCH SBP ZA ROK AKADEMICKI 2010/2011 i 2011/2012

Na konkurs wpłynęło 15 prac z: Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i Uniwersytetu Śląskiego. Jury przyznało Nagrodę Młodych SBP im. Marii Dembowskiej Łukaszowi Kołodziejczykowi za pracę *Prywatność w Internecie: postawy i zachowania dotyczące ujawniania danych prywatnych w mediach społecznych*". Jury przyznało także

wyróżnienia: Aleksandrowi Trembowieckiemu za pracę: *Algorytmy generowania cyfrowych wtórników dokumentów bibliotecznych i ich wersji prezentacyjnych. Analiza i ocena zastosowania praktycznego w polskich bibliotekach*, Dorocie Łajka za pracę: *Wydawnictwa i programy Teatru im. St. Ignacego Witkiewicza w Zakopanem w latach 1985-2010*. Gratulujemy.

■ WARSZTAT PROGRAMU OPERACYJNEGO POLSKA CYFROWA – CYFROWA AKTYWIZACJA SPOŁECZEŃSTWA

W związku z trwającymi konsultacjami programu operacyjnego Polska Cyfrowa 29.10. br. w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji odbył się warsztat poświęcony trzeciej osi programu operacyjnego Polska Cyfrowa – Cyfrowa Aktywizacja Społeczeństwa. W warsztatach uczestniczyli również przedstawiciele SBP. Warsztat był poświęcony działaniom w ramach trzeciej osi na rzecz włączania w świat cyfrowy oraz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Ogólny zarys działań w PO PC przedstawił Steiner Małgorzata, Dołowiec Monika, Marciński Włodzimierz z MAC. W trakcie dyskusji doprecyzowywano planowane działania do skutecznej realizacji celu. Mówiono o współpracy samorządów, bibliotek oraz organizacji pozarządowych. Cel ten został określony w programie jako cel szczegółowy 5: E-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększenia aktywności oraz jakości korzystania z internetu. W ramach tego celu planowane są trzy typy działań: wykorzystanie lokalnych centrów aktywności do działań cyfrowej integracji i aktywizacji; wsparcie inicjatyw społecznych na rzecz aktywizacji cyfrowej oraz e-integracji; kampanie edukacyjno-informacyjne na rzecz zwiększania znaczenia e-umiejętności oraz upowszechniania korzyści z wykorzystywania technologii cyfrowych.

■ PAMIĘĆ I SŁOWO II

Przemyska Biblioteka Publiczna i działające przy niej Koło SBP – Oddział w Przemysłu od czterdziestu sześciu lat mieszczą się w budynku synagogi. Biblioteka, dzięki staraniom organizatora, pozyskała nowy lokal i wkrótce opuści mury dotychczasowej siedziby. Stąd pomysł na pożegnanie z synagogą, którego realizację umożliwiło pozyskanie przez przemyski Oddział SBP dofinansowania ze środków Urzędu Miejskiego w Przemysłu. Zorganizowana 12.10. br. uroczystość „Pamięć i Słowo II” była wydarzeniem kulturalnym, na które złożyły się: konkurs recytatorski, prelekcja Dariusza Pado pt. „Jerzy Ficowski – szlojmer pamięci”, otwarcie

wystawy fotograficznej Jacka Szwica „Żydzi we współczesnym Lwowie” oraz koncert muzyki klezmerskiej w wykonaniu zespołu NeoKlez z Lublina.

■ OKRĘG DOLNOŚLĄSKI NA FB

Powstał profil Okręgu dolnośląskiego SBP na Facebooku. Na profilu można znaleźć bieżące informacje dotyczące działalności SBP w kraju, sytuacji i problemów współczesnego bibliotekarstwa, ale przede wszystkim dotyczące dolnośląskich bibliotek.

■ 13. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA BIBLIOTEKARZY MUZYCZNYCH I 5. OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA FONOTEK

Sekcja Bibliotek Muzycznych ZG SBP – Polska Grupa Narodowa IAML, Sekcja Fonotek ZG SBP, Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy byli współorganizatorami 13. Ogólnopolskiej Konferencji Bibliotekarzy Muzycznych i 5. Ogólnopolskiej Konferencji Fonotek „Biblioteki muzyczne – fonoteki: inspiracja czy przeżytek”, która odbyła się w Bibliotece Głównej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w dniach 21-23.10. br. Uczestnicy konferencji szukali odpowiedzi na pytania o przyszłość i perspektywy rozwoju dla bibliotek muzycznych i fonotek wobec obserwowanych w ostatnich latach przeobrażeń organizacyjnych i technologicznych oraz zmian postaw i oczekiwań czytelników. Refleksja nad tymi przemianami była też okazją do ukazania bogactwa zbiorów. W czasie Konferencji odbyło się Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze, w ramach którego podsumowana została bogata działalność obu Sekcji, odbyły się wybory nowych Zarządów oraz omówione zostały przygotowania do obchodów Jubileuszu 50-lecia Sekcji Bibliotek Muzycznych SBP w 2014 r.

■ 32. SPOTKANIE ZESPOŁU DS. BIBLIOGRAFII REGIONALNEJ ZG SBP

23.10. br. odbyło się w Bibliotece Narodowej w Warszawie Spotkanie Zespołu ds. Bibliografii Regionalnej ZG SBP. Uczestniczyło w nim 35 bibliotekarzy z bibliotek publicznych, pedagogicznych, Biblioteki Narodowej. Zebrani omawiali kwestie przestrzeni informacyjnej bibliografii regionalnej w kontekście organizacyjnym. Podjęli temat rejestracji regionalistów zagranicznych w bibliografii regionalnej oraz prezentacji bibliografii regionalnych w bibliotekach cyfrowych. Zagadnienia bibliografii regionalnych w innych krajach poru-

szo w referacie *Tematyka bibliografii regionalnej i zasobów regionalnych na podstawie piśmiennictwa zagranicznego rejestrowanego w „Bibliografii Analitycznej Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej”*. Wykazano, że bibliografia regionalna w takich krajach, jak: Węgry, Czechy, Słowacja, Niemcy jest ważnym elementem systemu informacyjnego. W drugiej części spotkania dokonano podsumowania działalności Zespołu w kadencji 2009-2013 oraz wybrano Zarząd na lata 2013-2017. Uczestnicy obrad zgłosili tematy i zagadnienia, którym należałoby poświęcić spotkania bibliografów w nowej kadencji m.in.: promowanie bibliografii regionalnej jako ważnego elementu komunikacji społecznej i dziedzictwa kulturowego oraz opracowanie różnych typów dokumentów na potrzeby bibliografii regionalnej.

■ SPOTKANIA SPRAWOZDAWCZO-WYBORCZE W KOMISJACH, SEKCJACH, ZESPOLE ZG SBP

W październiku br. odbyły się spotkania sprawozdawczo-wyborcze, na których przedstawiono

sprawozdania z działalności za kadencję 2009-2013 oraz dokonano wyborów do zarządów na kadencję 2013-2017: Komisji Odznaczeń i Wyróżnień (Ewa Stachowska-Musiał – przewodnicząca), Komisji Nowych Technologii (Lilia Marcinkiewicz – przewodnicząca), Sekcji Bibliotek Szkolnych i Pedagogicznych (Wiesława Budrowska – przewodnicząca), Sekcji Fonotek (Katarzyna Janczewska-Sołomko – przewodnicząca), Sekcji Bibliotek Muzycznych (Stanisław Hrabia – przewodniczący), Zespołu do spraw Bibliografii Regionalnej (Marzena Przybysz – przewodnicząca), Sekcji Bibliotek Naukowych (Kiriakos Chatzipentidis – przewodniczący), Sekcji Bibliotek Publicznych (Krzysztof Marcinowski – przewodniczący), natomiast w listopadzie br. – Komisji Ochrony i Konserwacji Zbiorów (Beata Czekaj-Wiśniewska – przewodnicząca), Sekcji Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych (Iwona Smarsz – przewodnicząca).

MARZENA PRZYBYSZ

Informacje dotyczące działalności Stowarzyszenia są dostępne także na
<http://www.sbp.pl/sbpl/dzialalnosc>

POSTAKTUALIA

Rozpadlina demograficzna, wyludniająca szkoły i ekspulsująca nauczycieli, już także pożera uczelnie: nabór jest fatalny, a dla jednostek komercyjnych nastaje apokalipsa. Także prawie wszystkim instytutom i katedrom inb rekrutacja poszła kiepsko, a studia zaoczne przestają istnieć – i wygląda na to, że lepiej nie będzie.

Z wolnymi miejscami są inne, atrakcyjniejsze studia, po których ewentualnie da się godziwiej zarobić. Smrodu narobiła też gadanina o zaniku czytelnictwa, o zagładzie książki oraz o zubożeniu bibliotek – byle kto miele ozorem co chce i straszy. Z drugiej strony, w ślad za panaGowinowym otwarciem zawodów, do pracy w bibliotekach publicznych resortowy taryfikator dopuścił wszystkich: byle marurka i już bibliotekurka. No to po co studia?

Praktycy mówią – to ból głowy instytutów, które bibliotekami nie przejmowały się bardzo. Możliwe. Lecz wizja, że wypadnie wrócić do dwóch-trzech instytutów inb na cały kraj, jak za tow. Bieruta bywało, jest równie ponura, jak trup na weselu. No bo jednak konieczna jest jakaś myśl naukowo-zawodowa, trzeba generować przedmiotowe publikacje, no i chociaż część przyszłej kadry bibliotecznej powinna kierunkowo kwalifikacje mieć. Tak więc ewentualne dramaty instytutów są ogólnobiblioteczne, niezależnie od wzajemnych fochów.

W tych okolicznościach, z siłą wodospadu powraca problem zawodowego dokwalifikowania praktyków, przyjmowanych do pracy w bibliotekach wedle aparycji. Instytuty, zawsze na bakier z praktyką, teraz tym bardziej rozwiązania nie zapewnią. Potrzebny jest nowy, scentralizowany twór zawodowo-edukacyjny, odpłatny lecz tani, oparty o Sieć i edukację zdalną. Inaczej – utoniemy w szambie amatorszczyzny.

Łatwo powiedzieć, ale wdroyć jeszcze trudniej, niż posegregować śmieci. Potrzeba bowiem: pomysłu, uporu, organizacyjnego mistrzostwa, odpowiednich wejść, lecz przede wszystkim k a s y. Która może zwrócić się, ewentualnie z zyskiem, ale może nie. Szanowna Kaso: gdzie jesteś?

JACEK WOJCIECHOWSKI

BIBLIOTEKARZ

Czasopismo wydawane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich oraz Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy – Bibliotekę Główną Województwa Mazowieckiego

Rada Redakcyjna:

Jadwiga KONIECZNA (przewodnicząca), Helena BEDNARSKA, Sylwia BŁASZCZYK, Stanisław CZAJKA, Andrzej DĄBROWSKI, Małgorzata JEZERSKA, Ryszard TURKIEWICZ

Redaktor naczelna:

Elżbieta STEFAŃCZYK (tel. 600-433-877; e-mail: e.stefanczyk@sbp.pl, e.stefanczyk@onet.pl)

Zastępca redaktora naczelnego:

Barbara BUDYŃSKA (tel. 507-622-572; e-mail: budynska@gmail.com)

Sekretarz redakcji:

Marzena PRZYBYSZ (tel. 697-790-802; e-mail: m.przybysz@sbp.pl)

Redaktor techniczny:

Elżbieta MATUSIAK

Opracowanie graficzne i łamanie:

Robert LIS

Tłum. na jęz. angielski:

Małgorzata WALESZKO

Projekt graficzny:

Tomasz KASPERCZYK

Honoraria autorskie:

Małgorzata HOŁODOWICZ (tel. 22 825-54-25; e-mail: finanse@sbp.pl)

Redakcja zastrzega sobie prawo do opracowania redakcyjnego i skracania tekstów.

Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
00-335 Warszawa,
ul. Konopczyńskiego 5/7,
tel. 22 827-52-96
www.sbp.pl

Doradca ds. wydawniczych – Janusz NOWICKI
tel. 22 827-52-96, e-mail: wydawnictwo@sbp.pl

Konto SBP: Credit Agricole Bank Polska S.A.
46 194 1076 3122 4176

„Bibliotekarz” za lata 1991-2010 jest dostępny online w archiwum cyfrowym SBP (www.sbp.pl/wydawnictwa/archiwum_cyfrowe) oraz w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej (<http://kpbc.umk.pl/dlibra/publication?id=17777>).

Druk i oprawa: Zakład Poligraficzny PRIMUM s.c., Kozerki, ul. Marsa 20, 05-825 Grodzisk Mazowiecki

Nakład: 1450 egz. ISSN 0208-4333. Indeks 352624

WARUNKI PRENUMERATY „BIBLIOTEKARZA”

„Bibliotekarz” dostępny jest w prenumeracie i w bezpośredniej sprzedaży w Biurze ZG SBP. Koszt prenumeraty w 2014 r. to 168 zł. Zamówienia na czasopismo można składać w ciągu całego roku, od dowolnego numeru pisma:

- za pośrednictwem e-sklepu SBP, pod adresem www.sbp.pl/prenumerata,
- telefonicznie pod numerem (22) 825 50 24 oraz (22) 608 28 26,
- faxem pod numerem (22) 825 53 49,
- e-mailem na adres: sprzedaz@sbp.pl,
- listownie na adres: Dział Sprzedaży SBP, Al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa.

Przy zamówieniu większej liczby egzemplarzy proponujemy następujące rabaty:

- 2-6 egzemplarzy – 20%,
- 7-9 egz. – 25%,
- 10 i więcej egz. – 30%.

Numery archiwalne (od 2010 roku) do nabycia pod adresem: www.sbp.pl/sklep/bibliotekarz

Numery archiwalne (do 2010 roku) dostępne są bezpłatnie w Archiwum Cyfrowym SBP: www.sbp.pl/archiwumcyfrowe

Ważne dla Autorów publikujących w „Bibliotekarzu”

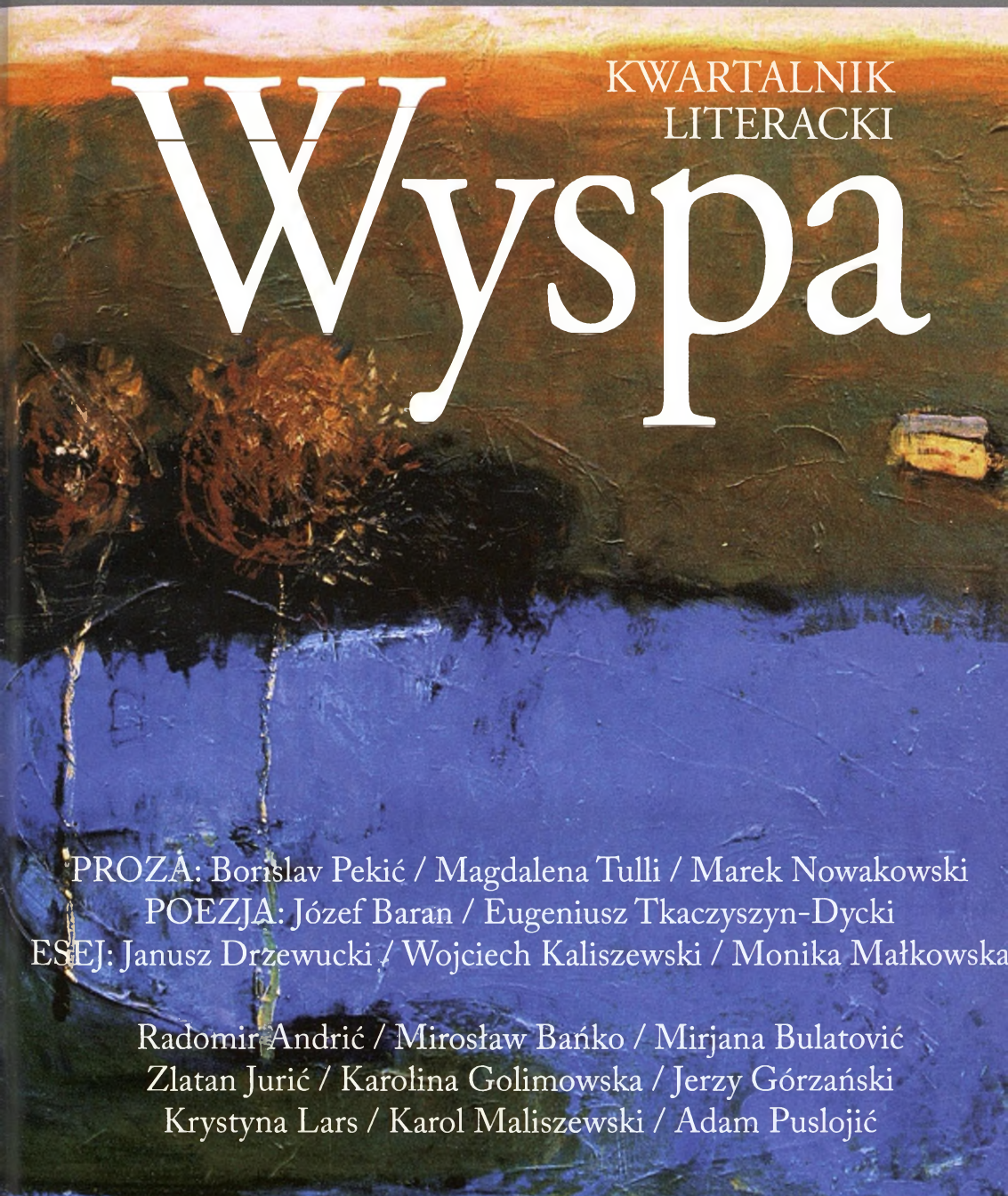
Autorzy pragnący publikować swoje teksty w „Bibliotekarzu” proszeni są o:

1. Przesyłanie tekstów w plikach w programie Word w formatach DOC lub RTF (odstęp 1,5 między wierszami), wykresy i tabele w programie Excel, a zdjęcia w formacie JPG w rozdzielczości 300 dpi na adres Wydawnictwa SBP (wydawnictwo@sbp.pl) lub bezpośrednio do redaktora naczelnego na adres: e.stefanczyk@sbp.pl. Teksty i fotografie powinny być podpisane.
2. Dołączanie do przysyłanych materiałów danych niezbędnych do wypłacenia honorarium oraz odprowadzenia podatku od honorarium do urzędu skarbowego. W tym celu oprócz imienia i nazwiska należy podać:
 - datę i miejsce urodzenia,
 - imiona ojca i matki,
 - adres domowy,
 - telefon kontaktowy, e-mail,
 - PESEL,
 - NIP,
 - nazwę i adres właściwy dla autora ze względu na miejsce zamieszkania urzędu skarbowego,
 - numer konta osobistego w banku w celu przekazania honorarium.
3. Stopień lub tytuł naukowy oraz miejsce pracy i pełniona funkcja do umieszczenia w notce o autorze.
4. Oświadczenie Autora o wyrażeniu zgody na bezpłatne publikowanie danego tekstu w internecie w związku z digitalizacją „Bibliotekarza”.

NUMER 3/2013 JUŻ W SPRZEDAŻY

KWARTALNIK
LITERACKI

Wyspa

PROZA: Borislav Pekić / Magdalena Tulli / Marek Nowakowski

POEZJA: Józef Baran / Eugeniusz Tkaczyszyn-Dycki

ESEJ: Janusz Drzewucki / Wojciech Kaliszewski / Monika Małkowska

Radomir Andrić / Mirosław Bańko / Mirjana Bulatović

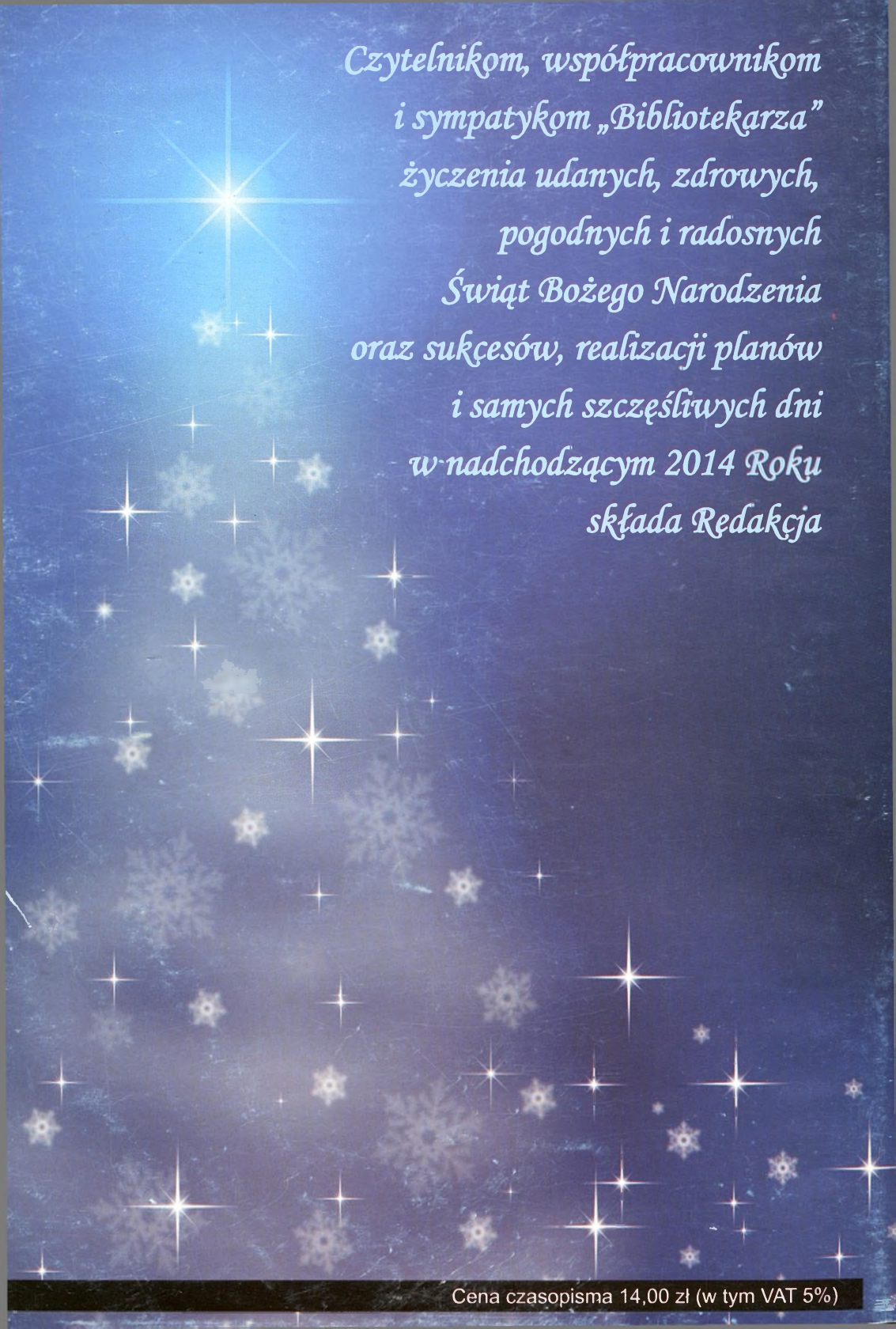
Zlatan Jurić / Karolina Golimowska / Jerzy Górzeński

Krystyna Lars / Karol Maliszewski / Adam Pusłojć

NOWA STRONA:

WWW.KWARTALNIKWYSPA.PL

PRENUMERATA: KWARTALNIKWYSPA.PL/PRENUMERATA

*Czytelnikom, współpracownikom
i sympatykom „Bibliotekarza”
życzenia udanych, zdrowych,
pogodnych i radosnych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz sukcesów, realizacji planów
i samych szczęśliwych dni
w nadchodzącym 2014 Roku
składa Redakcja*